Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

2012 **Veronika Kořínková**

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Mikrohistorická variabilita dějin 20. století v osudu aktéra

Veronika Kořínková

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Moderní dějiny

Diplomová práce

Mikrohistorická variabilita dějin 20. století v osudu aktéra

Veronika Kořínková

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.

Katedra antropologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Konzultant:

Doc. PhDr. Václav Vondrášek, CSc.

Volary

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012 ……

Poděkování

Děkuji především vedoucímu diplomové práce PhDr. Jiřímu Woitschovi, Ph.D., a to nejen za jeho cenné rady a podnětné připomínky, ale i za trpělivost a psychickou podporu během dokončování práce. Poděkování též patří paní Věře Doll a její rodině za intenzivní spolupráci při realizaci studijního pobytu a za zpřístupnění rodinné sbírky. V neposlední řadě také děkuji doc. PhDr. Václavu Vondráškovi, CSc., bez jehož pomoci by mi řada archivních fondů zůstala dosud nepřístupná.

Obsah

1 ÚVOD 7

2 HODKOVI – RODINA Z HOLEŠOVIC 10

3 KLUK OD VLTAVY 13

3.1 Masarykovo rádio 17

3.2 Sportem k letectví 20

3.3 Slečna z drogerie 22

3.3.1 Milá Marulko 25

4 NA SPOLEČNÉ CESTĚ ŽIVOTEM 29

4.1 Jajka 31

4.1.1 Rodinná momentka 32

4.2 První otáčkoměr 33

4.3 Zatemněná Praha 36

4.4 Věruška 38

4.5 Agent 23 39

4.5.1 Především člověk 42

4.5.2 Oněmělá barikáda 43

4.6 Bod zlomu 46

4.7 Vincenc Hodek a spol. 49

4.7.1 Dopisy z Pankráce 53

4.8 V domácím exilu 56

4.9 Sbohem Československo 58

5 ZÁVĚR 61

6 SEZNAM CITOVANÝCH PRAMENŮ A LITERATURY 66

7 RESUMÉ 70

8 PŘÍLOHY 71

1 ÚVOD

Podoba dějin československého 20. století, ač na ni bývá nahlíženo z různých úhlů pohledu, je obvykle odvozována, resp. povětšinou kopíruje linii politicko-společenských událostí. Zejména pro každý významný historický mezník, jehož důležitost je trvale zaznamenána v kolektivní paměti národa, je pak intuitivně předpokládáno, že k podobně zásadní změně došlo i ve všech sférách a úrovních lidského života. Pokud je však výchozí perspektiva výzkumu převrácena a na „velké" dějiny je naopak nahlíženo např. skrze jakousi formu osobní historie, vyvstává otázka, zda byly ony „osudové" momenty národa skutečně tak osudné i pro životní směřování konkrétních jedinců.

Právě takto formulovaný problém se stal výchozím bodem pro předkládanou diplomovou práci, jejíž hlavním cílem je pokusit se na základě aktérských zkušeností z(re)konstruovat alternativní – individuální linii dějin 20. století a ukázat tak, že oficiálně prezentovaný obraz dané doby není žádnou homogenní a všeurčující strukturou, ale naopak skrývá nespočet dílčích podob, které nabízejí vlastní vysvětlení a představu o dobovém dění. Konkrétně je pak tato předpokládaná variabilita dějin ověřována na příkladu životních osudů pražské exulantské rodiny, jejíž historie se však primárně odvíjí od osobního příběhu jednoho z jejích členů. V centru pozornosti diplomové práce tak stojí osobnost československého podnikatele Vincence Hodka, jehož základní životopisná data – tj. 14. listopad 1904 a 28. srpen 1977 – také vymezují časový rámec prezentovaného výzkumu.

V souvislosti se snahou z(re)konstruovat osobní historii Hodkových a nalézt v ní její vlastní klíčové a na politickém obrazu doby nezávislé okamžiky, je však nutné vypořádat se i s otázkou týkající se vztahu „malých a velkých" dějin. Jedním z výsledků předkládaného textu, které budou demonstrovány na příkladu zkoumaných aktérů, by tak mělo být i zhodnocení role, významu a přínosu mikro-perspektivy pro „makro" pohled a naopak. Dílčím, avšak pro naplnění výše vytyčených záměrů zcela základním cílem této práce je také vytvoření prozatímního inventárního soupisu rodinného archivu Hodkových, jenž byl zčásti uspořádán během třicetidenního zahraničního studijního pobytu v Maine (USA), který byl zrealizován v roce 2011.

Vzhledem k tomu, že diplomová práce má reflektovat především vnímání a prožívání sledovaných aktérů, vychází tento text primárně z egodokumentů, získaných ze zmiňovaného rodinného archivu. Tato kategorie pramenů, jejíž označení i vymezení však nebylo doposud jasně teoreticky ukotveno, je z čistě praktických důvodů chápána v širším pojetí dle Winfrieda Schulze a zahrnuje tak jakýkoliv zdroj informací, jenž

vypovídá – skrze náhled zkoumaných jedinců – o osobnosti, resp. životě Vincence Hodka a jeho rodiny.[1] Zúženo na případ předkládané práce jsou tedy využívány písemně zaznamenané vzpomínky Marie Hodkové z 80. a 90. let 20. století, jejichž vznik byl s největší pravděpodobností motivován snahou zanechat potomkům (tzn. dcerám a jejich dětem) jakousi upomínku na původní vlast, kterou Hodkovi v roce 1966 opustili. Dále text vychází ze souboru soukromé korespondence manželů Hodkových a z písemných pramenů, jež byly sice určeny pro úřední záležitosti, nicméně s ohledem na jejich obsah a vyprávěcí formu, je lze rovněž zařadit mezi egodokumenty. Kromě jmenovaných písemností je však pracováno také s dostupnými prameny úřední provenience – uloženými většinou v českých archivech – které by měly alespoň částečně vyvážit subjektivní charakter užívaných osobních dokumentů, ačkoliv z hlediska mikrohistorického paradigmatu není jakákoliv subjektivita studovaných pramenů pro ně diskvalifikující. Jelikož celý diplomový projekt částečně navazuje na autorkou zpracovanou bakalářskou práci *Vincenc Hodek 1904–1977. Biografie*, jsou taktéž použity údaje získané jednak z korespondence s Věrou Doll (rozenou Hodkovou) a jednak z již dříve zaznamenaných rozhovorů s pamětníkem, které sice byly uskutečněny poněkud nestandardním (telefonicky), leč pravidlům orálního výzkumu odpovídajícím způsobem.[2]

Jelikož osudy rodiny Hodkových až doposud nebyly – s výjimkou zmiňované bakalářské práce a krátkého medailonku, uveřejněného v roce 1989 v knize Jožky Pejskara *Poslední pocta*[3] – předmětem žádné odborné či populárně-naučné publikace, vychází prezentovaná diplomová práce především z primárních pramenů a literaturu k danému dějinnému období využívá pouze k porovnání či upřesnění určité problematiky, jež přesahuje běžný rámec rodinné každodennosti (např. pražské povstání v květnu 1945 či perzekuce po roce 1948). Z obecného hlediska, tzn. v souvislosti se snahou z(re)konstruovat osobní historii jedince (jedinců) a skrze ni získat alternativní podobu 20. století, však předkládaný text pracuje s řadou teoretických i příkladových historicko-antropologických studií, které přímo vychází či nějakým způsobem částečně

[1] SCHULZE, W.: Ego-Dokumente: Annäherung an den Menschen in der Geschichte? Vorüberlegungen für die Tagung „Ego-Dokumente“. In: Winfried SCHULZE (hg.): *Ego-Dokumente: Annäherung an den Menschen in der Geschichte*. Akademie-Verlag, Berlin 1996, s. 11–30. Srov. RUTZ, A., *Ego-Dokument oder Ich-Konstruktion? Selbstzeugnisse als Quellen zur Erforschung des frühneuzeitlichen Menschen*, Zeitenblicke 1, 2/2002 (20.12.2002), http://www.zeitenblicke.historicum.net/2002/02/rutz/index.html; GREYERZ, K.: Ego-documents: The Last Word? *German History*, 2010, č. 3, s. 272–282.

[2] *Archiv autorky* (dále jen *AA*), soubor osobní korespondence s Věrou Doll (2008–2012); zápisy telefonických rozhovorů s Věrou Doll (14. prosince 2008 a 16. září 2009). VANĚK, M. – MÜCKE, P. – PELIKÁNOVÁ, H.: *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. ÚSD AV ČR, Praha 2007.

[3] PEJSKAR, J.: *Poslední pocta. Památník na zemřelé československé exulanty v letech 1948–1989, sv. 3*. Rosedale Printing Company, USA 1989, s. 90–91.

reflektují mikrohistorický přístup k dějinám. Za základní teoretické texty, jejichž chápání mikrohistorie přebírá i tato diplomová práce, lze tak označit příspěvky Carla Ginzburga *Microhistory: Two or Three things That I Know about It* a Giovanniho Leviho *On Microhistory*.[4] Nejvýznamnějšími příkladovými studiemi v tomto směru pak nepochybně stále zůstávají *Sýr a červi* a *Na stopě neznámému*; po bok těchto publikací by se ale dala zařadit i kniha Christophera Browninga, která jako jedna z mála prací aplikuje mikro-perspektivu na látku nejnovějších dějin.[5] Mikrohistorický koncept však našel odezvu i v českém prostředí, a to jak v podobě teoretických příspěvků Jaroslava Čechury *Mikrohistorie – nová perspektiva dějepisectví konce tisíciletí?* či Josefa Grulicha *Zkoumání maličkostí*, tak i ve formě prakticky pojatých studií jako např. *Broumovská rebelie* nebo *Dvacáté století v Ouběnicích*.[6]

Vzhledem k tomu, že diplomová práce zaměřuje na problematiku „malých" dějin, metodologicky reflektuje jak přístupy definované v mikrohistorii a historické antropologii, tak i postupy typické pro historicko-biografický výzkum. K naplnění shora vytyčených cílů je tedy využívána především analýza získaných dat, jejíž výsledky jsou průběžně komparovány s informacemi z dostupných (úředních) pramenů a odborné literatury. S ohledem na skutečnost, že prezentovaný text pracuje s orálními svědectvími pamětníků, je taktéž přihlíženo k pravidlům stanoveným pro výzkum prováděný metodou oral history. V souvislosti s tématem a způsobem zpracování je také zapotřebí zmínit, že pro předkládanou diplomovou práci je čistě účelově zvolen způsob narativní výstavby textu, který je příznačný pro proudy tzv. nové historie a jehož prostřednictvím lze lépe přiblížit a objasnit studovanou problematiku.[7]

Jelikož rodinný příběh Hodkových je určován především linií osobní historie Vincence Hodka, odpovídá tomu i struktura diplomové práce. Úvodní kapitola se tedy krátce věnuje rodinným poměrům, z nichž hlavní sledovaný aktér vzešel a obecně nastiňuje osudy všech tří sourozenců Hodkových. Následující pasáž se detailně zaměřuje na vlastní osobnost Vincence Hodka a hledá jednotlivé identitotvorné faktory,

---

[4] GINZBURG, C.: Microhistory: Two or Three Things That I Know about It. *Critical Inquiry*, 1993, č. 1, s. 10–35; LEVI, G.: On Microhistory. In: BURKE, P. (ed.): *New Perspective on Historical Writing*. The Pennsylvania State University Press, USA 1992, s. 97–119.

[5] BROWNING, CH. R.: *Obyčejní muži. 101. záložní policejní prapor a „konečné řešení" v Polsku*. Argo, Praha 2002; CORBIN, A.: *Na stopě neznámému. Znovunalezený svět Louise-Françoise Pinagota 1798–1876*. Argo, Praha 2007; GINZBURG, C.: *Sýr a červi. Svět jednoho mlynáře kolem roku 1600*. Argo, Praha 2005.

[6] ČECHURA, J.: Mikrohistorie – nová perspektiva dějepisectví konce tisíciletí? *Dějiny a současnost*, 1994, č. 1, s. 2–5; ČECHURA, J.: *Broumovská rebelie*. NLN, Praha 1997; GRULICH, J.: Zkoumání „maličkostí". Okolnosti vzniku a významu mikrohistorie. *Český časopis historický*, 2001, č. 3, s. 519–547; PETRÁŇ, J.: *Dvacáté století v Ouběnicích. Soumrak tradičního venkova*. NLN, Praha 2009.

[7] STONE, L.: The Revival of Narrative: Reflection on New Old History. *Past and Present*, 1979, č. 85, s. 3–24.

které jej formovaly a mohly tak ovlivnit jeho další životní směřování; symbolicky je tato kapitola uzavřena Hodkovým zasnoubením se s budoucí manželkou Marií Kobliskovou (tj. rokem 1930), jež představuje určitý předěl v jeho životě. Závěrečná část prezentovaného textu mapuje společné osudy Vincence a Marie Hodkových a sleduje tak zásadní momenty a proměny jejich manželství. Nutno však dodat, že i přesto, že je důraz kladen zejména na životní období strávené v Československu (tzn. do roku 1966), pro celistvost a úplnost se diplomová práce krátce věnuje i době strávené v exilu a „příběh" Hodkových je tak doveden až do roku 1977, resp. 1999, kdy oba studovaní aktéři zemřeli.

2 HODKOVI – RODINA Z HOLEŠOVIC

Pondělí 14. listopadu roku 1904 se stalo nebývale slavnostním a významným okamžikem v životě jedné české rodiny, v té době žijící v pražských Holešovicích. V tento den o půl dvanácté dopoledne zde totiž manželka městského úředníka Vincence Hodka, Žofie, porodila své první dítě.[8] Chlapec, po narození vážící necelých tři a půl kila, dostal jméno po otci – Vincenc.[9] Zanedlouho po této události mohli manželé Hodkovi opět očekávat narození potomka; jejich druhorozený syn Josef přišel na svět ve večerních hodinách 9. ledna 1906. O další čtyři roky později, přesněji 15. února 1910, přibyla k dvojici bratrů ještě dívka, pojmenovaná Marie.[10]

Vinca, Josef a Mánička – jak byly děti často oslovovány, mnohdy i v dospělém věku – společně vyrůstali v domě svých rodičů, který se nacházel v Holešovicích v blízkosti řeky Vltavy. Zde také prožili většinu svých dětských her a dobrodružství. Určitou bezstarostnost tohoto životního období – bráno z pohledu dětských aktérů – snad mohla narušit až vypuknuvší válka, jež na čas odvedla Vincence Hodka st. pryč od rodiny. Jak děti chápaly a reagovaly na nenadálou absenci otce a situaci jíž ji zapříčinila, není však možné z dostupných pramenů relevantně posoudit, poněvadž i přirozeně očekávané obavy a těžkosti plynoucí z nepřítomnosti Vincence Hodka st. se – nepochybně pod vlivem jeho pozdějšího šťastného návratu zpátky domů – v rodinné paměti nezachovaly. Velmi pravděpodobně jsou tomu na vině především

[8] Vincenc Hodek st. (naroz. 1. července 1877) a Žofie Berková (naroz. 3. března 1881) byli oddáni 23. listopadu 1903 v Praze. Viz *Archiv hlavního města Prahy* (dále jen *AMP*), f. Magistrát hlavního města Prahy I, Referát IV, popisní, Soupis pražských domovských příslušníků 1830–1910 (1920), k. č. 93, Hodek Čeněk (1874).

[9] Jednou z podob křestního jména Vincenc (Vinzenz) užívanou v českém prostředí je jméno Čeněk. Pravděpodobně z tohoto důvodu je v některých dokumentech Vincenc Hodek nesprávně uváděn jako Čeněk Hodek. Viz např. *Rodinný archiv Hodkovi, Maine USA* (dále jen *RAH*), f. Vincenc Hodek (dále jen VH), Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, potvrzení o příslušnosti do města Prahy, 5. května 1936.

[10] *AMP*, Sbírka matrik, sign. HOL N3 (list 213), HOL N5 (list 112) a HOL N7 (list 259). *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Ostatní, data narození sourozenců Hodkových (poznámka), b. d; viz příloha č. 3.

vojenské příběhy o balkánské frontě, které podobu vzpomínek na válečná léta značně zdeformovaly. Právě tato vyprávění o nevšedních zážitcích Vincence Hodka st. totiž zcela zastínila jakékoliv jiné výpovědi o běžné životní realitě rodiny během „velké války" a ve své podstatě tak zůstala jediným dokladem o konkrétním dění u Hodkových v této době.[11]

I s ohledem na výše uvedené skutečnosti lze však stále usuzovat, že z obecného hlediska nebyla raná fáze života sourozenců Hodkových ovlivněna žádným vyloženě negativním (či naopak pozitivním) zážitkem, jenž by jim znemožnil (nebo výrazně usnadnil) prožít normální dětství. Nadto vzhledem ke skutečnosti, že Vincenc Hodek st. nechal kolem roku 1911, převážně z vlastních nastřádaných úspor, postavit v Holešovicích třípatrový nájemní dům (ulice V Závětří č. 3/1089),[12] je možné zcela oprávněně předpokládat, že o děti bylo dobře postaráno, netrpěly pocitem nedostatku a navíc byla částečně zabezpečena i jejich budoucnost, a to minimálně v podobě tohoto nemovitého dědictví.

V úplně odlišné situaci se rodina ocitla na počátku 20. let. Žofie Hodková, kterou trápily dlouhodobé gynekologické potíže, byla nucena podstoupit operaci, během níž však zemřela. Událost, která nepochybně musela otřást světem ovdovělého manžela i jeho dospívajících potomků, vytvořila pomyslnou tečku za jednou, do té doby relativně bezstarostnou životní etapou. Vincenc Hodek st. se sice brzy znovu oženil, s největší pravděpodobností hlavně proto, aby zabezpečil chod domácnosti, avšak děti – dle rodinných vzpomínek – odmítaly jeho novou ženu, jež měla mj. zaujmout pozici náhradní matky, přijmout. Kde Vincenc Hodek st. potkal svojí druhou manželku, kdo byla tato žena a proč se jejich svazek nakonec po několika letech rozpadl, se však nepodařilo zjistit, jelikož popisovaná životní epizoda byla z rodinné paměti, patrně z důvodu její nevýznamnosti pro pozdější vývoj jednotlivých aktérů, de facto vymazána. Rodina se však opět musela přizpůsobit nově nastalým podmínkám.[13] Tentokrát ale Vincenc Hodek st. již další sňatek neuzavřel a na místo toho veškerá péče a povinnosti kolem domácnosti, běžně zastávané ženou, připadly na jeho nejmladší a jedinou dceru Marii. Ta se však ve svých šestnácti letech, navíc dospívajíc bez matky, která by jí dostatečně připravila na roli budoucí manželky, jen stěží zvládala postarat o tři dospělé muže: „Nic o vaření a domácnosti nevěděla. Prádlo prala domovnice, která

[11] *AA*, osobní korespondence s Věrou Doll, 25. října. 2011. *RAH*, f. Marie Hodková Koblisková (dále jen MHK), Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 49.
[12] *Národní archiv* (dále jen *NA*), f. Policejní ředitelství I, konskripce, karton 185, obraz 965. *RAH*, f. Trezor, Dům čp. 1089 V Závětří Praha VII (Marie Hodková), b. d; viz příloha č. 4.
[13] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 55–56.

usušené přinesla zpět. Mánička prádlo hodila do skříně, nesložené a nevyžehlené. Myslela si, že je to tím vyřízené. […] Teprve když v sobotu po koupání se všichni scháněli po čistém prádle, uvědomila si, že to musí vyžehlit a složit do zásuvek.“[14] Pomoc blízkého okolí i zkušenosti, jež Marie postupně získala poučením se z vlastních chyb, nakonec rodině umožnily vyrovnat se se ztrátou Žofie Hodkové – alespoň tedy po stránce její funkce vyplývající z role manželky a matky – a přestát tak patrně jednu z nejobtížnějších životních situací, jíž byla kdy vystavena.

Vazby mezi jednotlivými členy rodiny byly pravděpodobně, i s ohledem na události jimž museli společně čelit, velmi silné a nezpřetrhaly se ani v období, kdy všechny tři děti dosáhly dávno dospělého věku. Hlavním důvodem byla jistě skutečnost, že Vincenc, Josef a Marie setrvali v domě rodičů i po svém osamostatnění se a později jej obývali již s vlastními partnery a potomky. Přestože se jejich osudy takto i nadále prolínaly, životní cesta každého z nich se ubírala zcela jiným směrem. Nejmladší Marie, snad pro dlouhodobé zdravotní potíže a příliš útlou postavu, zůstávala poměrně dlouhou dobu svobodná, což údajně dělalo velké starosti otci. S jeho nemalým přičiněním, které se v rodinné paměti uchovalo v podobě úsměvné příhody dodnes,[15] se však Marie nakonec roku 1937 provdala za Václava Stočese, s nímž měla dvě dcery – Jitku a Evu.[16] Další ze sourozenecké trojice Hodkových, Josef, propadl v mladém věku alkoholismu. Na tento zlozvyk, který se mu nepodařilo zvládnout, doplatil v říjnu roku 1938, kdy zemřel.[17] Jak problémy s alkoholem a následná smrt zasáhla jeho nejbližší příbuzné, se však nepodařilo z dostupných pramenů zjistit. I proto zůstal svobodný a bezdětný Josef v rodinných vzpomínkách tak trochu nešťastně vyobrazen jako člověk, jehož hlavním a jediným zájmem byla hospoda „přes ulici“.[18] Prvorozený syn Vincenc – jeden z hlavních sledovaných aktérů, kterému se mj. podrobně věnují následující kapitoly – zasvětil převážnou část svého života realizaci profesních snů. Ačkoliv v tomto směru vynaložil mnoho úsilí, nezaostával ani jeho osobní život. V roce 1932 se oženil s Marií Kobliskovou, s níž společně vychoval dvě dcery – Janu a Věru.

[14] Tamtéž, s. 56.
[15] Z důvodu obav o budoucnost dcery se Vincenc Hodek st. rozhodl do celé záležitosti týkající se sňatku zasáhnout a učinil svému potencionálnímu zeti Václavu Stočesovi přímou nabídku – v případě souhlasu se svatbou mu jako věno přislíbil zakoupit automobil, což později skutečně dodržel. Příběh o sňatku Marie Hodkové a Václava Stočese viz *AA*, Osobní korespondence s Věrou Doll, 10. ledna 2012.
[16] *AA*, Osobní korespondence s Věrou Doll, 27. října 2011.
[17] Tamtéž; *RAH*, f. Fotografie, Rodinné fotografie, Vincenc Hodek, Vinca a Josef Hodkovi (popisek), 1909; viz příloha č. 2.
[18] *AA*, Osobní korespondence s Věrou Doll, 27. října 2011 a 10. ledna 2012.

3 KLUK OD VLTAVY

Vincenc Hodek, pokřtěný 27. listopadu 1904 jako Vincenc Ludvík, byl patrně velmi čilé dítě.[19] Jeho otec jej ve svých vyprávěních údajně popisoval jako vytrvalého, vynalézavého a umíněného maminčina miláčka, který s mladším bratrem Josefem prováděl mnoho neplech: „Stát se náčelníkem kluků, na to měli předpis. […] Přeplavat Vltavu až k bílé skále, s hlávkou zelí zavěšenou na krku a to i zpět. Když Vinca doplavával k holešovického břehu, s hrůzou zjistil že tam na něho čeká táta. Tak se obrátil a hurá zpátky. Tatínek ale, přesto že neuměl plavat, vzal loďku a za ním, kluci měli zakázáno chodit k Vltavě. Konec ovšem vyhrál otec a Vinca sklidil co dle otce, zasloužil.“[20] Podobných příběhů, které v podstatě potvrzují výše uvedená slova otce o povaze syna, se zachovalo hned několik; obvykle se však tématem a stylem převyprávění příliš neliší a přinášejí tak svým způsobem sice jedinečný, leč jednotvárný a značně útržkovitý náhled na dětskou každodennost.

Povahově byl Vincenc pravděpodobně také obětavý a přátelský – což lze obecně vypozorovat ve všech pramenech osobní provenience, jež nějakým způsobem reflektují jeho postoj k blízkému okolí – a patrně proto je ve vzpomínkách často vykreslován v partě kluků a kamarádů. Ostatně právě mezi holešovickými chlapci, se kterými trávil většinu svého volného času v blízkosti řeky Vltavy, se začaly projevovat i jeho organizační schopnosti a určité vůdčí sklony: „A byl to Vincův nápad, když celá třída zůstala po škole […], slézti po hromosvodu. Leknutí učitelovo, když shledal, že třída je prázdná.“[21] Ačkoliv obdobná drobná darebáctví jsou v různých podobách opakovaně zmiňována v několika dalších písemně či ústně podaných svědectvích o životě Vincence Hodka, a jsou v podstatě jakýmsi ústředním námětem všech dochovaných vzpomínek na jeho dětská léta, rozhodně z nich nevyplývá, že by Vincenc byl pouze rozmazleným a neposlušným uličníkem. Naopak se zdá, že rodiče se mu snažili vštěpit dobré chování a „správné“ životní hodnoty již od útlého věku. To byl pravděpodobně i jeden z hlavních důvodů, proč jej ve čtyřech letech zaregistrovali jako člena tělovýchovné jednoty Sokol.[22] Zda a jakou měrou byli do organizace zainteresováni i rodiče se nepodařilo zjistit.

Svá školní léta Vincenc Hodek zahájil v roce 1911, kdy začal navštěvovat první třídu obecné chlapecké školy v Holešovicích. Na přání otce, jenž zastával funkci

[19] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, křestní list (opis), 25. března 1936.
[20] Vyprávění Vincence Hodka st. zaznamenala Marie Hodková ve vlastních písemných vzpomínkách. Viz *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 1.
[21] Tamtéž.
[22] *RAH*, f. VH, Písemná svědectví o V. Hodkovi, Věra Doll, Vznik letadla HK-101, 2. března 1990, s. 1.

stavebního dozorce kanalizačního pro oblast Prahy VII, nastoupil o pět let později na holešovickou státní reálku, kde měl začít s přípravou na budoucí úřednickou kariéru; namísto toho však studium na této škole po absolvování třetího ročníku zanechal.[23] Zásadní vliv na jeho konečné rozhodnutí měl zřejmě matčin bratr Ludvík Berka, jenž se v Praze živil jako strojní zámečník[24] a který v očích svého synovce představoval „nedostižný" vzor: „…Vinca ho obdivoval, zbožňoval, na postěžování V. H. (Vincence Hodka ml.; pozn. aut.) že by raději šel někam do učení, než seděl ve škole […], strýc mu obstaral místo u Knotkovy „Microfony" na Letné…"[25] Snad odhodlání mladého Vincence a nepochybně podpora ze strany strýce nakonec zlomily i odpor otce, jenž se musel smířit se skutečností, že jeho nejstarší syn nebude profesně kráčet v jeho stopách.[26]

V únoru roku 1920 začal Vincenc Hodek docházet k Ludvíku Knotkovi. Začínajícímu podnikateli zjevně neunikl zájem a talent nového učně a tak si jej ve vlastní firmě ponechal a osobně dohlížel na jeho praktické vzdělání v oblasti strojní mechaniky.[27] Nezbytný teoretický základ, který zahrnoval např. počty, rýsování či účetnictví, získal Hodek během navštěvování trojtřídní živnostenské školy pokračovací, jež byla zřízena při státní průmyslové škole na Smíchově. Když ji v dubnu 1922 s výsledným chvalitebným prospěchem absolvoval, přešel do specializovaného nedělního učení, které zahrnovalo kurzy zaměřené na problematiku elektromotorů, vinutí elektrických strojů a obsluhování elektráren. Definitivně tak studia na smíchovské průmyslové škole ukončil až na jaře roku 1924, kdy ji s výborným závěrečným ohodnocením opustil.[28] Zároveň před zkušební komisí společenstva mechaniků a optiků v Praze úspěšně složil 15. května tovaryšskou zkoušku a byl oficiálně prohlášen za řádného tovaryše mechanického.[29] V tento moment byl Hodek po teoretické i praktické stránce dostatečně připraven na to, aby mohl začít působit v oboru. Vzhledem k vážnému zájmu o jemnou mechaniku a letectví se však rozhodl v obou zmíněných oblastech i nadále vzdělávat a své dosavadní znalosti soukromě prohluboval prostřednictvím samostudia z domácí a zahraniční literatury, díky níž si také osvojil základy anglického jazyka. Jeho příprava na budoucí profesi tak intenzivně

[23] *AMP*, f. Magistrát hlavního města Prahy I, Referát IV, popisní, Soupis pražských domovských příslušníků 1830–1910 (1920), k. č. 93, Hodek Čeněk (1874). *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, dotazník, 29. února 1960, s. 2.
[24] *NA*, Policejní ředitelství I, konskripce, karton 31, obraz 219.
[25] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Vzpomínky rodiny Kobliskovi, Křížovi a V. Hodka (černý sešit), 80. l. 20. stol., s. 14.
[26] Tamtéž.
[27] Tamtéž.
[28] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, vysvědčení z let 1920–1924.
[29] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, tovaryšský list, 22. května 1924.

pokračovala i po zdárném vyučení se elektromechanikem a nepřerušil ji ani následný nástup do zaměstnání.[30]

Zhodnotit Vincence Hodka jako studenta – alespoň tedy v rozmezí let 1920–1924 – je možné samozřejmě na základě jeho studijního prospěchu, jenž se převážně pohyboval mezi hodnocením výborně a chvalitebně. Rovněž Vincencova školní docházka byla po celou dobu vzorná, bez větších absencí. Zřejmě již poněkud méně uspokojivě působilo vystupování učně Hodka, jelikož snížený stupeň známky z chování se v jeho případě stal jakýmsi nepsaným pravidlem; lze se však jen dohadovat, zda na vině byla spíše temperamentní povaha nebo jen vzdor vůči autoritám související s věkem. Zcela obecně je ale možné říci, že Vincenc Hodek byl inteligentní, cílevědomý a v rámci možností i spolehlivý student. Jeho občasné poklesky v chování či zhoršený prospěch tak patrně plynuly z toho, co ve svých vzpomínkách zmiňuje např. Marie Hodková – že se jednoduše rád učil pouze těm předmětům, které ho zajímaly a bavily.[31]

Na formující se osobnost Vincence Hodka však měla vedle rodiny, přátel a školy vliv i tělovýchovná organizace Sokol. Její roli v Hodkově životě není možné opomenout hlavně z toho důvodu, že je na ni kladem poměrně velký důraz samotnými sledovanými aktéry, resp. žijícími pamětníky, kteří úlohu Sokola opakovaně akcentují a dávají ji do souvislosti jednak s Hodkovou zálibou ve sportu, ale především s jeho silným vlasteneckým cítěním.[32] S ohledem na tuto skutečnost je třeba předpokládat, že zmiňovaná organizace pravděpodobně měla na pozdějších Hodkových rozhodnutích a skutcích, které byly – pokud je na ně nahlíženo z pozic zkoumaných subjektů – motivovány jeho láskou k rodné zemi, nemalý podíl. Přestože je tento předpoklad založen na informacích získaných výhradně z egodokumentů a ústních svědectví, a mohl by snad působit až příliš zaujatě, nejedná se o žádnou jednostrannou a nedostatečně podloženou domněnku. Naopak vzhledem k ideám propagovaným sokolskou výchovou a s přihlédnutím k prokazatelné aktivitě cvičence Hodka v holešovické jednotě je možné Sokol skutečně označit za jeden z nejvýznamnějších identitotvorných činitelů v Hodkově životě.[33] Nadto i sám Vincenc Hodek zpětně přičítá sokolskému prostředí zvláštní význam, ačkoliv již v trochu odlišné souvislosti:

[30] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, životopis I, b. d., s. 1; dotazník, 29. února 1960, s. 2.
[31] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Vzpomínky rodiny Kobliskovi, Křížovi a V. Hodka (černý sešit), 80. l. 20. stol., s. 14.
[32] *RAH*, f. VH, Písemná svědectví o V. Hodkovi, Věra Doll, Vznik letadla HK-101, 2. března 1990, s. 1.; f. Marie Hodková (Koblisková), Písemné vzpomínky, O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 1.
[33] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, členské průkazy Československé obce sokolské z let 1932–1941; doklad o zápisu do TJS Praha VII, 6. června 1945.

„Po první válce vrátil se z Francie na bojovém letadle kpt. let. Charvát, člen naší jednoty, který nás ve svém letadle vozil. Bratři Láďa a Bohouš Šimůnek […] postavili […] letadélko ‚Kuňkadlo' a […] mně také často svezli. Od těch dob propadl jsem letectví ale sbírání zkušeností trvalo ještě dlouho…"[34] Tato zmínka o propojení Sokola, resp. jeho přímém vlivu na Hodkovo směřování v rovině osobních, studijních a budoucích profesních zájmů, je však ojedinělá a tudíž ji nelze konfrontovat (ověřit) s žádným jiným svědectvím. Nicméně danou výpověď to nikterak nediskvalifikuje, ba právě naopak, jelikož takovýchto písemně zaznamenaných vzpomínek, jejichž původcem by byl přímo Vincenc Hodek, existuje jen velmi málo a navíc se téměř ve všech případech (včetně výše citovaného příkladu) jedná o dokumenty, které byly primárně určeny pro institucionální účely. Důraz v nich je tak obvykle kladen na zcela jiné skutečnosti a obdobné autobiografické údaje jsou spíše jakýmsi vedlejším produktem pisatelovy snahy vtisknout textu ucelenou podobu. Jinak řečeno, pokud se písemnosti, jejichž autorem je Vincenc Hodek, nějakým způsobem dotýkají osobních vzpomínek jmenovaného, jedná se velmi často o informace, které vznikly čistě z Hodkovy potřeby dokreslit či dovysvětlit celou popisovanou situaci. V tom také spočívá výjimečnost Hodkových vzpomínkových výpovědí, protože i když jsou užity zcela účelně, jejich vznik – alespoň ve smyslu snahy zanechat svědectví o vlastním životě – je nezáměrný, což jim, dle mého názoru, dodává jednak na významu a jednak větší míru hodnověrnosti.

S ohledem na tuto problematiku, tedy otázku související s hodnotou a využitím „neintencionálně" vzniklých a významem spíše okrajových informací, je nutné na tomto místě zmínit teoretický přístup, formulovaný italským historikem Carlem Ginzburgem, jenž pracuje s možností (re)konstrukce určité skutečnosti na základě tzv. pramenných stop. Ve své podstatě se jedná o jisté a na první pohled nedůležité údaje (detaily), které však – dle Carla Ginzburga – mohou částečně zpřístupnit jinak jen velmi těžko dosažitelnou „realitu" sledovaného aktéra. Vztaženo na předkládanou práci, představují tyto pramenné stopy přesně taková svědectví, jež reflektují Hodkovy názory, zkušenosti či prožitky, nicméně jejich význam v daném úředním dokumentu je zanedbatelný.[35]

Jak vyplývá z dosud nastíněného, sokolská výchova byla výrazným faktorem spolupodílejícím se na utváření životních představ, hodnot a názorových postojů mladého Vincence Hodka. Vzhledem k tomu, že prostupovala v podstatě všemi sférami jeho života, dá se jí tato role opravdu jen velmi těžko upřít. Na druhou stranu však, aniž

[34] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, HK-101, Z historie letadla HK-101, 13. července 1965, s. 1.
[35] Více viz GINZBURG, C.: Clues: Roots of Scientific Paradigm. *Theory and Society*, 1979, č. 3, s. 273–288; GINZBURG, C.: *Clues, Myths, and the Historical Method*. The Johns Hopkins University Press, Baltimore 1992, s. 96–125.

by byla jakkoliv zpochybňována pravdomluvnost zkoumaných aktérů, není možné vliv Sokola až přespříliš přeceňovat a stavět ho do pozice jakési všeurčující síly. V případě opačného uvažování by totiž bylo nevyhnutelné pracovat s předpokladem, že stejně tak jako na osobnost Vincence Hodka muselo mít působení zmiňované organizace dopad i na ostatní členy, a to by nutně vedlo ke vzniku imaginární představy o jednotné a do jisté míry i předem dané identitě sokolských cvičenců. Individualita každého jednotlivce – Vincence Hodka nevyjímaje – by tak byla vědomě zcela popřena.

3.1 Masarykovo rádio

V polovině 20. let se Vincenc Hodek ocitl na pomyslném prahu nové životní etapy. V této době vystřídal školní lavice a hodiny odborného výcviku strávené pod dohledem Ludvíka Knotka za své pravděpodobně první stále zaměstnání, jež získal v pražských vojenských telegrafních dílnách. Zde působil od 26. září 1924 na pozici mechanika, jehož hlavní náplní práce byly opravy a výroba nových radiopřístrojů, případně různých telefonních či telegrafních zařízení.[36] Zda se skutečně jednalo o Hodkovu první pracovní příležitost po opuštění smíchovské průmyslové školy však není jisté, jelikož o dané době mlčí jak úřední dokumenty, tak i vzpomínkové výpovědi, které se navíc v tomto období téměř vytrácí. Výjimku tvoří pouze jediné nepřímé, ač ve více pramenech opakované, svědectví, jež zmiňuje poměrně závažné a dlouhotrvající onemocnění Vincence Hodka: „Byl to nerozum mládí a jejich cvičitele v Sokole. Byla zima, chlapci hráli házenou v tělocvičně […]. Po hře spocení, jen tak v trenýrkách vyběhli na dvůr a váleli se ve sněhu […]. Druhý den téměř celé družstvo onemocnělo. Vinca ležel v hrozných bolestech a horečkách celý měsíc.“[37] Podobně je celá událost líčena i v dalším písemně zaznamenaném vyprávění, které se sice v několika bodech liší, avšak drobné nesrovnalosti nemají na pointu celého příběhu žádný podstatný vliv. Dlužno ale dodat, že tato zdánlivě nahodilá podobnost je jednoduše dána tím, že autorem obou svědectví je tatáž osoba.[38]

Následky výše popsaných „sokolských zimních radovánek“ na sebe nenechaly dlouho čekat a Vincenc Hodek onemocněl. Údajně jej postihl rozsáhlý zánět nervů, jenž ho na několik týdnů zcela vyřadil z normálního běhu života, do kterého se prý vracel – za asistence rodinného lékaře – jen velmi pozvolna: „Vinca se musel začít učit chodit, stratil všechny vlasy […] a když se prvně uviděl v zrcadle tak se zděsil. […] Když byl

[36] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, vysvědčení z vojenských telegrafních dílen, 26. září 1925.
[37] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 43.
[38] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různá povídání (žlutý sešit I), b. d., s. 52.

z nejhoršího venku, pan doktor doporučil cvičení v Sokole.“[39] Uvedené zmínky o Hodkově nemoci se již v žádných dalších dokumentech nevyskytují (nebo se je prozatím nepodařilo nalézt), ale i přesto je lze považovat za pravdě odpovídající. Nepřímo by tento Hodkův „výpadek“ snad mohl potvrzovat počet absencí v nedělním učení průmyslové školy zaznamenaný na závěrečném hodnocení ze školního roku 1923–1924.[40] Vzhledem ke konečnému součtu devadesáti šesti odučených hodin se však osm omluvených absencí jeví jako poměrně zanedbatelné číslo. Zde je ale třeba částečně přihlížet k tomu, že se nepodařilo zjistit jak přesně bylo nedělní vyučování organizováno a kolika zameškaným dnům tak daných osm omluvených hodin odpovídá. Nadto je nutné připustit, že ačkoliv se v tomto případě jedná o přímo se nabízející propojení, jde o čistě teoretickou úvahu. Dobu nepřítomnosti Vincence Hodka totiž není možné časově vymezit konkrétními daty, což znamená, že s jeho zdravotními potíži nemusela mít vůbec žádnou souvislost.

Na rozdíl od školní docházky lze však Hodkovu indispozici v první polovině roku 1924 prokazatelněji doložit na plnění jeho základní vojenské služby, které bylo pod vlivem nemoci a následující nezbytné rekonvalescence posunuto. Vedle několika zmínek ve vybraných egodokumentech, v nichž je na tento odklad několikrát poukazováno,[41] o celé věci shodně vypovídají také záznamy ve vojenské knížce, jež uvádějí poměrně pozdní datum odvodu (27. březen 1925). Ačkoliv byl tedy Vincenc Hodek už plnoletý a měl řádně ukončená studia, na místo automaticky předpokládaného nástupu vojenské služby v průběhu roku 1924, byl k výkonu vlastenecké povinnosti povolán až na podzim 1925.[42] Na konci září 1925 byl tak nucen odejít z vojenských telegrafních dílen, jež mu ale poskytly výborné doporučení pro budoucí potencionální zaměstnavatele,[43] a od 1. října téhož roku již vojín Hodek oficiálně působil u spojovací čety dělostřeleckého pluku 151 na pražském Petříně, k níž byl z rozhodnutí Krajského vojenského velitelství města Prahy přičleněn. Po absolvování základního výcviku a kurzu spojovací služby byl nakonec v srpnu 1926 povýšen do hodnosti četaře a krátce poté byl jmenován plukovním mechanikem. Osmnáct měsíců trvající základní vojenskou službu Vincenc Hodek splnil na jaře 1927, kdy byl k 1. dubnu přeložen

[39] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 43.
[40] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, vysvědčení školy pokračovací ze šk. r. 1923–1924.
[41] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 43; Různá povídání (žlutý sešit 1), b. d., s. 52.
[42] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, vojenská knížka, 1951, s. 5–6.
[43] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, vysvědčení z vojenských telegrafních dílen, 26. září 1925.

do zálohy a mohl se tak vrátit zpět ke svému civilnímu povolání a životu v Holešovicích.[44]

Ačkoliv se z tohoto strohého výčtu dat obsažených ve vojenské knížce nedá vyčíst příliš mnoho nového, v kombinaci s rodinnými vzpomínkami je možné získat o trochu méně úřední pohled na období základního vojenského výcviku, které Hodek strávil v kasárnách na Pohořelci: „Když Vincův tatínek přišel na první návštěvu […] ptal se stráže u brány: ‚Vojíne rád bych mluvil se synem Vincencem Hodkem?' Jaké bylo jeho překvapení, když vojín řekl: ‚Co pak tatínku, ty mne nepoznáváš?' Vinca zhubnul během cvičení 8 kg."[45] Zda Vincenc Hodek st. poznal či nepoznal svého pohublého prvorozeného syna samozřejmě nelze ověřit žádnými dostupnými metodami. Ve své podstatě však ani není příliš důležité, jestli se celý příběh na pravdě zakládá či nikoliv. Daleko zajímavější, alespoň dle mého soudu, je totiž samotný fakt, že se podobné vyprávění vůbec zachovalo. Jinak řečeno, takovýchto svědectví, týkajících se Hodkovy vojenské služby, se prozatím podařilo nalézt jen velmi málo, a proto se zdá být zvláštní, že autorka výše citovaného textu, jenž navíc vznikl s poměrně velkým časovým odstupem od dané události, resp. od jejího převyprávění, měla potřebu zaznamenat právě tuto na první pohled nijak zvlášť důležitou vzpomínku. Vysvětlení je ale nasnadě. Shora uvedenému příběhu, tak jako některým dalším, byla jednoduše přisouzena vyšší hodnota, kterou v něm – ať už z důvodu vlastní zkušenosti s danou událostí anebo jen skrze převyprávění jinou zainteresovanou osobou – spatřoval sám jeho původce.

Obdobným příkladem je příběh o setkání Vincence Hodka s prvním československým prezidentem Tomášem Garriguem Masarykem, jenž se – řečeno s trochou nadsázky – předává jako rodinné dědictví z generace na generaci: „Důstojnický zbor se rozhodl darovat panu prezidentovi Masarykovi velikou přijímací rádiovou stanici k narozeninám. Vinca s přítelem byli vybráni stanici instalovat na hradě. President Masaryk, jak je známo šel věci vždy na kloub. Když umisťovali rádio v jeho pracovně tak se na vše vyptával."[46] Diskutovat o tom, jaký význam mohlo mít takové setkání pro mladého vlastenecky smýšlejícího člověka asi není zapotřebí, stejně tak jako pátrat po příčinách zachování vzpomínky v rodinné paměti.[47] Je však nutné pozastavit se nad zcela základním otázkou, a to je věrohodnost výpovědi. Na jedné

[44] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, vojenská knížka, 1951, s. 6; životopis I, b. d., s. 1.
[45] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 43–44.
[46] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 44.
[47] *AA*, zápis telefonického rozhovoru s Věrou Doll, 16. září 2009.

straně je totiž pravdou, že Masaryk dne 7. března 1925 oslavil své sedmdesáté páté narozeniny, ke kterým navíc skutečně dostal dar v podobě rádiového přijímače.[48] Rovněž je všeobecně známý jeho poměrně nadšený zájem o nové a moderní věci, mezi jaké např. patřilo i zmiňované rádio a zrovna tak ve prospěch celého vyprávění mluví oblast profesionálního zaměření Vincence Hodka. Na druhé straně se však absolutně neshoduje datum Masarykových pětasedmdesátých narozenin s obdobím Hodkovy vojenské služby, která započala, jak bylo již výše řečeno, až na podzim 1925. I přes vzniklý rozpor mezi jednotlivými údaji, který vychází čistě z faktografické neshody mezi prameny osobní a úřední povahy, je však možné pokusit se tento časový nesoulad relativně věrohodně objasnit, aniž by obsah a potažmo i autor uvedené výpovědi musel být okamžitě podezříván ze záměrné mystifikace, a považován tak za nedostatečně důvěryhodný zdroj informací o dobovém dění. Ačkoliv se tedy Vincenc Hodek prokazatelně nemohl během plnění svých vojenských povinností zapojit do příprav souvisejících s oficiálním předáním daru do rukou prezidenta republiky, neznamená to, že k jeho setkání s Tomášem G. Masarykem nedošlo. Naopak vzhledem ke zjištění, že rádiový přijímač věnovaly pražské vojenské telegrafní dílny, ve kterých byl Hodek zaměstnán na pozici mechanika přesně v době překrývající se s datem oslav Masarykova životního jubilea, se celá příhoda jeví již jako více pravdivý popis událostí. Důvodem navzájem si odporujících pramenných údajů je tak pravděpodobně pouhé „nedorozumění“, jež vyplývá z pamětníkova intuitivního propojení dvou zdánlivě souvisejících (Hodkových) životních zkušeností – vojenské služby a působení ve vojenských telegrafních dílnách – které splynuly v jednu a tutéž vzpomínku. Na základě těchto argumentů se tak dá oprávněně domnívat, že ke zkreslení příběhu došlo nezáměrně a za jeho deformaci je spíše vinen zvětšující se časový odstup od popisovaného období, jenž se nutně musel odrazit v paměti jednotlivých aktérů.

3.2 Sportem k letectví

Život Vincence Hodka samozřejmě nebyl, jak by se možná mohlo z doposud řečeného zdát, tvořen jen starostmi a studijními či pracovními povinnostmi. Naopak jej dostatečně vyplňovala i zábava v podobě řady volnočasových a Hodkovi milých činností. Mezi jeho nejoblíbenější aktivity lze beze sporu zařadit sport, k němuž ho

[48] Radiopřijímač z pozůstalosti T. G. Masaryka, uložený ve sbírkách Národního technického muzea (in. č. 31205), byl vyroben roku 1925 vojenskými telegrafními dílnami, které jej v březnu 1925 věnovaly prezidentu republiky k jeho 75. narozeninám. Viz *AA*, korespondence s Archivem Národního technického muzea v Praze, 9. března 2012. KŘÍŽEK, V.: *Když bylo rádio mladé*. Elli Print, Dvůr Králové nad Labem 2004, s. 74–78. SELLNER, V.: K osmdesátiletému výročí zahájení vysílání Československého rozhlasu. In: *Z dějin rozhlasu, televize a filmu 1*. Národní technické muzeum, Praha 2005, s. 76–77.

nepochybně přivedla již mnohokrát zmiňovaná organizace Sokol. Z rodinných fotografií a několika krátkých zmínek v různých (ego)dokumentech se dá vyčíst, že Hodek provozoval např. lyžování, házenou, tenis, lehkou atletiku, gymnastiku a rekreační plavání.[49] Jak intenzivně se jmenovaným oblastem sportu věnoval však nelze s jistotou určit, ač minimálně v případě lehké atletiky a gymnastiky rozvíjených v rámci sokolské tělovýchovy je možné předpokládat aktivnější přístup a pravidelnější trénink. Rovněž se lze domnívat, že velké oblibě se u Hodka těšilo plavání, což bylo pravděpodobně dáno jeho kladným vztahem k vodě – ostatně vyrostl v blízkosti Vltavy, u které jako dítě trávil poměrně dost času, a cizí mu nebylo ani okolí řeky Sázavy, kam jezdil s kamarády (a později se svojí rodinou) na výlety či prázdniny.[50]

Dokladem o významu sportu v Hodkově životě mohou být mj. i jeho pozdější rodičovské snahy přivést k zájmu o pohybové aktivity obě své dcery: „Jajka mě také psala, že tam dělala sport, ať mě napíše jak jít to šlo […]. Musíme pak i po této stránce s tím drakem (Věrou; pozn. aut.) něco udělat, aby se jí krev taky trochu hejbala.“[51] Do jaké míry děvčata sdílela nadšení svého otce, se však nepodařilo zjistit.

Vincenc Hodek se vedle času stráveného sportováním věnoval i hudbě: „…Táta hrál na kytaru trempské písničky a doprovázel je zpěvem, celý život…“[52] V tomto směru byl Hodek pravděpodobně samoukem, avšak kdy konkrétně s hrou na kytaru začal, není z dostupných pramenů patrné. Jeho záliba v hudbě ale zůstala zaznamenána na několika fotografiích a v podobě poměrně rozsáhlého souboru zpěvníků, resp. notových zápisů a zachovalého hudebního nástroje.[53]

Pokud by bylo nutné vytvářet v Hodkových volnočasových aktivitách určitou hierarchii, na vrcholu pomyslné pyramidy by beze sporu stanulo letectví, které se nadto stalo i náplní jeho profesního života. Jak už bylo dříve řečeno, zájem o letadla v něm probudili členové holešovické sokolské jednoty, jež se v této oblasti pohybovali. Zpočátku se Vincenc Hodek, dle svých vlastních slov, na problematiku aviatiky zaměřil

[49] *RAH*, f. Fotografie, Rodinné, Vincenc Hodek – Javorník (1940), V Sokole (1928); f. Korespondence, VH – MHK, 12. června 1936; f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 43; Různá povídání (žlutý sešit 1), b. d., s. 52; Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 42; f. VH, Písemná svědectví o V. Hodkovi, Věra Doll, Vznik letadla HK-101, 2. března 1990, s. 1.

[50] *AA*, osobní korespondence s Věrou Doll, 24. září 2010. *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 53; f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, průkaz do bazénu (Pool Pass, Ramsey), b. d.

[51] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Praha Pankrác 1948–1949, Korespondence vyšetřovaného č. 1281 (odchozí), dopis ze dne 30. července 1948, s. 4.

[52] *AA*, osobní korespondence s Věrou Doll, 24. září 2010.

[53] *RAH*, f. fotografie, Rodinné, Vincenc Hodek – S kytarou (červen 1943), Flushing Sanford St. (1966); f. VH., Vincenc L. Hodek, Osobní věci, soubor zpěvníků a notových zápisů, b. d.

spíše teoreticky a prostřednictvím samostudia získával hlubší znalosti o oboru.[54] Od sebevzdělávání se z knih a odborných časopisů neopustil ani v pozdější době, avšak od poloviny 30. let, kdy se stal činným členem Aeroklubu Republiky Československé, začal více času věnovat zisku praktických zkušeností.[55] V průběhu roku 1936 tak začal s leteckým výcvikem: „Prvním instruktorem byl pilot Kutloch, který Vincu učil létat. Vinca seděl vpředu a učitel za ním. Byl takový hluk od motoru, že pilot používal gumovou hadici, kterou vždy uhodil na rameno v tom směru, kam měla být zatáčka.“[56] Na podzim roku 1936 Hodek úspěšně složil teoretickou i praktickou část předepsaných pilotních zkoušek, na jejichž základě byl v říjnu téhož roku pod č. 844 zapsán do československého rejstříku letců a obdržel tak diplom a legitimaci pilota turistických letadel, která jej opravňovala po dobu jednoho roku létat na určených strojích.[57] Na základě letecké aktivity a pravidelných lékařských prohlídek mu však byla legitimace vždy na dobu dvanácti měsíců (s výjimkou let 1940–1946) prodloužena; naposledy mu příslušné úřady udělily povolení v roce 1947.[58]

Ačkoliv se dá předpokládat, že Vincenc Hodek provedl řadu výše nastíněných kroků především kvůli profesnímu zdokonalení se v oboru, v němž se od poloviny 30. let intenzivně snažil prosadit, letectví pro něj stále představovalo také formu zábavy a způsob trávení volného času – důkazem toho může být např. jeho účast na leteckých soutěžích Národní let v roce 1937 či Malá dohoda v srpnu 1938, tedy v době kdy se již plně soustředil na realizaci svých podnikatelských plánů.[59]

3.3 Slečna z drogerie

Osobní život Vincence Hodka byl po určitou dobu téměř beze zbytku vyplňován časem stráveným na letišti, v Sokole a s přáteli. Jeho poměrně jasně stanovené priority se ale během plnění vojenské služby proměnily. Po absolvování vlastenecké povinnosti své zájmy sice nezanedbával, avšak musel se přizpůsobit nečekané a pro něj pravděpodobně nové životní situaci. V roce 1926 se totiž seznámil se sedmnáctiletou dívkou Marií Kobliskovou, do které se zamiloval. K jejich úplně prvnímu setkání došlo někdy na počátku tohoto roku ve smíchovské drogerii U Slunce, jejímž majitelem byl František

[54] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, dotazník, 29. února 1960, s. 4.
[55] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, legitimace člena ARČS, 20. srpna 1935.
[56] *RAH*, f. VH, Písemná svědectví o V. Hodkovi, Věra Doll, Vznik letadla HK-101, 2. března 1990, s. 1.
[57] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní doklady, vysvědčení pilota turistických letadel, 10. října 1936 a osvědčení o zápisu do čs. rejstříku letců, 23. října 1936.
[58] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, pilotský diplom a letecká legitimace pilota, 23. října 1936.
[59] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní věci, pozvánka na soutěž států Malé dohody, 25. srpna 1938; f. MHK, Písemné vzpomínky, Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 51; viz příloha č. 17.

Kobliska, kterému v obchodě vypomáhaly jeho dvě starší dcery Anna a Marie. Vincenc Hodek, jenž vykonával vojenskou službu na Petříně, se údajně v této době připravoval na plánované cvičné manévry: „…Olda, Vincův kamarád voják říká, seběhnu na Smíchov a nakoupím si na ty manévry, kdoví v jakém zapadákově budeme […] – pojď se mnou. […] Vinca šel, […] ocitli se na Štefánikově třídě a najednou Olda říká tady si nakoupíš, tam jsou hezké holky…“[60] Dílčí záměr i shoda okolností tak Hodka přivedly přímo do Kobliskovy drogerie, která se nacházela na rohu Štefánikovy třídy a Jungmannovy ulice.[61] V obchodě jej skutečně obsloužila mladá a pohledná dívka, která se Hodkovi – alespoň dle dochovaných vzpomínek vypovídajících o této události – velmi zalíbila. Marie Koblisková však jeho sympatie zpočátku nesdílela, a tak pro ni Vincenc Hodek patrně představoval jen dalšího zákazníka, k němuž musela být uctivá a přiměřeně milá.[62] I když nelze zjistit, jak na ni Hodek v daný moment ve skutečnosti zapůsobil, je možné říci, že její prvotní nezájem byl poměrně silně ovlivněn přísnou výchovou otce, jenž na všechny své dcery úzkostlivě dohlížel: „Když se z nás pomalu stávaly ‚slečny‘ držel nám tatí přednášky o tom co si muži myslí o děvčatech, abychom […] na muže se nedívaly. Jen v obchodě se na tu ‚mužskou pakáž‘ usmívat bylo dovoleno. […] Také tatí řekl: ‚K obchodnímu prahu, ne za něj!‘“[63] Přístup Františka Koblisky byl pravděpodobně natolik nekompromisní, že děvčata jeho varování, alespoň po jistou dobu, brala dostatečně vážně a skutečně si držela od mužů odstup. Navíc Marie Koblisková – jak sama celou situaci zpětně komentuje ve svých písemně zaznamenaných vyprávěních – pociťovala osobní averzi k vojákům, a tudíž ji Hodek oděný do vojenské uniformy příliš neoslovil.[64]

Vincenc Hodek se prvotním neúspěchem ve snaze získat pozornost druhorozené dcery manželů Kobliskových nenechal odradit. Naopak začal, většinou pod záminkou koupě mýdla či jiných potřeb, do smíchovské drogerie docházet tak často, jak jen mu to pracovní a volnočasové aktivity dovolovaly: „Pak po dva roky jezdil [z] Holešovic na Smíchov nakupovat, tedy vytrvalost měl. Já jsem si ho všimla a zapamatovala. Říkal ‚slečno nemusíte zboží balit‘ a přitom se mi vždycky díval přímo do očí…“[65] Na Hodkovy „nákupy“ údajně vzpomínala i jeho sestra Marie, když ve svých vyprávěních líčila bratrův pokoj zaplavený velkým množstvím do žlutého papíru

[60] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 43.
[61] Orientační plán Prahy, nakl. Koppe-Bellmann, Praha, 1921. *RAH*, f. Fotografie, Majetek – nemovitosti, Drogerie U Slunce, reklamní leták (b. d.), Jungmannova ulice (1928).
[62] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 6.
[63] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Vzpomínky rodiny Kobliskovi, Křížovi a V. Hodka (černý sešit), 80. l. 20. stol., s. 21.
[64] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 6; viz přílohy č. 7 a 8.
[65] Tamtéž.

balených mýdel, která však nikdo nesměl použít.[66] Marie Koblisková, jak vyplývá z pozdějšího dění, názor na svého obdivovatele přehodnotila a začala se s ním, zpočátku patrně bez vědomí rodičů, scházet. Jejich vztah se nakonec rozvinul do té míry, že jí Vincenc Hodek učinil nabídku k sňatku: „Za světla, na korse Kinského zahradě, […] řekl že to se mnou myslí vážně a že se chce se mnou oženit.“[67] Kdy konkrétně došlo k popisované události není známo, nicméně jako datum formálních zásnub, pravděpodobně za účasti obou rodin, je uváděn 6. leden roku 1930.[68]

Všechny uvedené výpovědi o rodícím se vztahu mezi Vincencem Hodkem a Marií Kobliskovou zůstaly v rodinné paměti zachovány až dosud.[69] Jejich podoba se sice mírně proměnila a několik dílčích příběhů se postupem času transformovalo v jedno všeshrnující vyprávění, nicméně ve zcela základních bodech se tyto již několikrát reprodukované vzpomínky stále shodují s původními svědectvími přímých aktérů. Význam uvedených výpovědí, které umožňují nahlédnout poměrně hluboko do soukromí sledovaných jedinců, však přináší i určitý negativní aspekt, jenž dle mého názoru spočívá v přisouzení příliš dominantního postavení jedné vzpomínce, která tím byla, na úkor jiných, pasována do role jakési oficiální představy o životě obou aktérů v období mezi lety 1926, resp. 1927–1929. S ohledem na téma celého příběhu je tak nutné připustit, že předkládaný obraz dobového dění je sice jedinečný leč do jisté míry zkreslený a zidealizovaný. Zároveň je však zapotřebí upozornit také na to, že sklon k líčení jednotlivých životních situací v lepším (či v opačném případě horším) světle – záleží na charakteru události, od níž vzpomínající odvíjí své vyprávění – je pro většinu pramenů osobní povahy typický. V podstatě tak není vhodné, a ani příliš opodstatněné, vyčítat původcům podobu zaznamenaných svědectví a tím i jejich způsob uvažování.[70] Naopak se lze pokusit využít jiných dostupných egodokumentů, jež vypovídají o celé situaci nepřímo, a tudíž každodenní realitu často reflektují daleko střízlivěji než je tomu u vzpomínek, které záměrně popisují dané události. V případě výše popisovaného dění může být za tento nepřímý zdroj informací považována osobní korespondence Vincence Hodka a Marie Kobliskové z konce 20. a počátku 30. let 20. století.

---

[66] *AA*, Osobní korespondence s Věrou Doll, 26. října 2011.
[67] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 6.
[68] *RAH*, f. Fotografie, Rodinné, Vincenc Hodek, V. Hodek – den zasnoubení (popisek), 6. ledna 1930; f. Korespondence, Příchozí, telegram, 6. ledna 1930.
[69] *AA*, zápis telefonického rozhovoru s Věrou Doll, 14. prosince 2008; osobní korespondence s Věrou Doll, 26. října 2011.
[70] Více k problematice paměti a vzpomínkových svědectví pamětníků viz HALBWACHS, M.: *Kolektivní paměť*. Sociologické nakladatelství, Praha 2009, s. 50–92; NORA, P.: Mezi pamětí a historií. Problematika míst. In: *Antologie francouzských společenských věd. Politika paměti*. Praha, CEFRES 1998, s. 7–23; TODOROV, T.: Paměť před historií. In: *Antologie francouzských společenských věd. Politika paměti*. Praha, CEFRES 1998, s. 33–46; TŘEŠTÍK, D.: *Češi a dějiny v postmoderním očistci*. NLN, Praha 2005, s. 90–99.

3.3.1 Milá Marulko

První konkrétní zmínky o vztahu mezi Vincencem Hodkem a Marií Kobliskovou, vyjma shora uvedených vzpomínek, se objevují v polovině roku 1928. Z této doby totiž pochází nejstarší dochovaný milostný dopis, který 25. června napsal Hodek a adresoval jej „velectěné slečně" Marii.[71] Ačkoliv v tomto psaní není přímo uvedeno, jak dlouho již se výše jmenovaná dvojice scházela, resp. udržovala vzájemný písemný kontakt, lze se domnívat, vzhledem k použitému formálnímu vykání a k poněkud zdrženlivějšímu obsahu, že dopis spadá spíše do rané fáze jejich vztahu; s velkou pravděpodobností se ale nejedná o úplně první psaní, které si mezi sebou sledovaní aktéři vyměnili. Nehledě na délku jejich vztahu je však možné s jistotou říci, že právě v průběhu roku 1928 došlo mezi Vincencem a Marií k vytvoření hlubších vazeb. O tomto sblížení např. svědčí přechod k důvěrnějšímu tykání, jež se poprvé objevuje v srpnových dopisech, anebo Hodkem běžně užívaná oslovení typu moje Marulko, milá dívenko, andílku či brou(č)ku; poslední jmenované je však typické spíše pro korespondenci z pozdější doby.[72]

Vztah Vincence Hodka a Marie Kobliskové se zpočátku vyvíjel poměrně komplikovaně. Na vině tomu byla snaha utajit před Mariinou rodinou jak vzájemné dopisování, tak i příležitostné schůzky. Hlavním důvodem k tomuto skrývání se byl patrně strach z reakce Františka Koblisky, který, jak již bylo výše řečeno, nerad viděl své dcery ve společnosti (cizích) mužů. Tuto domněnku potvrzuje i jeden z dopisů, v němž Vincenc Hodek nabádá Marii k větší opatrnosti: „…Vždyť se musíte odvážit takových věcí a jen proto, aby Jste mě mohla tu chvilku věnovat. […] Nesmíte tolik riskovat! Vždyť by mě to bolelo, kdyby Jste měla kvůli mě nepříjemnosti."[73] Navzdory obav z prozrazení však Vincenc Hodek i nadále dojížděl tramvají číslo dvanáct z Holešovic na Smíchov a tajně se zde s Marií vídal.[74] Oblíbeným místem pro jejich společná setkání se stala ulice vedoucí z druhé strany Kobliskovy drogerie, kam patrně mohla Marie bez velkého podezření odběhnout na krátkou večerní schůzku; rovněž se ale scházeli i u smíchovského kostela sv. Václava, v okolí Palackého mostu nebo v Holečkově ulici u vchodu do Kinského zahrady.[75] Věrohodným důkazem o snaze

[71] *RAH*, f. Korespondence, Osobní korespondence mezi Vincencem Hodkem a Marií Hodkovou Kobliskovou (dále jen VH – MHK), 25. června 1928.
[72] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 13. srpna 1928; 1. září 1928; 6. srpna 1929; 4. října 1933.
[73] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 27. června 1928.
[74] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 18. září 1929. VONDRA, R.: *Po kolejích a silnicích Velké Prahy*. HÚ AV ČR, Praha 2011, s. 21–22 a příloha č. 3.
[75] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 25. června 1928; 2. července 1928; 26. září 1928; 8. listopadu 1928. LAŠŤOVKA, M. – LEDVINKA, V.: *Pražský uličník. Encyklopedie názvů pražských veřejných*

mladého páru využít skutečně každou možnou příležitost, při níž by se dal společně strávit čas, může být např. i jejich plán „náhodného“ setkání v kině Louvre na Národní třídě, kvůli kterému si Hodek – ač jej nakonec nevyužil – speciálně zakoupil lístek tak, aby mohl sedět v blízkosti členů rodiny Kobliskových.[76]

I přes veškeré vynaložené úsilí obou pozorovaných aktérů se však jejich schůzky patrně omezovaly na minimum a byly velmi nepravidelné. Vinu na tom však nenesl přísný dohled Františka Koblisky, jak by se dalo očekávat, ale spíše pracovní vytížení Vincence Hodka, jenž se v této době již patrně věnoval soukromému podnikání v oblasti autodopravy. Kdy přesně začal působit v tomto oboru není jasné, nicméně kvůli novému povolání trávil hodně času na cestách, většinou mimo území města Prahy, a tak byl často nucen rušit i dlouho předem domluvené schůzky s Marií Kobliskovou. Z tohoto důvodu se také velká část dopisů nese v omluveném tónu, kterým Hodek ospravedlňuje promeškaná a opakovaně odkládaná setkání.[77] Navzdory možnosti osobních schůzek tak byli Vincenc a Marie i nadále odkázáni především na korespondenci. V tomto ohledu Hodkovi značně vypomohla mladší sestra Marie, která jako jedna z mála věděla o vztahu svého bratra. V době jeho nepřítomnosti tak jezdila z Holešovic na Smíchov, aby buď předala dopisy pro Marii Kobliskovou nebo naopak vyzvedla psaní určené Hodkovi; později dokonce vyřizovala omluvy svého bratra i telefonicky.[78] Návštěvy či telefonáty Marie Hodkové neměly a velmi pravděpodobně také nebudily v rodině Kobliskových žádnou pozornost či podezření. Ostatně obě mladé ženy byly přibližně stejně staré a mohly tak být bez pochyb považovány za kamarádky.

Situace ve vztahu Marie a Vincence se výrazně změnila na jaře 1929. Někdy v této době se totiž o jejich korespondenci a schůzkách dozvěděla rodina Kobliskových. První zmínka nasvědčující změnu v tomto ohledu se objevuje v dopise z 9. dubna 1929, v němž Hodek hovoří o přání k jmeninám, které obdržel od Mariiny starší sestry Anny. Od 20. června téhož roku se pak trvalou součástí všech Hodkových psaní stává závěrečná pasáž, vyřizující pozdravy rodičům, popřípadě i sestrám.[79] O definitivním konci nutného skrývání se před ostatními členy Kobliskovy rodiny však např. vypovídají i dopisní obálky, jež ukazují, že Hodek začal (ve srovnání s předchozím obdobím) pravidelněji využívat oficiálních poštovních služeb.[80]

---

prostranství, I. díl (A–N). Libri, Praha 1997, s. 207. STEHLÍK, F.: *Historický a orientační průvodce ulicemi hlavního města Prahy*. Nakl. Františka Stehlíka, Praha 1929, s. 82.

[76] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 1. září 1928 (přiložená vstupenka, Bio Louvre, 30. srpna 1928).

[77] Viz *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 17. srpna 1928; 18. září 1928; 9. dubna 1929; 6. srpna 1929.

[78] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 26. září 1928; 16. října 1928; 5. února 1929.

[79] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 9. dubna 1929; 20. června 1929.

[80] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 1928–1929.

Patrně bez jasné odpovědi však zůstane otázka, zda se Vincenc Hodek a Marie Koblisková ke svému vztahu přiznali z vlastní vůle anebo k tomu byli dotlačeni okolnostmi – v dopise z března 1929 se totiž Hodek krátce zmiňuje, že ho jistý pan Lanop viděl čekat v ulici za drogerií.[81] Rovněž se z korespondence (a ani z jiných dalších dokumentů osobní povahy) příliš nepodařilo vyčíst, jak na existující vztah reagovali rodiče obou zkoumaných aktérů, resp. jak partnera svého potomka přijali. V případě manželů Kobliskových a jejich přístupu k Vincenci Hodkovi si lze utvořit představu pouze na základě jediné výpovědi, obsažené v dopise z 25. března 1930, v němž Hodek mj. píše: „Pak moje milá zlatá Marulko, dovedu si představit […] jak Tebe musejí mít tati s máti rádi, že Ti dovolili se mnou vůbec mluvit. […] Tvůj tati i máti jsou ke mě takoví hodní a jednají se mnou jako bych jim byl roven.“[82] Navzdory právě uvedenému však není možné posoudit vztah mezi Kobliskovými a Hodkem jako celek. Tato ojedinělá zmínka sice může odrážet pravdě odpovídající situaci v daném období, nicméně pro obecnější zhodnocení z hlediska dlouhodobého soužití jmenovaných jedinců nepředstavuje dostatečně reprezentativní ukázku dobového „rodinného“ dění. Na tomto místě je však nutné upozornit na skutečnost, že matka Marie Kobliskové zemřela někdy ve druhé polovině roku 1930 a o pět let později svůj život dobrovolně ukončil i František Kobliska.[83] Otázkou tedy zůstává, do jaké míry se vztah Mariiných rodičů a Vincence Hodka vůbec stihl rozvinout a zda tak výše citovaná tvrzení doopravdy nemohou odrážet jeho trvalou podobu.

O trochu lépe lze posoudit poměry panující mezi Vincencem Hodkem st. a Marií Kobliskovou. Jejich první setkání ani Hodkův názor na synovu budoucí ženu sice v korespondenci přímo reflektovány nejsou, nicméně jeden z dopisů obsahuje krátké zmínky, které naznačují, že otec Vincence Hodka ml. byl s výběrem partnerky svého syna spokojen.[84] To ostatně potvrzují i některá vyprávění, v nichž Marie Koblisková vzpomíná na nastávajícího tchána: „Když se […] Vinca zamiloval do mne, tatínek nebyl proti tomu, ale často říkával Vincovi: ‚Že jsi zamilovaný po uši to vím, ale řekni mi, umí ona vařit?‘ […] Tatí (František Kobliska; pozn. aut.) pozval rodinu Hodkovu na večeři a já jsem jim uvařila […]. Při večeři se pan Hodek ptal: ‚Kdo vařil to výborné jídlo?‘ […] A od té doby jsem to u Vincova otce vyhrála.“[85] Na základě právě uvedeného je tedy možné předpokládat, že Vincenc Hodek st. vycházel se svou budoucí

[81] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 7. března 1929.
[82] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 25. března 1930.
[83] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 47; Vzpomínky rodiny Kobliskovi, Křížovi a V. Hodka (černý sešit), 80. l. 20. stol., s. 19.
[84] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 25. března 1930.
[85] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 49–50.

snachou velmi dobře a Marie Koblisková tak byla do rodiny Hodkových přijata bez větších obtíží. Vzájemné vztahy mezi oběma jmenovanými jedinci se však nejvýrazněji prohloubily až pod vlivem jejich společného a několik let trvajícího soužití, během kterého se Marie – v danou dobu již provdaná jako Hodková – ujala péče o dlouhodobě nemocného tchána.[86] Z tohoto období (tzn. 1933–1945) také zřejmě pochází většina rodinných příběhů o dětství a dospívání sourozenců Hodkových, které tak díky času strávenému ve společnosti Vincence Hodka st., zůstaly zachovány v pozdějších písemně zaznamenaných vyprávěních Marie Hodkové (Kobliskové).[87]

Dochovaná korespondence se však nedotýká pouze soukromých záležitostí Marie Kobliskové a Vincence Hodka ml. Naopak reflektuje i daleko běžnější stránky života než je vývoj jejich milostného vztahu či formování příbuzenských vazeb mezi jednotlivými do situace zainteresovanými aktéry. V dopisech lze tak nalézt množství různých, i když spíše okrajových zmínek, které souvisejí např. s Hodkovým povoláním řidiče (resp. jeho podnikáním v oblasti autodopravy) nebo popisují rodinné volnočasové aktivity Kobliskových.[88] Ať už se však jedná o časté Hodkovy pracovní cesty mimo Prahu nebo společné pobyty manželů Kobliskových a jejich dcer u příbuzných v Lázních Toušeň či v letní vile ve Vysoké Lhotě u Čerčan, stále představují tyto vzpomínky pouhé zlomky z celkové možné podoby každodenního života zkoumaných jedinců v daném období (tzn. ve druhé polovině 20. a počátku 30. let). Na tomto místě je navíc nutno upozornit na skutečnost, že zachovalý soubor korespondence není úplný, resp. téměř zcela chybí – s výjimkou tří dopisů a jednoho vzkazu – dopisy psané Marií Kobliskovou.[89] Výše načrtnutý obraz dění by tak mohl být považován za jednostranný a zkreslený. Vzhledem k tomu, že jednotlivá Hodkova psaní však většinou zpětně reagují na dopisy od Marie Kobliskové, která navíc na toto období částečně vzpomíná ve svých pozdějších vyprávěních, je možné utvořit si dílčí představu i o obsahu její korespondence. Nicméně dobové názory, pocity či reakce mladé Marie Kobliskové, jež by byly odrazem změn odehrávajících se v jejím osobním životě, již zůstanou nadobro utajeny.

[86] Tamtéž, s. 55.
[87] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 55; Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 43; O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 1.
[88] Viz např. *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 1. září 1928; 12. srpna 1929; 20. listopadu 1929; 30. července 1929; 2. července 1930.
[89] Viz příloha č. 29 – inventář: f. Korespondence, Osobní korespondence (Vincenc Hodek – Marie Hodková Koblisková).

4 NA SPOLEČNÉ CESTĚ ŽIVOTEM

Na počátku 30. let se život Vincence Hodka a Marie Kobliskové příliš nelišil od předcházejícího období. Zatímco Hodek byl i nadále pracovně vytížen provozováním autodopravy a jen s velkými obtížemi se mu dařilo najít volné chvíle, které by mohl věnovat svým blízkým, Marie Koblisková trávila většinu času s otcem a mladší sestrou Jindřiškou ve Vysoké Lhotě, kde rodina Kobliskových vlastnila vilu s rozsáhlou zahradou, kam obvykle jezdila na víkendové a letní pobyty. Vzhledem k těmto podmínkám tak byli oba snoubenci stále odkázáni především na vzájemný písemný kontakt a obdobně jako na počátku jejich vztahu byla i nyní veškerá osobní setkání plně vázána na Hodkův pracovní program, jenž ale mnohdy zkomplikoval uskutečnění i dlouho předem domluvené schůzky.[90] Navzdory této časové nepřízni se však Vincenc Hodek snažil navštěvovat Marii Kobliskovou tak často, jak jen mu to jeho povinnosti dovolovaly a proto za ní příležitostně dojížděl do Vysoké Lhoty.[91]

Významnou změnu do vztahu Vincence Hodka a Marie Kobliskové přinesl až rok 1932, kdy se oba jmenovaní, po více než dvouletém zasnoubení, rozhodli vstoupit do manželského svazku. Vlastní svatba se uskutečnila v sobotu 6. srpna 1932 v prostorách Libeňského zámečku, kde byli Vincenc a Marie, za účasti svědků Stanislava Sudy a Ludvíka Berky, oddáni. Tento civilní sňatek byl následně stvrzen také církevním obřadem, který proběhl 25. února 1933 v kostele sv. Václava na Smíchově.[92] Patrně již krátce po svatbě odjeli novomanželé Hodkovi na svatební cestu, jíž strávili lyžováním v Krkonoších, v oblasti Míseček.[93]

Ačkoliv se však Vincenc a Marie ocitli na pomyslném začátku nové životní etapy, podoba jejich vztahu se spíše proměnila po formální nežli po praktické stránce. Jinak řečeno, zatímco Vincence Hodka stále naplno zaměstnávalo jeho povolání, kvůli němuž trávil většinu svého dne mimo domov, Marie Hodková i nadále bydlela s otcem a mladší sestrou na Smíchově či ve Vysoké Lhotě, kam ji manžel jezdil navštěvovat.[94] Tento prozatímně přetrvávající způsob odděleného bydlení je ale možné poměrně logicky objasnit. Rodina Hodkova, která vlastnila v Holešovicích nemovitost, sice měla k dispozici dostatečné prostory, nicméně část domu, jíž by jinak nikdo nevyužíval, byla

[90] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 2. července 1930; 25. května 1931; 12. května 1932.
[91] *RAH*, f. Fotografie, Rodinné, V. Hodek – M. Hodková Koblisková (společné), Vysoká Lhota, 1930–1932; viz přílohy č. 9 a 10.
[92] Stanislav Suda – švagr Marie Kobliskové; Ludvík Berka – strýc Vincence Hodka. *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní doklady, Oddací list (opis), 9. dubna 1988; f. Fotografie, Rodinné, V. Hodek – M. Hodková Koblisková (svatební), Nevěsta a ženich Hodkovi, (25. února 1933); viz přílohy č. 11 a 12.
[93] *RAH*, f. Fotografie, Rodinné, V. Hodek – M. Hodková Koblisková (svatební), Naše svatební cesta (1933); viz příloha č. 13.
[94] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 11. srpna 1932; 15. září 1932; 6. září 1933.

pronajímána. Když se ale Vincenc Hodek ml. v roce 1932 oženil, jeho otec se mu snažil zabezpečit velký čtyřpokojový byt v prvním patře, který však byl – jak napovídá korespondence z tohoto období – obsazen. Novomanželům se ale nakonec podařilo toto bydlení získat a směli se tak pravděpodobně v závěru roku 1933 nastěhovat.[95] Jak proces převzetí bytu a s tím související úřední náležitosti probíhaly, se však nepodařilo dohledat, jelikož prameny, jež by tuto situaci mohly reflektovat, se buď nedochovaly anebo se jedná o natolik nesouvislé informace, že veškeré pokusy o vytvoření ucelenější představy o daném problému, by byly založeny jen na neověřených domněnkách a nevyhnutelně by tak vedly ke zkreslení celého dění.

Jak vyplývá z výše nastíněného, společný život pro manžele Hodkovi reálně začal až v roce 1933. Zmapovat detailněji toto období, tzn. první měsíce jejich soužití v jedné domácnosti, lze však jen velmi obtížně. S výjimkou již zmiňované korespondence, která ale poměrně stereotypně popisuje práci Vincence Hodka v kontrastu s volným časem jeho ženy, se totiž dochoval jen mizivý počet pramenů, jež by více vypovídaly o sledované době. Jednu z takovýchto výjimek představují vzpomínky Marie Hodkové, ve kterých zpětně líčí osobní pocity ze začátků svého nového života v Holešovicích: „…Vodu do chladiče jsem ohřívala, přijímala telef. objednávky, a hrozně se mi stýskalo po Smíchově, kde bylo živo – tržnice, obchody na dosah, v porovnání Holešovice zaostávaly. Vinca po práci stále kreslil, počítal […]. Jednou jsem se ptala co kreslí? Turbinový motor pro auta, to mi bylo, španělskou vesnicí'. […] Byla jsem technický analfabet, během doby však jsem přičiněním a výkladem Vincovým nabyla jakéhos takéhos vzdělání…"[96] Jak se zdá, Marie Hodková se zpočátku v Holešovicích cítila poměrně osaměle, a tak se snažila najít způsob, jak s manželem strávit více času; snad právě proto se také začala více zajímat o technický obor, jemuž se Hodek věnoval. V případě této úvahy je však nutné rovnou upozornit, že se jedná o pouhou domněnku, která vychází z čistě subjektivního a jednostranně podaného hodnocení celé situace. Ačkoliv je tak výše citová vzpomínka zajímavou ukázkou aktérského vnímání a prožívání a de facto představuje jediné přímé svědectví o počáteční fázi vztahu manželů Hodkových, není příliš vhodné, dle mého názoru, pokoušet se na jejím základě o širší (re)konstrukci dobového dění.

Posoudit fungování a povahu manželského svazku Hodkových z obecnějšího hlediska lze však jen velmi těžko – zatímco Vincenc o své ženě mimo úřední dokumenty nehovoří vůbec, Marie líčí svého životního partnera výhradně v pozitivním

[95] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 12. října 1932; 12. července 1933; f. Fotografie, Majetek – nemovitosti, V závětří č. 3, Do ulice (popisek), b. d.
[96] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 47–48.

světle a jen opakovaně vyzvedává jeho kladné vlastnosti, úspěchy a zásluhy. Ačkoliv je její přístup, vyplývající ze zpětného hodnocení osobnosti v té době již mrtvého manžela pochopitelný, nemění to nic na skutečnosti, že tato posmrtná „glorifikace" Vincence Hodka zcela zastínila běžné problémy a starosti každodenního společného života a tím došlo k výraznému zkreslení celkové podoby jejich manželství. Nicméně, vzhledem k pozdějším událostem je přesto možné odhadovat, že vztah mezi zkoumanými aktéry byl pevným a dobře fungujícím svazkem, jenž se – dle vzpomínek Marie Hodkové – zakládal především na hluboké vzájemné důvěře: „Vinca měl plnou volnost […], takže když šli z cvičení […] zastavili se někde v restauraci (v Holešovicích to spíše byly ‚pivnice'). Vinca pivo nepil. A když se pak rozcházeli kamarádi říkali a ptali se, nebudeš doma hubován? Vinca se jen smál, moje Marula je jiná ta spí a nikdy se nezlobí […]. A kamarádi mu záviděli."[97] Zabývat se v tomto případě věrohodností uvedené výpovědi je zbytečné. Jiná podobná zmínka přímo reflektující manželství Marie a Vincence Hodkových „zevnitř" patrně neexistuje, a tudíž nezbývá než takto podaný obraz jejich partnerského vztahu jednoduše přijmout. Nadto s ohledem na následné dění v Hodkově osobně-pracovním životě se lze oprávněně domnívat, že Marií Hodkovou vylíčená podoba a způsob fungování jejího manželství s Vincencem Hodkem nebudou daleko od pravdy.

4.1 Jajka

První lednová sobota roku 1934 vnesla do společného života Vincence a Marie Hodkových zásadní změnu. Dne 6. ledna totiž Marie přivedla na svět prvorozenou dceru, pojmenovanou Jana: „…Na Tři krále se narodila naše Januška, náš život se změnil […]. Bez nadsázky však mohu přiznat, že malá Januška byla moc hodná, málo plakala, brzy se smála…"[98] Právě uvedená vzpomínka, popisující příchod nového člena do rodiny, představuje jednu ze dvou nalezených zmínek, vypovídajících o raném životním období Jany Hodkové, resp. reflektujících dobové rodinné dění. Ač je trochu s podivem, že autorka (tedy Marie Hodková) necítila potřebu věnovat ve svých písemně zaznamenaných vyprávěních více prostoru problematice rodičovství a dětství – a to ani u jedné z jejích dcer – neznamená to, že chybějící důkazy zcela znemožňují provést alespoň dílčí (re)konstrukci rodinného života Hodkových ve 2. polovině 30. let. I navzdory absenci přímých písemných svědectví je totiž možné pokusit se danou

[97] Tamtéž, s. 48.
[98] Tamtéž.

situaci osvětlit prostřednictvím poměrně rozsáhlého souboru fotografií a zčásti dochované osobní korespondence.

4.1.1 Rodinná momentka

Stejně tak jako v době svého těhotenství i po narození prvního potomka trávila Marie Hodková poměrně hodně času ve Vysoké Lhotě. Její časté pobyty mimo Prahu však měly své opodstatněné důvody. Hodkovi totiž v průběhu roku 1934 prováděli dílčí úpravy bytu v Holešovicích, a tak se pravděpodobně snažili nalézt pro několik měsíců starou Janu klidnější prostředí. Nadto vzhledem k pracovnímu vytížení Vincence Hodka, které bylo v této době znásobeno plánováním a přípravami na otevření vlastní elektromechanické živnosti, se lze domnívat, že přechodné bydlení ve Vysoké Lhotě bylo patrně příjemné i pro Marii Hodkovou, jelikož zde byla neustále obklopena svými nejbližšími příbuznými – především sestrami Jindřiškou a Annou – jež jí navíc mohli s nově nastalými mateřskými povinnostmi případně vypomoci.[99] Právě s Jindřiškou Kobliskovou (později provdanou Líbalovou) také Marie Hodková trávila nejvíce času. Obě mladé ženy se velmi sblížily již po smrti matky a v následujícím období se jejich vztah pouze utužoval.[100] To mj. dokládá skutečnost, že Jindřiška se stalou jakousi Mariinou společnicí nejen ve Vysoké Lhotě, ale i během různých rodinných výletů a dovolených. Marie Hodková tak např. na konci května 1936 odjela s dcerou a svojí mladší sestrou na pětitýdenní zahraniční pobyt do Crikvenice v tehdejší Jugoslávii a na přelomu února a března 1937 podnikly další společný výlet, tentokrát se však vydaly lyžovat do Krkonoš. V červnu roku 1938 pak Marie Hodková za doprovodu svého tchána, dcery Jany a Vincencovy sestry Marie Stočesové strávila dovolenou ve slovenských Tatrách.[101] Na cestovních aktivitách Marie Hodkové však nejsou ani tak zajímavá samotná místa jednotlivých pobytů, jako skutečnost, že se jich (s výjimkou krátké návštěvy v Krkonoších v zimě 1937) vůbec neúčastnil Vincenc Hodek. Důvodem bylo opět jeho zaměstnání, resp. počáteční podnikatelské snahy, jež mu patrně nedovolovaly odjet na delší dobu mimo Prahu.

Z doposud nastíněného by se možná mohlo zdát, že manželství Hodkových byly spíše dva na sobě nepříliš závislé životy, které se propojovaly jen ve chvílích, kdy Vincenc Hodek nemusel pracovat. Ačkoliv jistě existovaly okamžiky, kdy se tato velmi

[99] *RAH*, f. Korespondence, VH – MHK, 22. června 1933; 6. září 1933; 13. května 1934; 20. září 1934.
[100] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 47.
[101] *RAH*, f. Fotografie, Rodinné, Hodkovi – Tatry (1938); Jana Tabulková Hodková – Jana a M. Hodkovy, Crikvenica (24. června 1936); f. Korespondence, VH – MHK, 12. a 24. června 1936; 4. března 1937; viz přílohy č. 15 a 16.

zjednodušená představa o rodinném životě Hodkových stávala realitou, rozhodně nelze říci, že by se Vincenc Hodek o svoji manželku a dítě nedostatečně staral nebo je nějak vědomě zanedbával. Naopak se snažil, jak např. vyplývá z korespondence, rodinu nejen materiálně zabezpečit, ale také se jí v rámci svých možností věnovat.[102] Z obecného hlediska však přesto není možné relevantně posoudit jak Vincenc Hodek roli manžela a otce doopravdy zvládal; na vině tomu je především již zmiňovaná absence jakýchkoliv svědectví, jež by otázku rodičovství reflektovaly. Navzdory této pramenné nepřízni, která prakticky znemožňuje hlouběji proniknout do rodinného života Hodkových, se však podařilo nalézt alespoň jednu písemně zaznamenanou výpověď, jež zachycuje společně strávený čas Marie, Jany, Vincence a jeho otce na letní dovolené v roce 1937: „Byli jsme společně s tchánem […] na Sázavě. […] Tchán, který se rád koupal v řece a rád vesloval na lodičkách neuměl plavat. Když šel do vody, vždy si vázal korky kolem pasu. […] Vinca jezdíval každou sobotu za námi. Tenkráte bylo léto horké a na koupání jako stvořené. […] Šli jsme se převléknout do plavek a připravit Jajku k Sázavě. Vinca řekl: ‚Tak já jdu napřed.' Já mu podávám korky a říkám: ‚Vezmi je tatínkovi sebou.' Vinca se urazil a poznamenal: ‚To ani nápad, lidé by si mysleli, že neumím plavat.'"[103] Uvedená výpověď, která mj. v podstatě potvrzuje doposud řečené, je však patrně jedinou zmínkou umožňující náhled do rodinné každodennosti Hodkových. Jiná svědectví, popisující dané období, se totiž nedochovala, resp. velmi pravděpodobně byla vytlačena vzpomínkami na změny, jež ve stejné době (tj. 2. polovina 30. let) probíhaly v Hodkově pracovním životě. Proč právě jeho profesní rozvoj zaujal v rodinné paměti tak dominantní pozici lze snadno pochopit především v souvislosti s děním po roce 1945, které však bude nastíněno později.

4.2 První otáčkoměr

První podnikatelský záměr Vincence Hodka, jenž byl částečně popsán již v předcházejících kapitolách, měl být původně jakýmsi přechodným řešením, během něhož se Hodek chtěl pravděpodobně připravit na realizaci svých rozsáhlejších plánů. S prvotním nápadem zřídit v Holešovicích autodopravu údajně přišel ve druhé polovině 20. let jeho otec, který také poskytl v bance nutné záruky, aby si syn mohl půjčit peníze na zakoupení automobilu: „Otec mu poradil nauč se řídit auto, […] lidi se stěhují, zboží se dováží. […] Vinca se řídit naučil […] a začal stěhovat lidi."[104] Předpoklady Vincence

[102] *RAH,* f. Korespondence, VH – MHK, 20. září 1934; 12. června 1936.
[103] *RAH,* f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 53–54.
[104] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 47.

Hodka st. o praktičnosti podnikání v tomto oboru se brzy potvrdily, což např. dokládá synovo již dříve zmiňované pracovní vytížení, zaznamenané v jeho osobní korespondenci s Marií Kobliskovou. Z tohoto důvodu se lze také domnívat, že Hodkovy obchodní aktivity v oblasti autodopravy byly úspěšné a patrně je nijak výrazně nezkomplikovala ani ekonomicky nepříznivá situace na sklonku 20. a počátku 30. let. Právě hospodářská krize však byla také jediným důvodem, proč se Vincenc Hodek rozhodl v provozování přepravních služeb i nadále pokračovat, ačkoliv jeho podnikatelské sny ležely zcela mimo tuto oblast.

Možnost zrealizovat své doposud stále odkládané plány dostal Hodek v roce 1935, když si na počátku dubna nechal vystavit živnostenský list, na jehož základě směl v Holešovicích (V Závětří č. 3/1089) provozovat mechanickou živnost.[105] V praxi se jednalo o malou dílnu vybavenou soustruhem a frézovacím strojem, jež byla zřízena v prostorách garáže hned vedle domu Hodkových. Zde se Vincenc Hodek, jeho bratr Josef (vyučený rovněž v oboru jemné mechaniky) a jistý pan Kulhánek, povoláním taktéž mechanik, věnovali opravám a v budoucnu i výrobě různých přístrojů, určených především pro letecký průmysl. Dlužno však dodat, že jejich činnost, resp. celé podnikání Vincence Hodka by nebylo možné bez nutného vstupního kapitálu, který zprostředkovaně poskytla Marie Hodková. Ta se totiž v bance zaručila za manželovu žádost o půjčku svým zděděným majetkem a Hodkovi tak byla poskytnuta částka ve výši 300 000 Kčs. Zda je tento finanční údaj pravdivý však nelze ověřit, jelikož potřebná dokumentace chybí.[106]

Počátky podnikání Vincence Hodka v této oblasti však provázely – jak vyplývá z osobních vzpomínek Marie Hodkové – nejistota a strach, že nově založená firma nepřečká ani první měsíce své existence a rodina tak přijde o značný majetek. Zdrojem těchto obav byl údajný spor s podnikem Löschner, jež Hodkovi zadal zakázku na výrobu derivometrů, avšak v konečném součtu mu po dodání nasmlouvaných přístrojů vyplatil pouze polovinu předem domluvené částky.[107] Ani v tomto případě však není možné posoudit, zda uvedená příhoda odpovídá skutečnému dění; nicméně podle Marie Hodkové právě tento konflikt donutil Hodka k hledání vhodné alternativy, kterou by předešel hrozícímu bankrotu firmy: „To se již Vinca učil ve Kbelích létat, měl […] přátele bratry Šimůnkovi. Jeden byl aktivní voják. Druhý Ing. zaměstnán u fy Walter

[105] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, živnostenský list, 25. března 1937.
[106] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 49; Vzpomínky rodiny Kobliskovi, Křížovi a V. Hodka (černý sešit), 80. l. 20. stol., s. 4; f. VH, Podnik V. Hodek, Účetnictví, sestavení nákupu (1935–1943), 1943, s. 2.
[107] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 48–50.

Jinonice […]. Vinca […] se jim svěřil. Ten št. kapit. říká Vinco pokus se na ministerstvo národ. obrany o objednávku na nějaký přístroj letecký […]. A to byl začátek Vincovy továrny na letecké přístroje.“[108] Úspěšné navázání spolupráce se zmiňovaným resortem – hodnoceno skrze vzpomínky přímých aktérů – patrně Hodkovu začínající firmu opravdu zachránilo; získané zakázky navíc Hodkovi umožnily úplné osamostatnění se i další rozvoj jeho podnikatelských aktivit.[109]

Ačkoliv se nepodařilo nalézt prameny, jež by potvrdily či vyvrátily Marií Hodkovou výše vylíčené dění, je nutné uznat, že její tvrzení přinejmenším představují zajímavé propojení mezi dvěma jinak navzájem časově izolovanými momenty – konkrétně mezi vznikem firmy v dubnu 1935 na jedné straně a zdánlivě nevysvětlitelným rozšiřováním výroby, souvisejícím s Hodkem proklamovaným úspěchem v letech 1937–1939, na straně druhé. Vzpomínkové výpovědi Marie Hodkové – za předpokladu že informace v nich obsažené alespoň v hrubých obrysech odpovídají reálnému vývoji událostí – tak poměrně přijatelným způsobem vyplňují vzniklou mezeru v daném období a zároveň umožňují vytvořit si lepší představu o Hodkově profesní situaci ve druhé polovině 30. let.

I bez ohledu na to, zda se shora uvedená výpověď zakládá na pravdě či nikoliv, je však možné říci, že firma V. Hodek se nejen dokázala vypořádat s počáteční krizí, ale i se jí poměrně rychle podařilo proniknout a prosadit se se svými výrobky na domácím trhu.[110] To ostatně potvrzuje i sám Vincenc Hodek, jenž hodnotí rozvoj podniku v této době velmi pozitivně: „…Zavedl jsem v ČSR výrobu specielních gyroskopických elektrických přístrojů leteckých […] pro více motorová letadla. V tomto oboru jsem docílil velmi slušných úspěchů…“[111] Za jakýsi pomyslný vrchol Hodkových předválečný podnikatelských snah lze pak považovat mezinárodní leteckou výstavu, uspořádanou v červenci 1939 v Bruselu. Firma V. Hodek zde měla vlastní propagační stánek, v němž mj. prezentovala svůj návrh dvojitého chronoelektrického otáčkoměru, který údajně sklidil nemalý úspěch.[112] Podle Vincence Hodka zde také došlo k získání a navázání prvních významných obchodních kontaktů, jejichž praktická realizace však byla znemožněna vypuknutím světového válečného konfliktu: „…V Bruselu vzbudily

[108] Tamtéž, s. 49.
[109] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Vzpomínky rodiny Kobliskovi, Křížovi a V. Hodka (černý sešit), 80. l. 20. stol., s. 6; Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 49.
[110] *RAH*, f. Fotografie, Podnik V. Hodek, Výrobky; f. VH, Podnik V. Hodek, Úřední, zpráva o činnosti podniku V. Hodek v době okupace, b. d.; Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, životopis I, b. d., s. 1.
[111] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, životopis II, b. d. s. 1.
[112] The Brussels Show. *Flight and The Aircraft Engineer*, 1939, č. 1594, s. 23–28. *RAH*, f. Fotografie, Letectví, Letecké výstavy, Brusel 1939; Podnik V. Hodek, Výrobky – otáčkoměr (b. d.). *Úřad průmyslového vlastnictví*, Databáze patentů a užitých vzorů, patentový spis č. 76352 a č. 76353; viz příloha č. 18.

mé výrobky velký zájem v evropských i zámořských státech. Zahraniční zájemci mi již tehdy přislíbili, že po úpravě poměrů v Evropě zadají mi objednávky […] přístrojů a doporučili mi, abychom […] sledovali světový vývoj v letectví. Ihned po válce se zahraniční zájemci z Ameriky i Anglie skutečně přihlásili…“[113] Zda se Hodkovu podniku doopravdy natolik dařilo, však není možné objektivně posoudit. Na jedné straně ve prospěch všech výše citovaných svědectví mluví soupisy, dokládající rozšiřování výrobního provozu v podobě nákupu nových strojů, na straně druhé pro toto období (na rozdíl od pozdější doby) zcela chybí např. účetní záznamy, jež by mohly osvětlit finanční situaci firmy, resp. více konkretizovat představu o míře úspěšnosti Hodkova podnikání.[114] Vzhledem k tomu, že podobné prameny ale k dispozici nejsou, nezbývá než se spokojit s výpověďmi jednotlivých aktérů a jejich tvrzení – ač s notnou dávkou obezřetnosti – přijmout.

4.3 Zatemněná Praha

Nestabilní mezinárodní situace v Evropě, které Vincenc Hodek právem připisuje „vinu“ za dočasné zpomalení obchodního rozvoje firmy, se nutně musela projevit i v mimopracovních sférách jeho života. Ve vztahu ke každodennosti Vincence Hodka a jeho rodiny lze tyto předválečné politicko-společenské vlivy patrně nejlépe demonstrovat na všeobecné mobilizaci vyhlášené v září 1938, které se Hodek, četař v záloze, aktivně zúčastnil.[115] Nepříliš překvapivě však o této události neexistuje žádné Hodkovo svědectví, jež by umožnilo udělat si představu o názorech a pocitech přímého aktéra celého dění. Přestože ale není možné postihnout průběh příprav na obranu Československé republiky z pohledu bezprostředního účastníka (tzn. Vincence Hodka a potažmo jeho bratra Josefa), lze se na mobilizační období podívat alespoň skrze prožitky a vzpomínky ostatních rodinných příslušníků.

Jak tedy vyplývá z dostupných výpovědí, zatímco se Vincenc Hodek připravoval na plnění svých vlasteneckých povinností, jeho žena Marie se ještě před zveřejněním mobilizační výzvy přesunula se čtyřletou dcerou Janou do Vysoké Lhoty, odkud dle potřeby dojížděla do Prahy, aby se zde (během pozdější nepřítomnosti manžela) postarala o nezbytné záležitosti: „Hitler řval v rádiu jak šílenec, že Prahu rozbije […]. Občané byli vyzváni kde si mají opatřit plynové masky […]. Masky jsem opatřila […]. Další rozkaz byl v Praze zatemnit okna. O Janušku se postarala moje sestra. […] Okna

[113] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, Úřední, zpráva o činnosti podniku V. Hodek v době okupace, b. d.
[114] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, Účetnictví, sestavení nákupu (1935–1943), 1943, s. 2–5.
[115] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, vojenská knížka, 1951, s. 13; Písemná svědectví o V. Hodkovi, Věra Doll, Vznik letadla HK-101, 2. března 1990, s. 3.

jsem zatemnila […], spakovala jsem pár cenností a věcí a vydala jsem se na cestu do Pyšel. Praha byla zatemněná, ale zmatek žádný nebyl. Na stanicích elektrik svítily […] modré žárovky. Na nádraží totéž […]. Horší však [to] bylo s vystupováním z vlaku. Venku vše potmě […]. Po zvuku vlaku že jede s kopce jsem hádala, že je to zastávka Pyšely.“[116] S výjimkou několika podobných krátkých výjezdů do Prahy, však Marie Hodková, především z důvodu počínajícího těhotenství, většinou neopouštěla relativně klidné prostředí Vysoké Lhoty. Její největší starostí v tomto období – jak plyne z dochovaných vzpomínek – byla nepřítomnost manžela, o němž navíc neměla po několik dní žádné zprávy: „Vůbec jsme nevěděli, kde je Vinca, Pepík. Oba narukovali jejich otec marně se nich sháněl.“[117] Zmiňované obavy o syny částečně potvrzuje i pohlednice zaslaná dne 28. září Marii Hodkové, ve které Vincenc Hodek st. píše jednak o stále nezvěstném Josefovi a jednak o možnosti brzkého návratu Vincence.[118] Nepočítaje všeobecně rozšířené a opakované vzpomínky o plačících vojácích či zklamaném obyvatelstvu, jež se vyskytují u většiny pamětníků vyprávějících o roce 1938, je tato zpráva poslední zmínkou, popisující konkrétní dění v životě rodiny Hodkových ve sledovaném období; následující druhorepubliková éra není v zachovaných svědectvích, z poněkud nejasných důvodů, reflektována.

Ačkoli jsou výše uvedené vzpomínky Marie Hodkové velmi útržkovité, poměrně dobře zapadají do širšího souboru výpovědí, týkajících se zářijových událostí roku 1938; z obecného hlediska se však jedná jen o další z řady jiných svědectví o dané době. Nicméně v rámci jejich detailnějšího porovnání s obdobně vzpomínajícími politiky, vojáky, řadovými občany nebo dětmi lze vypozorovat, že mnozí pamětníci (z právě jmenovaných kategorií) prezentují své výpovědi skrze jakési univerzální vyprávěcí schéma typu „mobilizační nadšení – Mnichov – všeobecné zklamání“, čímž často zcela opomíjí vlastní názory a prožitky.[119] Marie Hodková naproti tomu prostřednictvím osobních pocitů a zkušeností ve svých vzpomínkách zachycuje i daleko běžnější okamžiky, přímo související s dobovým děním, a v tom také, dle mého názoru, spočívá nejen jedinečnost, ale i největší přínos jejího vyprávění o roce 1938.

[116] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 52.
[117] Tamtéž.
[118] *RAH*, f. Korespondence, Příchozí, Osobní, Vincenc Hodek st., 28. září 1938.
[119] Srov. KVAČEK, R.: *Československý rok 1938*. POLART, Praha 2011, s. 99–154; TOMEŠ, J. – VAŠEK, R.: *Mnichov ve vzpomínkách pamětníků*. Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Praha 2012. Český rozhlas České Budějovice, *Vzpomínky na osmičkové roky 1938, 1948, 1968*, Rok 1938, dostupné z: http://www.rozhlas.cz/cb/neprehlednete/_zprava/vzpominky-na-osmickove-roky-1938-1948-1968--491315.

4.4 Věruška

Rok 1939 vnesl do života Hodkových nemalé změny. Za nejvýznamnější událost počínajícího protektorátního období lze bez velkých pochyb označit narození druhé dcery Věry, která přišla na svět 10. dubna. Navzdory této radostné zprávě se však první polovina roku 1939 v příliš pozitivním duchu nenesla. Ještě před narozením dalšího potomka se totiž Vincenc Hodek rozhodl spolu s ostatními kamarády – letci opustit Prahu a odejít do zahraničí, kde se chtěl zapojit do protiněmeckých odbojových aktivit. Tyto plány očividně působily nemalé starosti v danou dobu těhotné Marii Hodkové, která své obavy o život manžela i celé rodiny (v případě jeho odchodu) zmiňuje v pozdějších vzpomínkách.[120] Vlastenecké odhodlání Vincence Hodka – jak sám uvádí – ale údajně zmařil Karel Mareš, velitel cvičné letky ve Kbelích, jenž mu doporučil setrvat na území Protektorátu: „Mě připadl úkol příslušníka domácí odboje, protože naši zpravodajci potřebovali lidi v průmyslu.“[121] Vincenc Hodek tak zůstal i nadále v Praze, nicméně starosti rodiny Hodkových se tím neskončily. Několik dnů po narození totiž onemocněla dcera Věra a po porodu vysílená Marie Hodková se o ni nemohla postarat. Nastalou situaci nakonec Hodkovi vyřešili prostřednictvím lékaře a na základě jeho doporučení si najali kojnou, jistou Blaženu Zemanovou, která nejprve po dobu prvních osmi měsíců docházela za malou Věrou a poté byla Hodkovými dočasně přijata jako služebná.[122] Od této doby (tj. jaro 1939), také Marie s dětmi trávila podstatně více času ve Vysoké Lhotě, kde nejpozději od roku 1943 bydlela trvale – tedy s výjimkou zimního období, kdy se rodina vždy vracela do Holešovic.[123] Vincenc Hodek, který z pracovních důvodů nemohl Prahu dlouhodobě opustit, do Vysoké Lhoty, jak napovídají dobové fotografie a dopisy z roku 1943, pravidelně dojížděl.[124] Vincenc a Marie Hodkovi tak byli ve své podstatě opětovně nuceni žít odděleně. V tomto případě se však s největší pravděpodobností jednalo o čistě praktické řešení, které mělo – vzhledem k Hodkově odbojové činnosti, jež bude popsána níže – ochránit jednotlivé členy rodiny před nežádoucími střety s okupační mocí.

Navzdory právě vylíčeným starostem a komplikacím však nelze říci, že by období mezi lety 1939–1945 představovalo v životě Hodkových jen dobu plnou těžkostí. Důkazem toho jsou především dobové fotografie, na kterých je zaznamenána i řada

[120] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různá povídání (žlutý sešit I), b. d., s. 54.
[121] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, Úřední, zpráva o činnosti podniku V. Hodek v době okupace, b. d.
[122] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různá povídání (žlutý sešit I), b. d., s. 3.
[123] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různá povídání (žlutý sešit I), b. d., s. 2; f. VH, Vincenc L. Hodek, Písemná svědectví o V. Hodkovi, Věra Doll, Vznik letadla HK-101, 2. března 1990, s. 4.
[124] *RAH*, f. Fotografie, Rodinné, Vincenc Hodek – S dcerami (1941), Vysoká Lhota (červen 1943); f. Korespondence, VH – MHK, 9. listopadu 1943; 18. listopadu; viz příloha č. 20.

„bezstarostných“ momentů, během nichž si Hodkovi užívali svůj volný čas. Konkrétně se jedná např. o dovolenou, jíž Marie a Vincenc Hodkovi strávili patrně v roce 1940 lyžováním na Šumavě, anebo o společné chvíle prožité ve Vysoké Lhotě; Hodkovi rovněž nestrádali ani po společenské stránce života, o čemž mj. svědčí fotografie hned z několika svateb jejich blízkých přátel a známých.[125] Aniž by tak byla jakkoliv zlehčována rodinná situace, která byla jistě ovlivněna jak zapojením Vincence Hodka do domácího odboje, tak i obecnou politicko-společenskou atmosférou, není možné přehlížet ani tyto obyčejné okamžiky, jež sice stojí spíše na okraji celého dění, avšak ve kterých je nejlépe zachycen ničím nerušený obraz soukromého života Hodkových.

4.5 Agent 23

Reakce Vincence Hodka na proměnu politických poměrů v českých zemích byla více než zřejmá – i přes riziko, kterému by mohl vědomě vystavit sebe i svoji rodinu, se rozhodl participovat na realizaci dílčích aktivit zaměřených proti nacistické okupační správě. V praxi se jeho činnost odvíjela především od profesního zaměření, resp. od oblasti v níž podnikal. Firma V. Hodek, jejíž produkty patrně vyhovovaly německé válečné výrobě, se totiž stala součástí koncernu Askania Werke, což Hodkovi, který byl od té doby údajně nucen jezdit do Berlína a podávat zde pravidelná hlášení o stavu výroby, sice umožnilo částečně nahlédnout do určitých hospodářských sfér nacistického režimu, zároveň se však musel vypořádat s trvalou přítomností tří příslušníků německé tajné policie, kteří dohlíželi na provoz v jeho továrně.[126] Jak ale vyplývá z některých výpovědí, Gestapo pro Hodka a jeho zaměstnance nepředstavovalo nějaký zásadní problém: „Přesto, že do podniku byly dosazeny dozorčí orgány […], vyráběli jsme přístroje naprosto nespolehlivé a vadné […]. Proto bylo v továrně mnoho vyšetřování…“[127] Přítomnost Gestapa v manželově podniku potvrzuje také Marie Hodková, a to v souvislosti se vzpomínkami na požár, který v továrně propukl v lednu 1941: „Jen hasiči odjeli, přijelo ‚gestapo‘ […]. Jejich velitel přišel k Vincovi […] a říká sabotáž, Vinca německy neuměl, přivolal inženýra Plška a ten překládal jak oheň vznikl

[125] *RAH*, f. Fotografie, Rodinné, Jana a Věra Hodkovy (dětské) – Svatba ing. Plška (1942); Marie Hodková (Koblisková) – Javorník (1940); Vincenc Hodek – Javorník (1940), Svatba O. Šouty (1942), Vysoká Lhota (červen 1943); V. Hodek – M. Hodková Koblisková (společné) – Svatba Lídy a Oty (1942); viz příloha č. 19.

[126] *RAH*, f. VH, Odboj, svědectví Jiřího Bayera, 30. června 1992, s. 1; Prohlášení Jana Červinky, 20. ledna 1965; Podnik V. Hodek, Úřední, zpráva o činnosti podniku V. Hodek v době okupace, b. d. *Vojenský historický archiv* (dále jen *VHA*), f. Ministerstvo národní obrany, Komise pro vydávání osvědčení podle zákona č. 255/46Sb., osobní spis č. j. 310286/92, svědectví J. Červinky, s. 1.

[127] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, Úřední, zpráva o činnosti podniku V. Hodek v době okupace, b. d.

[…]. Velitel uvěřil…“[128] Uváděná vyšetřování však pravděpodobně Hodkovi nezpůsobila žádné velké potíže, jelikož se o nich na jiném místě již nezmiňuje.

Drobné sabotáže ve výrobě a „výzvědné“ cesty do Berlína ale představovaly jen část Hodkových odbojových aktivit. Na počátku okupace se totiž dostal – zřejmě skrze dříve zmiňovaného Karla Mareše – do přímého kontaktu s Josefem Balabánem a Josefem Mašínem, jež ho údajně pověřili úkolem navrhnout a zhotovit prototypy vysoce hořlavých časovaných bomb. Po splnění tohoto zadání však spolupráce mezi jmenovanými muži neskončila. Vincenc Hodek ve svém svědectví, které popisuje jeho odbojovou činnost, naopak hovoří o několika dalších schůzkách, během nichž došlo k upřesnění a stanovení určitých pravidel pro jejich následující komunikaci: „…Vyžádal si pl. Balabán zhotovení dvou klíčků od kufru mého auta a v kufru malou dvojitou […] stěnu […] pro ukrytí zpráv. (V kufru musely býti vždy nějaké bezvýznamné balíčky […], které si […] brali při zasouvání zprávy […], jindy tam nějaké balíčky přinesli) Balabán říkal, […] klíče dostanou dva spolehliví lidé […]. Všechny lístky musí býti vždy spáleny beze zbytku.“[129] Vincenc Hodek měl, podle svých slov, Josefu Balabánovi předávat především informace týkající se oblasti německého hospodářství, resp. leteckého průmyslu. I když obdobně o Hodkově napojení na Balabána a Mašína vypovídají i některé další prameny, jak úřední tak i osobní povahy, ani s jejich pomocí však nelze posoudit, jak úspěšná tato činnost ve skutečnosti byla.[130] Nehledě na výsledky celé akce je ale možné s jistotou říci, že spolupráce mezi jmenovanými netrvala více jak dva roky, jelikož nejpozději musela být přerušena na jaře v roce 1941, kdy byli Balabán a Mašín zatčeni. Navzdory této události ale patrně nedošlo k úplné likvidaci popisované zpravodajské sítě, protože Vincenc Hodek je od února 1943 v některých dokumentech bývalé vojenské odbojové organizace Trávnice[131] uváděn jako vedoucí zpravodajské sběrny číslo 23 („agent 23“), která i nadále – tentokrát však prostřednictvím ústřední zpravodajské služby zmiňovaného uskupení – předávala zprávy do zahraničí. Navázání užší spolupráce s organizací Trávnice

[128] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různá povídání (žlutý sešit I), b. d., s. 1–2.
[129] *RAH*, f. VH, Odboj, stručný životopis od r. 1939 a podrobné vylíčení bojové – odbojové činnosti, 19. října 1973.
[130] *RAH*, f. VH, Odboj, Prohlášení o činnosti Vincence Hodka (Svaz národní revoluce, odbočka Trávnice), 26. června 1948; Vincenc L. Hodek, Písemná svědectví o V. Hodkovi, Věra Doll, Vznik letadla HK-101, 2. března 1990, s. 3. *VHA*, f. Ministerstvo národní obrany, Komise pro vydávání osvědčení podle zákona č. 255/46Sb., osobní spis č. j. 310286/92, svědectví J. Červinky, s. 1.
[131] Vojenská odbojová organizace, formující se mezi lety 1942–1945 kolem osobností Aloise Krause a Adama Wohlratha-Trávnického. Její činnost v tomto období, včetně účasti na pražském povstání v květnu 1945, byla v roce 1949 zdiskreditována prověřovací komisí ministerstva vnitra, která ji prohlásila za smyšlenou. Viz *NA*, f. ÚV SPB, sign. 2360, Trávnice – šetření (1949). *VHA*, f. Trávnice, karton 1, složka A, Účast Trávnice v revolučních bojích v Praze 10, s. 1–4; Trávnice – žádost o přiznání odboj. charakteru (1975).

komentuje i Vincenc Hodek, když sám sebe označuje za vedoucí osobnost skupiny VII, která měla sdružovat odbojáře v Holešovicích a jež byla s jeho přičinění začleněna právě do struktur Trávnice.[132] Existenci Hodkem uváděného holešovického uskupení potvrzují i archivní prameny, popisující činnost jmenovaného odbojového hnutí, v nichž se hovoří o firmě V. Hodek jako o centru skupiny 23, která nejpozději od dubna 1945 spadala pod přímé vedení jednoho z vyšších velitelů Trávnice, Františka Horkého; jméno Vincence Hodka je zde ale rovněž skloňováno v souvislosti s jednotkou bojující během květnového povstání v Praze v prostoru Trojského mostu.[133]

Ačkoliv je výše uvedený nástin Hodkových odbojových aktivit v období od března 1939 do května 1945 převážně sestaven z pouhého životopisného výčtu dat a událostí, jedná se patrně o jediný možný způsob, jak alespoň povrchově nahlédnout do této etapy jeho života. Vincence Hodek se totiž (nepříliš překvapivě) k záležitostem dotýkajících se odboje vyjadřuje velmi stroze a obvykle je shrnuje v podobě konstatování, že v době německé okupace splnil svoji vlasteneckou povinnost.[134] Výjimku v tomto ohledu samozřejmě představují ty úřední dokumenty, v nichž Hodek – z důvodu získání potvrzení o aktivní účasti v boji za osvobození republiky – popisuje svoji odbojovou činnost cíleně. I v těchto výpovědích je však možné vypozorovat určitou zdrženlivost: „Tento jeho (Josefa Balabána; pozn. aut.) nápad jsem neměl ani po válce zveřejňovat ale po tolika letech myslím, že je to minulost.“[135] Zda se z Hodkovy strany jednalo skutečně jen o opatrnost a co za ní případně stálo, se však lze jen dohadovat. Toto jeho mlčení je ale, podle mého názoru, možné postřehnout i ve vztahu k rodině, jelikož obdobně jako v případě Hodkových svědectví i výpovědi blízkých příbuzných mají jednak spíše charakter faktografického popisu dění a jednak se většina z nich od původních vzpomínek Vincence Hodka obsahově téměř neliší a nepřináší tak nic nového, co by umožnilo nahlédnout do Hodkových aktivit skrze jeho vlastní (ač zprostředkované) názory a prožitky. Právě proto lze předpokládat, že tato rodinná vyprávění do jisté míry pouze reprodukují Hodkem předložený a časem ustálený obraz dobového dění, který byl – především v pozdějším období – doplněný o informace z úředních dokumentů.[136] Dlužno však dodat, že na konečnou podobu vzpomínek

[132] *RAH*, f. VH, Odboj, Prohlášení o činnosti Vincence Hodka (Svaz národní revoluce, odbočka Trávnice), 26. června 1948; Podnik V. Hodek, Úřední, zpráva o činnosti podniku V. Hodek v době okupace, b. d.
[133] *VHA*, f. Trávnice, karton 2, Trávnice: Historie skupiny – Vnitřní Praha (1972), příloha č. 1 a 4.
[134] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, životopis I, b. d., s. 1.
[135] *RAH*, f. VH, Odboj, stručný životopis od r. 1939 a podrobné vylíčení bojové – odbojové činnosti, 19. října 1973.
[136] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 44; f. VH, Odboj, Marie Hodková - dopis pro Městský soud v Praze, 9. března 1991, s. 1–2; Vincenc L. Hodek, Písemná svědectví o V. Hodkovi, Věra Doll, Vznik letadla HK-101, 2. března 1990, s. 3.

o Hodkově působení v odboji mělo výrazný vliv i několikaleté úřední šetření, spjaté s ověřováním jeho protinacisticky zaměřené činnosti, jež vtisklo svědectvím o této době určitou jednotnou vyprávěcí strukturu.

4.5.1 Především člověk

Jak plyne ze shora uvedeného, vytvořit si konkrétní představu o protiněmeckých aktivitách Vincence Hodka skrze subjektivní vnímání a prožívání v práci sledovaných aktérů, je v podstatě nemožné. Přesto ale existují prameny, které tuto zdánlivou neprostupnost narušují a dovolují tak nahlédnout na odbojovou činnost a osobnost Vincence Hodka z trochu jiného úhlu pohledu. Jmenovitě se především jedná o několik poválečných svědectví, jež reflektují zejména Hodkovo chování během doby německé okupace a ukazují, že řada jeho kroků dalece přesahovala rámec výše nastíněné odbojové činnosti: „…Vincenc Hodek mne za okupace finančně podporoval. Špatně by se nám žilo, nebýt jeho, když v září 1943, německé gestapo, odvedlo mého muže […] přímo ze zaměstnání a já zůstala s dvouměsíčním dítětem a starou maminkou sama. […] Nebyla jsem sama komu pomohl. […] Sokolští bratři […] byli ukryti v jeho továrně…“[137] Ve velmi podobném duchu se nesou i ostatní výpovědi, v nichž je Vincenc Hodek bez výjimek líčen jako člověk, který i přes poměrně velké riziko materiálně i lidsky pomáhal nejen rodinám, jež se pod vlnou totálního nasazení ocitly bez živitele, ale i mnoha dalším osobám (např. studentům či členům Sokola), kterým poskytoval útočiště před hrozícím odvlečením na nucené práce do Říše.[138] Ačkoliv tato svědectví v podstatě vznikla na popud Marie Hodkové, která se snažila prokázat odbojové zásluhy svého manžela, není nutné k nim přistupovat s přehnanou nedůvěrou. Podobně o výpovědích svědků totiž jednak hovoří úřední spisy, zmiňující obvinění z kolaborace, jemuž Hodek čelil v roce 1946,[139] a jednak jejich obsah potvrzuje např. Stanislav Engler, jeden z aktivních účastníků domácího odboje a květnového povstání v Praze. Ten navíc popisuje, jak zmíněné ukrývání „totálně nasazených“ probíhalo v praxi: „V době perzekuce […] zapojil Vincenc Hodek mým prostřednictvím svůj podnik v Praze 7 v Závětří 3 do akce […] důvěrníků na Úřadu práce v Praze, kterými byl podle pokynů určených pracovníků odboje vystaven ohroženým osobám pracovní příkaz do některého ze zapojených podniků. Tím byla tato osoba vyňata z evidence pro

[137] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Písemná svědectví o V. Hodkovi, Zdeňka Cachová (dopis), 15. května 1988.
[138] *RAH*, f. VH, Odboj, svědectví Jiřího Bayera, 30. června 1992, s. 1; Vincenc L. Hodek, Písemná svědectví o V. Hodkovi, Lukáš Suchánek (dopis), 24. listopadu 1983.
[139] *VHA*, f. Ministerstvo národní obrany, Komise pro vydávání osvědčení podle zákona č. 255/46Sb., osobní spis č. j. 310286/92, Vyjádření ministerstva vnitra (č. j. 8042/86).

odsun do Říše…“[140] Kolik lidí se tímto způsobem stalo oficiálními zaměstnanci podniku V. Hodek nelze přesně určit, nicméně vzhledem k poválečným obtížím s nadbytečným počtem pracovníků, kdy nakonec úřady Hodkovi povolily propustit 134 osob, pro něž firma nenalezla vhodné uplatnění, se lze domnívat, že uvedené číslo mohlo by odpovídat přibližnému počtu před nucenými pracemi zachráněných lidí.[141] Tento odhad je však čistě teoretický.

Vincenc Hodek, jak již bylo řečeno dříve, se ani k této své činnosti, s výjimkou dvou krátkých zmínek, nijak konkrétně nevyjadřuje. Naproti tomu Marie Hodková jeho vlastenecky motivované činy vyzdvihuje snad ve všech vzpomínkových výpovědích, avšak ty jsou spíše založeny na reprodukci výše pojednaných svědectví než na popisu vlastních zážitků, což potvrzuje i sama Marie Hodková, když v jednom vyprávění o společném životě s Vincencem Hodkem uvádí, že se „záchrannými aktivitami“ svého manžela byla obeznámena až po skončení druhé světové války: „O těchto událostech jsem se dozvěděla […] vlastně od lidí, neb z knih, novin, dopisů. Když jsem se ptala manž. jak to vše bylo, řekl: ‚Udělal jsem svou vojenskou, sokolskou a vlasteneckou povinnost.‘“[142] Na druhou stranu však není možné říci, že by Marie Hodková stála úplně stranou popisovaného dění. Naopak i jí lze přisoudit nemalý podíl na Hodkově odbojové činnosti, a to jak v podobě duševní podpory a zázemí, které manželovi poskytla, tak i skrze kontakty, jejichž prostřednictvím načerno obstarávala potraviny, z části údajně určené právě pro provoz tovární jídelny.[143] Do jaké míry odpovídají tato tvrzení skutečnosti ale není možné posoudit, jelikož ve většině dochovaných výpovědí se Marie Hodková primárně věnuje manželovým aktivitám a zásluhám, zatímco svou vlastní roli v daných situacích zcela opomíjí. Na vině je zde velmi pravděpodobně, tak jako v předchozím případě, již zmiňovaná snaha dosáhnout uznání odbojové činnosti, která veškerou pozornost strhla na osobu Vincence Hodka a dění přímo související s odbojem.

4.5.2 Oněmělá barikáda

Zvláštní kapitolu v životním příběhu Vincence Hodka představuje období pražského povstání, resp. události související s obranou Trojského mostu. Vincenc Hodek se totiž

[140] *VHA*, f. Ministerstvo národní obrany, Komise pro vydávání osvědčení podle zákona č. 255/46Sb., osobní spis č. j. 310286/92, čestné prohlášení Stanislava Englera.
[141] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, Úřední, Firemní korespondence, 20. března 1947; Vincenc L. Hodek, Písemné vzpomínky, historie továrny V. Hodek, 27. října 1966 s. 2.
[142] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 44–45.
[143] *AA*, zápis telefonického rozhovoru s Věrou Doll, 16. září 2009. *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit), 1985, s. 57.

v některých dochovaných písemnostech označuje, resp. je označován jako vedoucí postava, která během květnového dění organizovala boje proti postupujícím německým jednotkám v pražských Holešovicích.[144] Jak ale vyplývá ze spisů týkajících se organizace Trávnice, původním (oficiálním) velitelem odbojových skupin v prostoru Holešovice, potažmo Trojský most, byl ještě před zahájením povstání určen František Horký, jenž se však v době propuknutí revolučních nepokojů nacházel na Staroměstském náměstí (patrně na velitelství „Alex"), kde byl vázán jinými povinnostmi a odkud se mu tak již nepodařilo včas přesunout do Holešovic.[145] Podobným způsobem o Františku Horkém vypráví i Marie Hodková, která ve svých výpovědích o Trojském mostu údajně pouze reprodukuje manželovy vzpomínky: „…5. 5. 1945 v první půlhodině revoluce, volal Vincu major [sic] Horký. […] Řekl že je na Staroměstském náměstí obklopen Němci a že se nemůže dostavit. […] II. náhradníkem byl št. kapitán Stanislav Engler."[146] Zmiňovaný Stanislav Engler, jehož František Horký pověřil deaktivováním výbušných systémů, které Němci rozmístili pod jednotlivé pražské mosty, byl po splnění přidělených úkolů jmenován zastupujícím velitelem pro oblast Trojský most, kde už mezitím probíhaly aktivní přípravy na obranu hlavní přístupové cesty do Holešovic, kam směřovala část německých vojenských sil.[147] Vlastní stavbu barikád, jak uvádí některé svědecké výpovědi, již ale organizoval Vincenc Hodek: „Po ukončení jedné akce […] bylo mě přikázáno, abych se ujal velení revoluční skupiny Trojský most. Byl jsem však těžce zraněn. Péčí Vincence Hodka byl jsem převezen do nemocnice na Bulovce. Před tím jsem předal velení skupiny […] Vincenci Hodkovi."[148] Tyto rychlé změny na postě velitele shodně popisuje i další z přímých účastníků celého dění, velitel druhé barikády na Trojském mostě Jaroslav Matějka, jenž uvádí, že jeho roli v pražském povstání určil právě Vincenc Hodek.[149]

K samotnému průběhu událostí na Trojském mostě a v Holešovicích se Vincenc Hodek už nevyjadřuje. Zde je proto nutné využít vzpomínky zaznamenané Marií Hodkovou, která líčí dění ve dnech 6.–8. května 1945 podrobněji. Z obecného hlediska

---

[144] *RAH*, f. VH, Odboj, M. Hodková - svědectví o odbojové činnosti V. Hodka, b. d., s. 10; stručný životopis od r. 1939 a podrobné vylíčení bojové – odbojové činnosti, 19. října 1973. *VHA*, f. Ministerstvo národní obrany, Komise pro vydávání osvědčení podle zákona č. 255/46Sb., osobní spis č. j. 310286/92, čestné prohlášení Stanislava Englera.

[145] *VHA*, f. Trávnice, karton 2, Trávnice: Historie 1939–1945 (1972), s. 5–6. KOKOŠKA, S.: *Praha v květnu 1945. Historie jednoho povstání*. NLN, Praha 2005, s. 114.

[146] *Soukromý archiv Mirko Janečka* (dále jen *SAMJ*), Korespondence s Marií Hodkovou, 18. března 1991, příloha dopisu, s. 1.

[147] *VHA*, f. Trávnice, karton 2, Trávnice: Historie 1939–1945 (1972), s. 5–6. KOKOŠKA, S.: *Praha v květnu 1945*, s. 116.

[148] *VHA*, f. Ministerstvo národní obrany, Komise pro vydávání osvědčení podle zákona č. 255/46Sb., osobní spis č. j. 310286/92, čestné prohlášení Stanislava Englera. Srov. *RAH*, f. VH, Odboj, stručný životopis od r. 1939 a podrobné vylíčení bojové – odbojové činnosti, 19. října 1973.

[149] *VHA*, f. Trávnice, karton 1, složka A, J. Matějka – Boj o Trojský most, s. 1.

její vyprávění koresponduje se všeobecným vývojem situace v Praze (resp. v prostoru Kobylis a Holešovic),[150] tzn. že se v nich dotýká jak stavby barikád během 5. a 6. května, tak i postupu německých jednotek, jejich úspěšnému prolomení obrany Trojského mostu, střetům s povstalci a kapitulaci ve dnech následujících. Ústřední postavou celého popisovaného děje je samozřejmě Vincenc Hodek: „…Byl ve spojení telefonickém s hlavním vojenským velitelstvím […] v Bartolomějské ulici […]. Stále na velitelství urgoval zbraně. Na domě hned vedle továrny byl na střeše telefonní sloup, Němci […] ten sloup sestřelili a telefonní spojení bylo přerušeno. V noci ze 7. května na 8. května […] všichni bojovníci museli opustit své posice […]. V. Hodek se rozhodl že se musí dostat […] do hlavního stanu v Bartolomějské ulici. Trvalo mu to skoro celý den.“[151] Uváděnou ztrátu spojení mezi ústředním velitelstvím a skupinou Vincence Hodka v Holešovicích potvrzují jak dokumenty týkající se historie odbojové organizace Trávnice, tak i vzpomínková výpověď výše jmenovaného Jaroslava Matějky, avšak potvrdit či vyvrátit zmíněnou cestu z Holešovic na Staré Město, která je jinak Marií Hodkovou líčena poměrně detailně, není možné. Jaroslav Matějka však ve svém svědectví o událostech 7. května popisuje, že pod vlivem německých útoků na továrnu a další objekty sice zcela ztratil spojení s „holešovickým velitelstvím“, ale přesto se dozvěděl, že Vincenc Hodek, jemuž doposud podával pravidelná hlášení, opustil příslušné stanoviště a jak Matějka dodává, osobně Hodka již neviděl.[152]

Na tomto místě se jako vysvětlení náhlého Hodkova zmizení pochopitelně samy nabízí shora citované rodinné vzpomínky, avšak i navzdory tomuto logicky vyhlížejícímu propojení obou výpovědí nelze Matějkovo nepřímé svědectví považovat za jasný důkaz o pravdivosti tvrzení Marie Hodkové. Podobně obezřetně je tak nutné přistupovat i ke zbylé části vyprávění o Trojském mostě, v níž je zachycena Hodkova zkušenost s velitelskými špičkami pražského povstání: „Dovedli Hodka k velícímu generálovi Kutlvašrovi. […] Generál Hodka vyslechl [..], načež mu bylo řečeno legitimujte se. Odpověď byla kdybych byl takovou legitimaci měl při sobě tak mně Němci […] zastřelili. Generál zavolal stráž a ta odvedla V. Hodka do vězení. […] Ráno při propuštění se generál omluvil a řekl jste prověřen…“[153] V dopoledních hodinách 9. května se tak Vincenc Hodek údajně objevil na Smíchově u příbuzných své manželky, kteří se o něm postarali a vybavili ho na další cestu, tentokrát však za jeho rodinou do Vysoké Lhoty: „Na bouchání jsem šla dolů po schodech v tom se otevřou

[150] ZÁMEČNÍK, S.: *Český odboj a národní povstání v květnu 1945*. Naše vojsko, Praha 2006.
[151] *RAH*, f. VH, Odboj, M. Hodková - svědectví o odbojové činnosti V. Hodka, b. d., s. 11–12.
[152] *VHA*, f. Trávnice, karton 1, složka A, J. Matějka – Boj o Trojský most, s. 9; karton 2, Trávnice: Historie 1939–1945 (1972), s. 13.
[153] *RAH*, f. VH, Odboj, M. Hodková - svědectví o odbojové činnosti V. Hodka, b. d., s. 13.

dveře od ložnice a v nich stojí můj švagr v pyjamu […] a křičí neotvírat. […] A v tom hlas z venku. Otevřte to jsem já Vinca. Radost obrovská!“[154]

Vyprávění Vincence Hodka, resp. jeho ženy Marie, přináší zajímavý a v mnoha ohledech také nový pohled na dění ve dnech pražského povstání v květnu 1945 v Holešovicích. Nicméně i takto poměrně věrohodně prezentovaný obraz o „skutečných“ událostech na Trojském mostě nelze přijmout bez výhrad. Patrně nejkritičtěji je nutno nahlížet na samotnou podobu výpovědí, u nichž mnohdy není možné určit, zda se ještě jedná o autentické vzpomínky Hodkových anebo již o informace získané postupem času z knih či svědectvích jiných pamětníků; ty totiž do rodinné paměti nepochybně pronikly skrze shora zmiňované snahy dosáhnout uznání Hodkovy odbojové činnosti z let 1939–1945. Na druhou stranu lze však ve výpovědích manželů Hodkových spatřovat jedinečnou příležitost a jednu z možných cest k přehodnocení dosavadní představy o dění na Trojském mostě, které prozatím stále zůstává – především vinou povídek Jana Drdy (Němá Barikáda, Pancéřová pěst), jež dostaly na sklonku 40. let v režii Otakara Vávry také filmovou podobu – spíše nedostatečně pramenně podloženou legendou o skupině statečných obránců Trojského mostu.[155]

4.6 Bod zlomu

Atmosféra prvních poválečných týdnů v životě rodiny Hodkových byla patrně velmi smíšená. Na jedné straně převažovala radost z konce německé okupace a druhé světové války, která symbolicky vyvrcholila červencovými oslavami u Trojského mostu, na straně druhé toto období negativně poznamenalo červnové úmrtí Vincence Hodka st.[156] Po vypořádání všech úředních náležitostí, jež souvisely především s dědickým řízením, se ale Hodkovi postupně vrátili k normálnímu životu. Marie Hodková se i s dětmi přestěhovala z Vysoké Lhoty zpátky do Holešovic a Vincenc Hodek se opět začal naplno věnovat rozvoji svých plánů v leteckém průmyslu, v němž v průběhu roku 1945 a 1946 zaznamenal – alespoň podle jeho vlastních slov – nemalý úspěch.[157] Rovněž lze

[154] *SAMJ*, Korespondence s Marií Hodkovou, 18. března 1991, příloha dopisu, s. 6.
[155] DRDA, J.: *Němá barikáda*. Práce, Praha 1949, s. 83–89 a 107–120; srov. KOKOŠKA, S.: *Praha v květnu 1945*, s. 172; MAREK, J.: *Barikáda z kaštanů. Pražské povstání v květnu 1945 a jeho skuteční hrdinové*. Svět křídel, Příbram 2005, s. 167–186.
[156] *RAH*, f. Fotografie, Odboj, Oslavy u Trojského mostu (červenec 1947); f. Korespondence, VH – MHK, 12. června 1945; viz přílohy č. 22 a 23.
[157] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, HK-101, Z historie letadla HK-101, 13. července 1965, s. 1; Vincenc L. Hodek, Písemné vzpomínky, historie továrny V. Hodek, 27. října 1966, s. 1.

však odhadovat, že vedle pozitivně se vyvíjejícího podnikání, se Hodkovi patrně dařilo i ve společenském životě a těšil se všeobecné úctě.[158]

Na podzim roku 1946 však došlo k výrazné změně. Ještě 8. října bylo Vincenci Hodkovi uděleno vyznamenání prezidenta republiky za jeho protiněmeckou činnost v letech 1939–1945, nicméně několik týdnů poté již čelil obvinění z kolaborace s okupační mocí a bylo proti němu zahájeno vyšetřování.[159] Vzhledem k tomu, že dokumentaci k případu se doposud nepodařilo v příslušných archivních fondech nalézt, není možné relevantně posoudit, kdo, resp. co stálo za podobným nařčením. Lze se však poměrně oprávněně domnívat, že celá kauza souvisela se zhoršující se situací ve firmě V. Hodek, kde se ve stejném období vystupňovaly dlouhodobé konflikty mezi majitelem továrny a představiteli podnikové závodní rady.[160] Trestní stíhání proti Hodkovi však bylo na základě mnoha svědeckých výpovědí, jež jednoznačně hovořily ve prospěch obviněného, nakonec 19. prosince 1946 úplně zastaveno a Vincenci Hodkovi byly přiznány veškeré zásluhy.[161] Životní podmínky Hodkových – hodnoceno skrze vnímání a prožívání sledovaných aktérů – se ale od této doby výrazně zhoršovaly: „Záležitosti s továrnou […] nebyly dobré vůbec. Tam poroučela závodní rada […] a výroba se vůbec nevyplácela. […] Pak začal tlak na V. Hodka, za každou cenu mu továrnu vyrvat, podařilo se […]. Kolik špíny, lží se použilo proti Hodkovi a bohužel nikdo (zvýrazněno v textu; pozn. autorky) se ho nezastal…“[162] Marií Hodkovou uvedená vzpomínka naráží na dění kolem osoby jejího manžela na jaře 1947. Tehdy se totiž Hodek stal opakovaně terčem Rudého práva, v němž bylo uveřejněno několik poměrně útočných článků, které kritizovaly především způsob, jakým byla holešovická továrna na letecké přístroje vedena.[163] Nepřetržité spory mezi Hodkem a závodní radou o počet zaměstnanců či o výrobní program firmy, se začala brzy negativně projevovat ve finanční sféře podnikání, a to se posléze přeneslo i do Hodkova soukromého života: „Začátkem roku 1947 vypovídá […] ministerstvo financí úvěry, zastavuje proplácení

[158] *RAH*, f. VH, Odboj, Pochvalný dekret, 9. května 1945; Pochvalné uznání, 9. května 1945.
[159] *RAH*, f. VH, Odboj, dekret o udělení Československé medaile za zásluhy II. stupně, 8. října 1946. *VHA*, f. Ministerstvo národní obrany, Komise pro vydávání osvědčení podle zákona č. 255/46Sb., osobní spis č. j. 310286/92, Vyjádření ministerstva vnitra (č. j. 8042/86).
[160] Podrobněji o poválečném vývoji podniku V. Hodek viz KOŘÍNKOVÁ, V.: *Vincenc Hodek 1904–1977. Biografie*. Plzeň, 2010. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Filozofická fakulta, Katedra antropologických a historických věd. Vedoucí bakalářské práce Jiří Woitsch.
[161] *VHA*, f. Ministerstvo národní obrany, Komise pro vydávání osvědčení podle zákona č. 255/46Sb., osobní spis č. j. 310286/92, Vyjádření ministerstva vnitra (č. j. 8042/86).
[162] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 2.
[163] Viz např.: Zkrachovalý továrník vyhazuje dělnictvo bez výplat na dlažbu. *Rudé právo*, 27. března 1947, s. 3; Továrník Hodek rozházel 17 milionů Kčs státního úvěru. *Rudé právo*, 11. dubna 1947, s. 3.

mezd […]. V mojí domácnosti je všechno zabavováno. Exekuce stíhá exekuci. […] Můj osobní majetek i mojí rodiny byl zabaven.“[164]

Zhoršující se situaci nakonec v polovině roku 1947 vyřešilo ministerstvo financí. Na základě jeho návrhu byla totiž připravena smlouva, podle které měl zadluženou a neprosperující firmu V. Hodek převzít národní podnik PAL.[165] Vincenci Hodkovi – jak celé dění sám zpětně komentuje – již nezbývalo nic jiného než se úředním rozhodnutím podřídit a na předložený návrh přistoupit, jelikož jeho finanční potíže mu nedovolovaly zvolit nějaké alternativní a pro něj přijatelné řešení.[166] Smlouva tak byla podepsána 11. července 1947, čímž se Vincenc Hodek oficiálně zřekl jakýchkoliv práv na vlastní firmu a zároveň souhlasil se zvolenou formou finančního vypořádání, tzn. že namísto vyplacení předem určené peněžní částky („odstupné“), převezme národní podnik PAL část jeho dluhů.[167]

Ačkoliv však Vincenc Hodek od poloviny července 1947 nebyl oficiálním majitelem holešovické továrny, i nadále v ní působil. Dne 16. července s ním totiž podnikové ředitelství PAL uzavřelo pracovní dohodu, podle které měl ve firmě zastávat funkci odborného poradce.[168] Zde se samozřejmě nabízí otázka, proč Vincenc Hodek setrval ve vlastním podniku na pozici řadového zaměstnance i přesto, že jeho vztahy s vedením firmy byly údajně velmi špatné. Důvod byl však jednoduchý. Od poloviny května 1945 pracoval Vincenc Hodek společně se svým přítelem a kolegou Stanislavem Křížem na realizaci svého doposud největšího projektu, sportovního celokovového dvoumotorového letadla, jenž však nebyl v červenci 1947 stále hotov. Vzhledem k tomu, že do celé záležitosti bylo (nejen) finančně zainteresováno ministerstvo dopravy, pravděpodobně bylo i v jeho zájmu, aby práce na započatém projektu pokračovaly.[169] Pod vedením zmíněné konstruktérské dvojice se tak podařilo prototyp letadla, pro něhož se vžil název HK-101, na sklonku léta 1947 skutečně dokončit a již 7. září jej Hodek a Kříž měli možnost prezentovat na mezinárodním leteckém dni na Ruzyni, kde údajně letadlo sklidilo velký obdiv a úspěch.[170] Zde ale v podstatě vývoj letadla, resp. Hodkova práce na něm skončila. Celý projekt byl totiž na počátku roku 1948 převzat národním podnikem Aero-Vysočany a Vincenc Hodek tak ztratil možnost

[164] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Písemné vzpomínky, historie továrny V. Hodek, 27. října 1966, s. 3.
[165] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, Úřední, trhová smlouva, 11. července 1947.
[166] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Písemné vzpomínky, historie továrny V. Hodek, 27. října 1966, s. 4.
[167] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, Úřední, trhová smlouva, 11. července 1947.
[168] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, Úřední, Výpověď konsulentského ujednání, 28. února 1948.
[169] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, HK-101, ministerstvo dopravy – objednávka prototypu letadla HK-101, 16. srpna 1946; zpráva o vývozu letadel HK-101 do Anglie, 11. prosince 1947.
[170] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, HK-101, Z historie letadla HK-101, 13. července 1965, s. 1–3.

přímo zasahovat do dalších návrhů a úprav.[171] Definitivní tečku za podnikáním Vincence Hodka pak přinesla změna politických poměrů v únoru 1948, kdy byla ke dni 28. února zrušena jeho smlouva o spolupráci s firmou V. Hodek, resp. národním podnikem PAL.[172]

4.7 Vincenc Hodek a spol.

Na počátku roku 1948 se situace Hodkových nejevila příliš optimisticky. Poté co byl Vincenc Hodek propuštěn ze zaměstnání v továrně, přišla rodina o jediný pravidelný finanční příjem, ze kterého doposud žila. Nicméně Hodek se poměrně překvapivě – dle svědectví jednoho z jeho přátel – s definitivní ztrátou vlastní firmy rychle vyrovnal a rozhodl se založit si malou dílnu, v níž chtěl sám pokračovat s navrhováním a vývojem dalších přístrojů, určených pro letecký průmysl. Tyto plány se mu však nepodařilo uskutečnit a podobně neúspěšně skončily i veškeré snahy nalézt nové pracovní místo.[173] Nepochybně v tento okamžik se Hodek rozhodl k radikálnímu řešení všech dosavadních problémů: „Nemohl jsem […] svoji rodinu uživit. Krást jsem nechtěl […], a tak po lidských útrapách, osočování a pracovní diskriminaci rozhodl jsem se, že půjdu z cesty […] a se svojí rodinou opustím Československo.“[174] Vincenc a Marie Hodkovi však nebyli jediní, kdo se k tomuto kroku odhodlali. Jejich záměry totiž sdílel i Hodkův blízký spolupracovník Stanislav Kříž a operní pěvec Vratislav Jelínek, který údajně Vincence Hodka seznámil s jistým Josefem Odstrčilíkem, jenž měl celou skupinu, tzn. jmenované muže i s manželkami a dětmi, převést přes hranice nedaleko Chebu. Celá akce, která byla naplánována na polovinu dubna 1948, však skončila nezdarem a všech devět uprchlíků bylo 16. dubna u obce Pelhřimov na Chebsku zatčeno; společně s nimi byli zadrženi i Bohumil a Marie Jankovcovi, blízcí příbuzní Stanislava Kříže žijící v Chebu, jež svému synovci s realizací útěku do zahraničí aktivně pomáhali.[175] Od 17. dubna 1948 tak byli Vincenc Hodek a spol. – jak je skupina označována v dobových soudních spisech – drženi v zajišťovací vazbě Krajského soudu v Chebu, kde na ně také bylo 20. dubna 1948 oficiálně podáno trestní oznámení; tedy s výjimkou Jany a Věry Hodkových, které po několika dnech strávených s rodiči ve vězení převzala do péče

[171] NĚMEČEK, V.: *Československá letadla*. Naše vojsko, Praha 1958, s. 184.
[172] *RAH*, f. VH, Podnik V. Hodek, Úřední, Výpověď konsulentského ujednání, 28. února 1948.
[173] *NA*, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 142/48, č. j. Tk XXIX 3295/48, svědecká výpověď (Jan Červinka). *RAH*, f. MH, Písemné vzpomínky, O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 4.
[174] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Písemné vzpomínky, historie továrny V. Hodek, 27. října 1966, s. 4.
[175] *NA*, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 142/48, č. j. Tk XXIX 3995/48, výslech obviněného (V. Jelínek); f. Státní prokuratura, Praha, sp. zn. PSt I 537/48, č. j. St 7534/48, V. Hodek a spol. – trestní řízení (první zpráva).

starší sestra jejich matky Anna Sudová, a odvezla je ke své rodině do Prahy. Zde také až do propuštění Marie Hodkové (tj. 7. května 1948) obě děvčata zůstala.[176]

Zatímco tak manželky s dětmi byly během dubna a května zpátky na svobodě, zadržení muži i nadále zůstávali v zajišťovací vazbě. Veškerá následující šetření ve věci jejich pokusu o ilegální přechod hranic se však již odehrávala před pražským soudem, jelikož téměř po třech týdnech v chebském vězení byli Vincenc Hodek, Stanislav Kříž, Vratislav Jelínek a Josef Odstrčilík převezeni do pankrácké věznice. Z rozhodnutí Krajského soudu trestního v Praze pak byla na první dva jmenované uvalena prozatímní vyšetřovací vazba, v níž ale nakonec setrvali až do soudního procesu v květnu 1949; naopak Josef Odstrčilík byl bez dalšího postihu z vazby propuštěn již 29. května 1948 a Vratislav Jelínek byl od 23. srpna téhož roku vyšetřován na svobodě.[177]

Především zpočátku se Vincenc Hodek a Stanislav Kříž, prostřednictvím právní zástupkyně Oldřišky Pečové, snažili dosáhnout brzkého propuštění. Nicméně i navzdory jejich opakovaným žádostem a příslibům, které byly mj. motivovány špatným zdravotním stavem zadržených, nedošlo v celé situaci k žádným výrazným posunům a šetření případu Hodek a spol. se naopak pouze protahovalo. Na vině tomu byla velmi pravděpodobně skutečnost, že u obou leteckých konstruktérů byly v době zatčení nalezeny nákresy různých přístrojů podniku V. Hodek a plány letadla HK-101, na jejichž základě byli Hodek a Kříž obviňováni z úmyslu (hospodářského) vyzvědačství a posléze i ze zločinu vojenské zrady.[178] Prověřování skutečného významu zabavených materiálů v souvislosti s možným narušením obrany republiky tak patrně stálo za zdlouhavým průběhem vyšetřování.

K určitému zlomu v případě Vincenc Hodek a spol. došlo na počátku března 1949, kdy Státní prokuratura v Praze předložila konečnou podobu žaloby na Vincence Hodka, Stanislava Kříže, Vratislava Jelínka a Bohumila Jankovce. Všichni jmenovaní byli obviněni z nedokonané přípravy úkladů o republiku, resp. ze spoluviny na tomto zločinu; Hodek a Kříž byli navíc obžalováni z výše zmiňované vojenské zrady. Státní prokuratura rovněž přednesla návrh trestů, podle kterého měli být Vincenc Hodek a Stanislav Kříž potrestáni odnětím svobody na pět až dvacet let či na doživotí (§ 1 z. č. 130/36 Sb.), postihem na majetku a ztrátou čestných občanských práv (§ 29 a § 32 z. č.

[176] *NA*, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 142/48, č. j. Tk XVI 1862/48, výslech obviněného (M. Hodková). *RAH*, f. MH, Písemné vzpomínky, O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 4; f. VH, Ostatní, Vzpomínka (V. Doll), 2. října 1990; viz příloha č. 24.

[177] *NA*, f. Státní prokuratura, Praha, sp. z. PSt I 537/48, č. j. Td 497/48; f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 142/48, č. j. Nt XXIX 146/48, výslech obviněného (J. Odstrčilík); č. j. Tk XXIX 3995/48, výslech obviněného (V. Jelínek).

[178] *NA*, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 142/48, č. j. Tk XXIX 3295/48, žádost o propuštění z vazby (S. Kříž a V. Hodek); Státní prokuratura, Praha, sp. zn. PSt I 537/48, č. j. St 7534/48, V. Hodek a spol. – trestní řízení (první zpráva).

50/23 Sb.). Se stejnými tresty se počítalo i pro Vratislava Jelínka a Bohumila Jankovce, s tím rozdílem, že sazba týkající se jejich případného pobytu ve vězení, byla zkrácen na dobu trvající maximálně pět let (§ 2 z. č. 50/23 Sb.).[179]

V souvislosti s obsahem vznesené obžaloby je nutné se na tomto místě ještě zmínit o hrozícím trestu smrti, ke kterému mohl být Vincenc Hodek údajně odsouzen. Tato informace se však objevuje pouze v písemných vzpomínkách Marie Hodkové a její mladší dcery Věry, a tak není možné odpovídajícím způsobem posoudit, jestli nejsou spíše projevem dobové atmosféry, v níž se Hodkovi stali terčem pomluv a jiných slovních útoků, nežli odrazem reálného stavu trestního stíhání.[180] Na druhou stranu je však zapotřebí uvést, že příslušný paragraf zákona na ochranu republiky z roku 1923, resp. jeho dodatek z května 1936, podle kterého byly Hodkovy skutky posuzovány, skutečně soudu dovoloval sáhnout i po nejvyšším možném trestu. Zde se tak nabízí čistě teoretická otázka, zda „zločiny" Vincence Hodka byly natolik závažné, že by v případě prokázání viny v plném rozsahu mohl státní prokurátor požadovat trest smrti, a dále do jaké míry sehrál svou roli fakt, že obviněná skupina byla souzena na základě starých nařízení z let 1923 a 1936 a nikoliv již podle nového zákona na ochranu republiky, jenž byl přijat v říjnu 1948.[181]

Vlastní proces proběhl o měsíc a půl později před senátem Státního soudu v Praze, jemuž předsedal soudce Amos Pokorný. K účasti na hlavním přelíčení, které bylo zahájeno 13. května 1949 v dopoledních hodinách, byli také přizváni vojenští znalci, jež měli případ posoudit z hlediska možného ohrožení bezpečnosti republiky.[182] Ačkoliv závažnost vznesených obvinění byla velká, ve prospěch Hodka a Kříže, kteří byli od počátku ústředními postavami celého procesu, mluvil především nedostatek přímých důkazů, jež by je z uváděných zločinů nevyvratitelně usvědčovaly. Důležitou roli ale také sehrálo svědectví Jana Červinky, které vyzdvihovalo jednak Hodkovy zásluhy v protiněmeckém odboji a jednak jeho úspěchy v leteckém oboru, jež mohly být – bylo-li by mu to umožněno – pouze ku prospěchu Československé republiky. Vedle toho byl navíc zcela zrelativizován význam zabavených dokumentů, týkajících se leteckých přístrojů a letadla HK-101, které ministerstvo průmyslu ve svém vyjádření

[179] *NA*, f. Státní prokuratura, Praha, sp. zn. PSt I 537/48, Obžaloba. Srov. RYCHLÍK, J.: *Cestování do ciziny v habsburské monarchii a v Československu. Pasová, vízová a vystěhovalecká politika 1848–1989*. ÚSD AV ČR, Praha 2007, s. 48–51.

[180] *RAH*, f. MH, Písemné vzpomínky, O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 4; f. VH, Ostatní, Vzpomínka (V. Doll), 2. října 1990; f. VH, Pankrác 1948–1949, Korespondence vyšetřovaného č. 1281, Příchozí, 8. a 16. července 1948.

[181] Srov. Sbírka zákonů a nařízení Republiky Československé 1923, z. č. 50; Sbírka zákonů a nařízení Republiky Československé 1936, z. č. 130.; Sbírka zákonů Republiky Československé 1948, z. č. 231.

[182] *NA*, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 142/48, vyrozumění státní prokuratury; Posudek vojenských znalců.

označilo za naprosto bezcenné, s dodatkem, že o těchto konkrétních výrobcích firmy V. Hodek byla zahraniční konkurence dávno obeznámena již před rokem 1948.[183]

Na základě předložených důkazů byl ještě téhož dne vynesen rozsudek, jenž dal za pravdu všem čtyřem obžalovaným a v plném rozsahu je zprostil od všech vznesených obvinění. Dle rozhodnutí Státního soudu v Praze tak bylo s okamžitou platností zastaveno další trestní stíhání a doposud vězněný Vincenc Hodek a Stanislav Kříž se po ročním pobytu ve vazební věznici na Pankráci mohli vrátit zpátky ke svým rodinám.[184] Na tomto místě je však zapotřebí ještě dodat, že nehledě na prokázanou nevinu, měli Hodek a Kříž také velké štěstí. I přesto, že nebyli souzeni podle nového zákona na ochranu republiky z roku 1948, který trestal podobné přečiny – především v éře politických procesů 50. let – vysokými tresty (včetně trestu smrti),[185] šance, že skutečně budou propuštěni na svobodu, byla poměrně nízká. Zmiňovaný vojenský posudek totiž dával ve věci velezrady za pravdu vznesené obžalobě a tak se ještě před zahájením soudního procesu zdálo být pravděpodobnější, že Vincenc Hodek a Stanislav Kříž budou odsouzeni k několikaletému odnětí svobody.[186]

Velmi podobně jako soudní spisy popisují výše vylíčené trestní stíhání také některé osobní výpovědi, v nichž manželé Hodkovi, případně jejich dcery, zpětně reflektují období mezi 16. dubnem 1948 a 13. květnem 1949. Prostřednictvím kombinace těchto dokumentů lze tak relativně podrobně zmapovat jednotlivé úřední kroky a vytvořit si ucelenou představu o vývoji celého vyšetřování vedeného proti skupině Vincenc Hodek a spol. Na druhou stranu se však tato podoba omezuje pouze na oficiální dění a je tedy zcela ochuzena o rovinu aktérského náhledu, v němž by se zrcadlily autentické prožitky zkoumaných jedinců. V tomto případě je ale možné nahradit chybějící přímá svědectví o životě vězněného Vincence Hodka a jeho rodiny poměrně rozsáhlým a dobře zachovalým souborem korespondence z dané doby, na jehož základě lze postihnout jak nově nastalou existenční situaci, které musela na svobodě čelit Marie Hodková s dětmi, tak i Hodkovu zkušenost s vězeňským prostředím.

---

[183] *NA*, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 142/48, č. j. Tk XXIX 3295/48, svědecká výpověď (Jan Červinka); č. j. Vst I 362/48, vyjádření ministerstva průmyslu.
[184] *NA*, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 142/48, Hlavní přelíčení; Rozsudek.
[185] Srov. např. KAPLAN, K. – PALEČEK, P.: *Komunistický režim a politické procesy v Československu*. Barrister & Principal, Brno 2008; KULÍKOVÁ, M. – ŠUSTROVÁ, P.: *Příběhy bezpráví – z vězeňských spisů*. Člověk v tísni, Praha 2007; PEJČOCH, I.: *Vojenské osoby popravené v období politických procesů v Československu v letech 1948–1955*. Ministerstvo obrany ČR, Praha 2009; VOREL, J. – ŠIMÁNKOVÁ, A. – BABKA, L.: *Československá justice v letech 1948–1953 v dokumentech. Díl III.* ÚDV, Praha 2004.
[186] *NA*, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 142/48, vyrozumění státní prokuratury; Posudek vojenských znalců.

4.7.1 Dopisy z Pankráce

Během dvanácti měsíců trvajícího odloučení si Vincenc Hodek se svojí manželkou a dcerami vyměnil dohromady osmdesát sedm dopisů a pohlednic.[187] Přestože jejich veškerá korespondence podléhala vězeňské cenzuře, což se nepochybně muselo odrazit ve výběru a vhodné formulaci jednotlivých sdělení, její obsah se nezdá být touto skutečností příliš pokřivený. Naopak, vědomé vyhýbání se některým tématům celou korespondenci spíše odlehčuje a na místo očekávaných záležitostí souvisejících s trestním stíháním je tak více prostoru věnováno běžnému dění v každodenním životě Hodkových.

Dopisy psané Vincencem Hodkem, jež byly většinou adresované jeho ženě Marii, jsou na první pohled obsahově velmi monotónní. Z obecného hlediska se v nich totiž pouze opakovaně střídají obavy o finanční, resp. životní situaci rodiny s krátkými popisy vězeňského prostředí, případně reagují na psaní zaslaná od manželky, dcer či blízkých příbuzných. Na druhou stranu je však možné prostřednictvím detailnější analýzy získat z Hodkovy korespondence řadu dílčích informací, na jejichž základě si lze vytvořit alespoň hrubou představu o čase, který Vincenc Hodek strávil ve vyšetřovací vazbě na Pankráci. Vedle běžných povinností, jež plynuly z nastaveného denního režimu ve vězení, je tak např. možné postihnout, jakým způsobem se Hodek s nepříznivými životními okolnosti vyrovnával.[188] V dopisech se totiž velmi často objevují zmínky, které reflektují Hodkovo plánování a přípravu na možnost budoucího uplatnění v leteckém průmyslu: „O budoucnost neměj strach, i když jsme o všecko přišli, dostaneme se nahoru opět (zvýrazněno v textu; pozn. autorky), zde je dosti času tak se někdy dám i do takové práce a přemýšlím. Špatné je, že zde nemůžeme mít rýsovadlo tužku a log. pravítko, s tím musím však počkati.“[189] Vedle teoretických plánů se však Hodek rozhodl připravit i prakticky a začal se ve vězení učit ruštinu a prostřednictvím korespondence své ženy byl též informován o „novinkách“ ze světa letectví.[190] Tento elán a naděje Hodka patrně neopustily ani v pozdějším období, jelikož i po deseti měsících strávených ve vazbě se jeho psaní stále nesou v poměrně optimistickém duchu: „…Čas využívám učením […] a to víš, že nezahálím, nápadů je dost! Doufám, že se něco pak uplatní. Neměj tedy žádné obavy nahoru se dostaneme

[187] Viz příloha č. 29 – inventář: f. Vincenc Hodek, Pankrác 1948–1949, Korespondence vyšetřovaného č. 1281 (odchozí + příchozí).
[188] Srov. ČAPEK, M.: *O mužích, na které se zapomnělo. Autentická svědectví o nelidskosti komunistických věznic*. PRAGMA, Praha 2000, s. 83–92.
[189] *RAH*, f. VH, Pankrác 1948–1949, Korespondence vyšetřovaného č. 1281, Odchozí, 30. června 1948.
[190] *RAH*, f. VH, Pankrác 1948–1949, Korespondence vyšetřovaného č. 1281, Odchozí, 24. září 1948; Příchozí, 5. ledna a 12. ledna 1949.

zase! […] Budu potřebovati se trochu rozhlédnouti, ale to nebude dlouho trvati, nyní mě zas pomohou více řeči a mohu ihned zase dělati jak v přístrojích tak létadlech. A létat jsem nezapomněl […]. A to ovládám také slušně.“[191]

O Hodkově pozitivním přístupu k celé záležitosti, který byl navíc očividně velmi důležitý pro ostatní členy jeho rodiny, vypovídá i jeden z dopisů od Marie Hodkové: „Píšeš […] abychom nebrečely. Neměj strach, vydržíme! Vím, že Ty celkem dobře snášíš ty všechny zkoušky. Takže z Tvého chování čerpám sílu pro všechny eventuelní potíže.“[192] Zde se však nabízí otázka, do jaké míry odpovídá prezentované vystupování Vincence Hodka jeho skutečnému prožívání. Na jedné straně je sice pravdou, že jeho pobyt ve vězení se jeví jako bezproblémový či lépe řečeno, o žádných vyloženě negativních zkušenostech se (ani s odstupem času) nezmiňuje. Na straně druhé lze však předpokládat, že i kdyby Hodek snášel vězeňské prostředí hůře než ukazuje korespondence, patrně by se snažil nepřenášet své obavy na manželku a dcery; navíc veškeré případné stížnosti by s velkou pravděpodobností stejně neprošly přes cenzuru.

Ačkoliv byl Vincenc Hodek pro svoji rodinu oporou, není možné jeho roli a chování v dané situaci posoudit bez zohlednění podpory, kterou mu svým přístupem poskytovala především manželka Marie. Ta sice byla z vyšetřovací vazby propuštěna poměrně brzy, nicméně problémy, s nimiž se musela vyrovnat, jí život na svobodě nikterak neulehčovaly. Vzhledem k tomu, že zůstala s dětmi bez pravidelného finančního příjmu, se její největší starostí stalo zaopatření základních potřeb pro sebe, své dcery a manžela, jemuž do vězení posílala balíky s jídlem, případně s oblečením. V tomto ohledu ale rodině výrazně vypomohli nejbližší příbuzní a jak Marie Hodková uvádí, rovněž se množily nabídky pomoci od různých a pro ni často i neznámých lidí, kteří údajně chtěli Hodkovi splatit materiální i psychickou podporu, jež jim poskytl během německé okupace: „O nás nedělej si starosti, říkám Ti že dobří lidé jsou a nevěřil bys jak náhodně. Příkladně jsem se sešla na Pankráci s jedním pánem, který Tě zná bojovat také na Troj. mostě […] a hned se ptal z čeho žiji […], načež on že dobře ví kde bydlíme a že pošle něco od jídla! To jsem s díky odmítla, ale není to skvělé? Každý Tě tolik ctí a má Tě rád. To jsou ty úroky z toho jak ses vždy choval k lidem.“[193] Vděk ze strany těchto lidí však Hodkovi pocítili také v momentě, kdy Marie Hodková onemocněla infekční žloutenkou a musela strávit několik týdnů v nemocnici. Jejich dcer se totiž v daném období (tj. v září a říjnu 1948) ujali manželé Kadlecovi, blízcí rodinní

[191] *RAH*, f. VH, Pankrác 1948–1949, Korespondence vyšetřovaného č. 1281, Odchozí, 28. února 1949.
[192] *RAH*, f. VH, Pankrác 1948–1949, Korespondence vyšetřovaného č. 1281, Příchozí, 22. prosince 1948.
[193] *RAH*, f. VH, Pankrác 1948–1949, Korespondence vyšetřovaného č. 1281, Příchozí, 16. července 1948.

přátelé, kteří byli Hodkovým v mnohém zavázáni z dob druhé světové války.[194] S pomocí příbuzných, známých i lidí, jež nezapomněli na Hodkovy skutky během okupace, se tak Marii Hodkové podařilo přestát jak své onemocnění, tak i celé období, kdy byl její manžel držen v pankrácké věznici.

Kromě obdobných mimořádností, mezi jaké např. spadaly hospitalizace Marie Hodkové v nemocnici či nepříjemnosti spojené s finančními potížemi a hrozící exekucí, však byly dopisy zaměřeny spíše na běžné dění v rodinném životě. Nejčastěji se tedy v korespondenci opakují zmínky o dcerách Janě a Věře, o výletech do Vysoké Lhoty či návštěvách u příbuzných. V návaznosti na to, lze pak v psaních Vincence Hodka vypozorovat, že se i navzdory své osobní nepřítomnosti snažil udržovat kontakt s rodinným prostředím a dostát alespoň rodičovským povinnostem – nejednou se tak v dopisech objevuje nabádání k slušnému chování, opatrnosti či dobrému školnímu prospěchu, které bylo obvykle adresováno především (téměř) patnáctileté Janě.[195]

Podobných způsobem jako ve shora uvedených případech reflektuje korespondence i další rodinné okamžiky – jmenovitě např. vánoční svátky a oslavy příchodu nového roku, Janiny narozeniny v lednu 1949 či Velikonoce – avšak více než samotné prožívání jednotlivých momentů se pro (re)konstrukci sledovaného období jeví být důležitější samotná informace o dané události. Ve srovnání s pozdějšími výpověďmi Hodkových, jež popisují tutéž situaci s odstupem dvaceti až čtyřiceti let, totiž dopisy zprostředkovávají daleko rozmanitější a ne tak negativně podaný obraz dobového dění.[196] Jinak řečeno, zatímco se svědectví, která cíleně vypovídají o době mezi dubnem 1948 a květnem 1949, omezují jen na špatné zkušenosti, nespravedlnost a strach během trestního stíhání, korespondence vnáší do této představy – aniž by ji však jakkoliv zlehčovala či popírala – daleko střízlivější a především pozdějším vývojem netknutý náhled. Na čistě teoretické rovině pak tento příklad pouze potvrzuje obecné teze o problematice individuální paměti, resp. svědeckých výpovědích pamětníků (ať písemných či orálních), které by měly být vnímány jako výsledek povětšinou dlouhodobého a mnoha faktory ovlivněného procesu, na jehož konci stojí spíše řada možných interpretací minulých událostí nežli neměnný a v čase zakonzervovaný obraz skutečného dobového dění.[197]

---

[194] *RAH*, f. VH, Odboj, čestné prohlášení K. Kadlece, 1995; Pankrác 1948–1949, Korespondence vyšetřovaného č. 1281, Odchozí, 29. září 1948; Příchozí, 13. září 1948.

[195] *RAH*, f. VH, Pankrác 1948–1949, Korespondence vyšetřovaného č. 1281, Odchozí, 30. června 1948, 1. října 1948, 16. listopadu 1948, 15. února 1949, 13. března 1949.

[196] Viz např. *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Vzpomínky rodiny Kobliskovi, Křížovi a V. Hodka (černý sešit), 80. l. 20. stol., s. 9–10; f. VH, Ostatní, Vzpomínka (V. Doll), 2. října 1990; Vincenc L. Hodek, Písemné vzpomínky, historie továrny V. Hodek, 27. října 1966, s. 4–5.

[197] PETRÁŇ, J.: *Dvacáté století v Ouběnicích. Soumrak tradičního venkova*. NLN, Praha 2009, s. 5–11.

4.8 V domácím exilu

V polovině května 1949 se Vincenc Hodek vrátil zpět ke své rodině do Holešovic. Euforie z osvobození, pocit z očistění jména rodiny a jeho smělé profesní plány však patrně brzy narazily na realitu politicko-společenských poměrů. Namísto očekávaného a možná i trochu vysněného pracovního místa v leteckém průmyslu, tak bylo Hodkovi přikázáno od 16. května 1949 nastoupit na pozici závozníka v holešovické autodopravě Oldřicha Štogra. Rozvážením zboží po Praze se však Vincenc Hodek živil jen první půl rok po propuštění. Vzhledem k jeho vzdělání a praxi v technickém směru byl totiž po celé následující období, tzn. od prosince 1949 do poloviny 60. let, zaměstnáván jako mechanik; i přesto, že však pracovně vystřídal hned několik různých podniků, proniknout zpět do leteckého oboru se mu již nepodařilo.[198]

Na konci 40. let tak byla rodina opět pohromadě a skrze Hodkovo zaměstnání získala alespoň určitý pravidelný finanční příjem. I přesto se však její existenční podmínky spíše zhoršovaly. Jak uvádí ve svých vzpomínkách Marie Hodková, na vině tomu byly především narůstající dluhy, spjaté s neuhrazeným nemocenským pojištěním či s doposud nesplacenými půjčkami, které Hodek obdržel na provoz svého podniku; následná vlna exekucí pak rodinu údajně připravila o většinu majetku.[199] Do jaké míry odpovídají tato tvrzení reálné finanční situaci Hodkových na přelomu 40. a 50. let, však není možné posoudit. Dostupná dokumentace k dané problematice se sice z části dochovala, avšak její obsah je natolik nesouvislý, že se v ní nepodařilo vysledovat ani základní linii jednotlivých úředních kroků, jež příslušné instituce měly ve sledovaném období proti Vincenci Hodkovi podniknout.

Výraznou změnu do života Hodkových přinesl rok 1952. Společně s mnoha dalšími „státně nespolehlivými“ obyvateli Prahy byli totiž zahrnuti do tzv. akce B, která probíhala od března, resp. července 1952 do srpna 1953 a jež měla za následek vystěhování několika set Pražanů z jejich domovů.[200] Vincenc Hodek obdržel příslušné nařízení o povinném přesídlení, podle kterého měla rodina v průběhu září opustit byt v Holešovicích a přestěhovat se do pohraniční obce Dolní Suchá (okres Liberec), na počátku září 1952. Hodek se pochopitelně snažil verdikt úřadů zpočátku zvrátit, jelikož byl na Prahu vázán pracovně a navíc zde obě jeho dcery navštěvovaly školy, nicméně rozhodnutí o vystěhování bylo konečné. Přesto ale Vincenc Hodek dosáhl dílčího úspěchu a navzdory nepříjemnému vyjednávání, údajným výhružkám a nepřátelskému

[198] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, výpis zaměstnání, 30. září 1964.
[199] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různá povídání (žlutý sešit 1), b. d., s. 41 a 47.
[200] KAPLAN, K. a kol.: *Akce B – vystěhování „státně nespolehlivých osob“ z Prahy, Bratislavy a dalších měst 1952–1953*. ÚSD ČSAV, Praha 1992, s. 4–23, 83.

chování některých úředníků, si na pražském bytovém referátu vymohl změnu místa, kam měl být i s manželkou a dětmi přesunut. Původní rozkaz k vystěhování do Dolní Suché byl tak zrušen a Hodkovým bylo dovoleno se nastěhovat do Vysoké Lhoty, kde rodina stále vlastnila část vily po rodičích Marie Hodkové.[201] Od září 1952 tak Hodkovi trvale žili v provizorně vytvořeném podkrovním bytě ve Vysoké Lhotě u Čerčan, kde zůstali bydlet – i přes opakované žádosti o navrácení bytu v Holešovicích v polovině 50. let – až do října 1966.[202]

Výše popsané úřední kroky měly samozřejmě dopad především na praktickou stránku života jednotlivých členů rodiny. Vincenc Hodek byl nucen denně vlakem dojíždět do zaměstnání v Praze, což se pro něj, vzhledem k postupujícímu věku a manuální práci, velmi pravděpodobně stávalo čím dál náročnější. Marie Hodková sice i nadále zůstávala v domácnosti, avšak ani pro ni nebyla celá situace snadná, obzvláště v souvislosti s nelehkou pozicí jejích vlastních dětí. Nejednou se tak v rodinných vzpomínkách objevují zmínky o slovních a fyzických útocích či studijní a pracovní diskriminaci Jany i Věry a rovněž lze z dochovaných výpovědí Marie a Vincence Hodkových poměrně snadno vyčíst, že finanční nedostatek či určitá forma úřední a společenské šikany, které byli dlouhodobě vystaveni, pro ně nebyla tolik bolestná, jako neschopnost uchránit nepříznivým podmínkám obě dcery.[203] Tyto skutečnosti patrně Hodkovi vedly k přehodnocení jejich dosavadního přístupu, kdy se v rámci možností snažili vzniklé situaci přizpůsobit, a údajně začali připravovat další plány útěku za hranice republiky. Jak ale ukazuje následující vývoj, k jejich uskutečnění – alespoň ve formě nelegálního opuštění Československa – nikdy nedošlo.[204] K rozhodujícímu kroku se Vincenc a Marie Hodkovi odhodlali na počátku roku 1965, kdy si na ministerstvu vnitra podali oficiální žádost o povolení k vystěhování do Spojených států amerických. Konečné rozhodnutí v jejich záležitosti vydala Správa pasů a víz sice až na konci listopadu 1965, avšak na jeho základě bylo členům rodiny Hodkových dovoleno opustit republiku.[205] Dlužno však dodat, že souhlas k vystěhování byl podmíněn nemalými správními poplatky a zmíněná instituce jej udělila pouze manželům Hodkových a jejich mladší dceři Věře. Jana Hodková se totiž v roce 1957 provdala za Josefa Tabulku a

[201] *RAH*, f. VH, Úřední dokumenty, soubor korespondence, bytový odbor ÚNV v Praze, 6. září 1952; Vincenc L. Hodek, Písemné vzpomínky, historie továrny V. Hodek, 27. října 1966, s. 6; viz příloha č. 25.
[202] *RAH*, f. VH, Úřední dokumenty, soubor korespondence, bytový odbor ÚNV v Praze, 27. května a 28. července 1956.
[203] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Vzpomínky rodiny Kobliskovi, Křížovi a V. Hodka (černý sešit), 80. l. 20. stol., s. 10; Různá povídání (žlutý sešit 1), b. d., s. 30–31; žlutý sešit 4 (bez názvu), b. d., s. 18; f. VH, Úřední dokumenty, žádost o vyšetření napadení J. Hodkové, 28. února 1961; Vincenc L. Hodek, Písemné vzpomínky, historie továrny V. Hodek, 27. října 1966, s. 6–7.
[204] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, žlutý sešit 4 (bez názvu), b. d., s. 30–31.
[205] Srov. RYCHLÍK, J.: *Cestování do ciziny…*, s. 76–78.

odstěhovala se z Vysoké Lhoty do Neveklova na Benešovsku, kde se svým mužem vychovávala syna Josefa, narozeného 24. října 1958. Vzhledem k těmto závazkům jí tak úřady odchod do zahraničí zakázaly.[206]

Jak vyplývá z doposud nastíněného, období po propuštění Vincence Hodka z pankrácké věznice (tzn. od konce 40. do poloviny 60. let) je v zachovalých osobních výpovědích jednotlivých aktérů vylíčeno velmi negativním způsobem. Důvodem toho je patrně všeobecné zklamání z vývoje poměrů v Československu po roce 1948, jež bylo umocňováno každým momentem, kdy se Hodkovi pokusili změnit svoji situaci, avšak jejich snaha narážela na nevoli úřadů. V nalezených svědectvích o této době, kterých je však velmi poskrovnu – s největší pravděpodobností proto, že konkrétní zážitky byly z rodinné paměti buď vytěsněny, nebo splynuly v jednu vzpomínkovou kategorii „špatné časy" – lze tak vypozorovat podobné schéma vyprávění jako v případě výpovědí o Hodkově věznění v letech 1948–1949; důraz je tedy opět kladen především a pouze na nepříznivé životní okamžiky, jež se postupem času proměnily v ucelenou a v rámci rodiny sdílenou představu o dobovém dění. Zde je tak nutné mít na paměti, že i když je pamětníky prezentovaná podoba daného období pochopitelná – a v jejich očích nepochybně také jediná možná a pravdě odpovídající – nelze s ní zacházet jako s reálným obrazem života Hodkových v 50. a 60. letech. Přestože tak výše prezentované momenty mohly a pravděpodobně také ovlivňovaly rodinnou každodennost, je zapotřebí chápat je spíše jako vnější rámec dění, který však pro nedostatek pramenů prozatím skutečně představuje jediný způsob, jakým lze alespoň částečně nahlédnout do sledovaného období.

4.9 Sbohem Československo

V průběhu roku 1966 se Hodkovi věnovali přípravám na vystěhování do Spojených států amerických. Poté, co Vincenc Hodek vyřídil veškeré úřední náležitosti, včetně zaplacení správního poplatku, který mu Správa pasů a víz vyměřila ve výši 17 100 Kč, byly Hodkovým vystaveny potřebné cestovní doklady a jejich klidnému odchodu z Československa tak v podstatě nestálo nic v cestě.[207] Přestože však měli Hodkovi opustit republiku nejpozději do 20. června 1966, z dosud nezjištěných důvodů byli nuceni žádat o prodloužení výjezdního termínu a jejich vycestování bylo naplánováno až na podzim 1966. Definitivní datum odletu pak bylo stanoveno na neděli 2. října:

[206] *RAH*, f. Fotografie, Rodinné, Jana Tabulková (Hodková), Svatební, svatba Jany a Josefa Tabulky, červen 1957 (popisek); f. VH, Úřední dokumenty, soupis majetku v Československu, 23. března 1981, s. 1; soubor korespondence, MV Správa pasů a víz, 30. listopadu 1965.

[207] *RAH*, f. MHK, Osobní dokumenty, cestovní průkaz totožnosti, 20. prosince 1965; f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, cestovní průkaz totožnosti, 20. prosince 1965.

„Letěli jsme do Švýcar, kde naši přátelé chtěli nás vidět a s námi se rozloučit, než my se rozloučíme s Evropou […]. Rozloučit se s námi na Ruzyňs. letiště přišli […] příbuzní a přátelé. Při postupování ke švýcarskému letadlu jsme slyšeli jak volali Vinco na shledanou, na shledanou. Bylo to dojemné…“[208] Zmiňovanou cestu přes Švýcarsko potvrzují i údaje zanesené v cestovním průkazu, avšak jak dlouho se zde Hodkovi zdrželi, není možné říci; 8. října se však již prokazatelně nacházeli v New Yorku.[209]

Počátky nového života v cizí zemi byly pro rodinu patrně velmi náročné. Je sice pravdou, že dcera Věra měla situaci o trochu ulehčenou, jelikož dobře ovládala anglický jazyk, nicméně prvotní kontakt se zcela neznámým prostředí, v němž Hodkovi neměli vůbec žádné životní jistoty a de facto ani nikoho, kdo by jim mohl pomoci, byl obtížný. Navzdory tomu se však všem třem podařilo brzy najít zaměstnání a postupně si vybudovat v New Yorku novou existenci. Vincenc Hodek získal zaměstnání u podniku zaměřeného na letecký průmysl a až do 70. let tak opět působil ve svém oboru. Jeho žena Marie ve stejném období pracovala hned v několika různých rodinách, kterým vypomáhala s péčí o nedávno narozené děti. Dcera Věra se pro svoji dobrou znalost jazyka uchytila v jedné firmě, jejíž majitel byl rovněž československého původu, a vypracovala se zde na pozici asistentky.[210] Vzhledem k jazykové bariéře – Vincenc Hodek totiž ovládal pouze technickou angličtinu – začali oba manželé krátce po svém příletu také docházet do jazykového kurzu pro imigranty, který po dvou letech úspěšně absolvovali.[211] Symbolický, ač pro Hodkovi patrně zcela zásadní zlom počátečního života v nové zemi patrně představoval rok 1972, kdy jim bylo oficiálně uděleno americké státní občanství: „Hodně našich přátel zde, se nás ptá zda-li se nám nestýská po vlasti. Musím říct, že ano a ne. Na rodnou zem a dobré přátelé v ní se zapomenout nedá. Prahu jsem milovala. Zůstávají vzpomínky […]. Náš bývalý domov […] a vlastně celé staré Holešovice podlehly demolici […] a kde jsme prožili pár šťastných roků, jezdí vlaky. I když nás přátelé zvou přijeďte se podívat – proč? Určitě by mě nad tím vším bolelo srdce […]. Jsme dávno americkými občany a jsme vděčni za to že tato skvělá zem nás přijala za vlastní.“[212] Jak je z uvedené citace patrné, rodina Hodkových se postupně plně sžila s americkým prostředím a původně hostitelská země se pro ni stala domovem. Navíc vzhledem k tomu, že mladší dcera Věra se zde provdala za syna

[208] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Vzpomínky rodiny Kobliskovi, Křížovi a V. Hodka (černý sešit), 80. l. 20. stol., s. 11; viz příloha č. 27.
[209] *RAH*, f. MHK, Osobní dokumenty, cestovní průkaz totožnosti, 20. prosince 1965; f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, cestovní průkaz totožnosti, 20. prosince 1965.
[210] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, Různé o společném životě VH – MH (žlutý sešit 2), b. d., s. 20–21.
[211] *RAH*, f. Fotografie, Rodinné, V. Hodek – M. Hodková Koblisková (společné), Kurz angličtiny (1967); f. MHK, Písemné vzpomínky, O našem majetku, b. d., s. 16; viz příloha č. 28.
[212] *RAH*, f. MHK, Písemné vzpomínky, O našem majetku, b. d., s. 16.

německých imigrantů Norberta Dolla a v roce 1978 přivedla na svět syna Philipa, vazby na novou vlast se pouze prohlubovaly a Hodkovi tak patrně skutečně přestali uvažovat možnosti trvalého návratu do Československa, resp. České republiky. Na tomto místě je však ještě nutno dodat, že na podzim roku 1968 se do Spojených států amerických přestěhovala se svých desetiletým synem Josefem také starší dcera Jana. Zda byl její odchod z Československa motivován spíše rozvodem s Josefem Tabulkou anebo vzniklou politicko-společenskou situací, nelze posoudit, nicméně 22. listopadu 1968 se připojila ke své rodině, žijící v New Yorku, a po pětileté čekací lhůtě se i ona stala plnoprávnou americkou občankou.[213]

V první polovině 70. let se život Hodkových pravděpodobně nijak významně neměnil – alespoň tedy v dochovaných vzpomínkách není toto období nijak vyzdvihováno (s výjimkou zisku amerického občanství v roce 1972). Zásadní změnu přinesl až rok 1977, kdy vážně onemocněl Vincenc Hodek: „…Vinca se rozestonal začátkem roku 1977. Během půl roku byl několikrát v nemocnici, měl výborné ošetření a lékaři nás ujistili že jeho nemoc není vážné onemocnění. […] Jedl s chutí – ale hubnul. […] Vařila jsem […] na co měl chuť […] v noci I ve dne. Byl-li v nemocnici nosila jsem mu jídlo i tam, ačkoliv tam výborně vařili. Pak se jeho zdravotní stav zhoršil, měl bolesti…“[214] Vincenc Hodek, jenž podle lékařské dokumentace trpěl rakovinou slinivky břišní, nakonec svému onemocnění podlehl a v neděli 28. srpna 1977 zemřel.[215]

Po Hodkově smrti se rodina částečně rozdělila. Marie Hodková se přestěhovala ke své mladší dceři Věře do státu Maine, kde žila společně s jejím manželem a synem až do 28. února 1999, kdy zemřela.[216] Jana Tabulková (Hodková) zůstala i nadále bydlet a pracovat v New Yorku, avšak v průběhu 90. let vážně onemocněla a 18. dubna 2001 na následky dlouhodobých zdravotních potíží taktéž zemřela.[217] Poslední žijícím členem rodiny Vincence Hodka a zároveň jediným přímým aktérem výše popisovaného dění v Československu – alespoň tedy po roce 1945 – je tak Věra Doll, jež v současnosti bydlí ve Winslow ve státě Maine.

[213] Tamtéž, s. 14.
[214] *RAH*, f. MH, Písemné vzpomínky, O Vincenci Hodkovi, b. d., s. 6.
[215] *RAH*, f. VH, Vincenc L. Hodek, Osobní dokumenty, pitevní protokol (Necropsy Protocol), 7. září 1977.
[216] *AA*, Fotografie USA, hrob Marie Hodkové.
[217] *AA*, zápis telefonického rozhovoru s Věrou Doll, 16. září 2009.

5 ZÁVĚR

Individuální dějinný příběh rodiny Hodkových, jenž byl nastíněn výše, ukazuje, že historický obraz československého 20. století, který bývá obvykle vymezen významnými politicko-společenskými událostmi dané doby, v žádném případě nepředstavuje jednolitý a všezahrnující rámec veškerého dění. Naopak naznačuje, že sledované období je po historické stránce velmi rozmanité a že za oněmi velkými okamžiky, jež byly v kolektivní paměti národa povýšeny na „zlomové či osudové", je ukryto zdánlivě nekonečné množství dílčích podob vývoje a jeho vnímání, které mohou potvrdit, doplnit či přinést úplně nový náhled do všeobecně přijímané a povětšinu od politického dění odvozené představy o uplynulém „krátkém století". V souvislosti s předestřenou mikrohistorickou výzvou se však ihned nabízí zcela základní otázka, jež se dotýká vztahu „malých a velkých" dějin. Přeneseno na v této práci zkoumanou problematiku, jde tedy o roli, význam a přínos rodinné historie pro linii oficiálních dějin, a naopak.

Vzhledem k tomu, že střet mikro- a makroperspektivy bývá jedním z hlavních témat prací, které nějakým způsobem reflektují pohled „zdola", není na tomto místě zapotřebí teoreticky rozvádět všeobecně propagovanou, leč ne vždy uznávanou tezi, že bez ohledu na studovanou dějinnou látku se oba přístupy jednak mohou vhodně doplňovat a jednak se – minimálně z pozic mikrohistorie – do jisté míry navzájem potřebují.[218] Tento předpoklad lze ostatně dobře demonstrovat i na prezentované diplomové práci, jejímž hlavním cílem bylo postihnout individuální podobu dějin a nalézt v ní její vlastní klíčové momenty. Východiskem pro (re)konstrukci dané doby tak nebyly politické události typu pražského květnového povstání či únorového komunistického převratu, ale okamžiky, jež byly na základě analýzy dochovaných egodokumentů vyhodnoceny jako významné pro dění v životě Vincence Hodka, resp. celé jeho rodiny.

Získaná linie osobní historie, jak je nejlépe patrné ze způsobu strukturace předloženého textu, je tedy vystavena čistě na životopisných údajích, jejichž důležitost je hodnocena prostřednictvím vnímání a prožívání jednotlivých aktérů. Zachycený obraz dějin tak nezmiňuje vznik samostatné Československé republiky, hospodářskou situaci kolem roku 1929 nebo radikalizaci poměrů ve 2. polovině 30. let, ale Hodkovo životní rozhodnutí související s následným profesním směřováním, seznámení s budoucí manželkou či jeho seberealizaci na poli leteckého průmyslu. Z pozic

[218] LEVI, G.: On Microhistory. In: BURKE, P. (ed.): *New Perspective on Historical Writing*. The Pennsylvania State University Press, USA 1992, s. 97–119.

nestranného pozorovatele lze pak spatřovat zásadní „dějinotvorný“ faktor spíše ve vývoji podnikatelských aktivit Vincence Hodka, který prokazatelným způsobem ovlivňoval běžné dění u Hodkových, nežli např. v proměnách české politické scény ve stejném období. Na druhou stranu je však nutné přiznat, že ani tyto individuální a ve své podstatě výjimečné okamžiky, nevisí ve vzduchoprázdnu. Jinak řečeno, ačkoliv je možné nahlížet na danou dobu skrze prožitky a názory jednotlivých členů zkoumané rodiny, nelze tuto aktérskou rovinu vytrhnout ze širšího kontextu a postavit ji tak zcela mimo dobové společenské dění. Tato skutečnost je ostatně velmi dobře patrná na situacích, kdy byli sledovaní jedinci nedobrovolně konfrontováni s některým z oněch „osudových“ momentů českých dějin (viz např. kapitola 4.3 či 4.5).

Přestože však různé politicko-společenské události nepopiratelně zasáhly do každodennosti Hodkových, a tím ovlivnily i podobu jejich osobní historie, není vhodné, alespoň dle mého soudu, až přespříliš vyzdvihovat roli „velkých“ dějin. V okamžiku, kdy je aktérům (tzn. především Vincenci Hodkovi) přiznána aktivní role a nejsou tak již dále považováni za pouhé loutky, jejichž pohyb je výhradně určován celospolečenským vývojem, se totiž jakási historická odpovědnost přesouvá z anonymních socio-politických struktur na konkrétního jedince a jeho vědomě učiněné rozhodnutí. Nejnázorněji lze toto tvrzení demonstrovat na Hodkově zapojení se do domácího protiněmeckého odboje v letech 1939–1945, kdy je možné nejlépe vypozorovat, že i když druhá světová válka, resp. protektorátní období nastavilo určité podmínky, způsob vypořádání se s nimi si Vincenc Hodek, potažmo manželé Hodkovi zvolili zcela sami. Obecně lze tak říci, že pokud je na dějiny nahlíženo skrze obdobná svědectví jako je vyprávění rodiny Hodkových, „velké“ (politické) události jsou sice do jisté míry pro mikroperspektivu nepostradatelné, avšak v životech konkrétních jedinců představují spíše jistou formu „výzvy“, na kterou daní aktéři reagují.

Pro úplnost je však zapotřebí na tomto místě rovněž reflektovat vztah, resp. význam „malých“ dějin pro linii oficiální historie. Navzdory tomu, že mikrohistorickému přístupu bývá často vyčítána nedostatečná reprezentativnost a především neužitečné tříštění jinak celistvého obrazu dané doby, studie nahlížené touto perspektivou dle mého názoru naopak skýtají možnost jak vhodným způsobem rozšířit či doplnit základní představu o dobovém dění. Vztaženo na předloženou diplomovou práci je možné příkladově vyzdvihnout vzpomínky Vincence Hodka (potažmo jeho ženy Marie), vypovídající o bojích na Trojském mostě ve dnech pražského květnového povstání. Tato událost, jak bylo zmíněno v kapitole 4.5.2, totiž sice vychází z reálných historických skutečností, avšak zachovala se pouze v podobě legendy, jejíž nevěrohodnost bývá v odborných i populárně naučných pracích velmi nenásilně řešena

odkazem na pověstnou „Němou barikádu“ v Holešovicích. Vzhledem k tomu, že i v dochovaných (úředních) pramenech existuje rozpor a nelze se tak jednoznačně přiklonit k jedné či druhé straně, svědectví manželů Hodkových by mohlo představovat nový impuls pro další výzkum, jenž by v ideálním případě vedl jednak k demytizaci a následnému přehodnocení celého dění kolem Trojského mostu a jednak k doplnění stávajícího náhledu na vývoj situace během pražského povstání v květnu 1945.

Kromě výše předestřeného střetu „malých a velkých“ dějin, však bylo nutné se po teoretické stránce rovněž vyrovnat s problematikou využití egodokumentů jako relevantního zdroje informací pro historickou (re)konstrukci zkoumaného období. Vzhledem k původu těchto pramenů se samozřejmě mohou objevit klasické kritické výtky, jež naráží na neobjektivnost, zkreslenost (ať neúmyslnou či záměrnou) a tudíž nevyužitelnost podobných svědectví pro širší historický výzkum. Na tomto místě je však zapotřebí upozornit, že i když prezentovaná diplomová práce vycházela z pramenů osobní provenience, získané údaje byly v rámci dostupných možností ověřovány prostřednictvím komparace s úředními dokumenty a s tématem související odbornou literaturou. Na druhou stranu, s ohledem na snahu zachytit individuální linii dějin skrze vnímání a prožívání sledovaných jedinců, je však určitá míra subjektivity nejen žádoucí, ale i nezbytná, jelikož nalézt a odpovídajícím způsobem zhodnotit význam jednotlivých událostí pro každodenní život Hodkových, by bez reflektování názorů studovaných aktérů bylo jen těžko proveditelné. Se subjektivitou pak úzce souvisí i reálná hrozba, že využívané egodokumenty podávají zkreslené informace o dobovém dění a tím pádem negativně deformují představy o dané době. Tak jako v předchozím bodě i zde bylo pochopitelně možné porovnání s jinými prameny. Zároveň je však nutné upozornit, že předkládaný text v žádném případě nepracuje s písemně či ústně zachycenými vzpomínkovými výpověďmi jako s jediným možným a pravdě odpovídajícím pohledem na zkoumané období. Naopak vzhledem ke slabinám, jež skrývá tento druh pramenů, je na užitá vyprávění nahlíženo spíše jako na (zpětné) interpretace dobových událostí, které jsou však stejně legitimní jako výklady dění založené na dokumentech úřední povahy. Vzhledem k tomu, že v diplomové práci bylo využito širší pojetí kategorie egodokument, je ale zapotřebí zvlášť ohodnotit přínos té části osobních pramenů, u nichž je možné předpokládat menší riziko případného zkreslení, protože primárně nevznikly s úmyslem zanechat svědectví o určité životní situaci. V souboru egodokumentů získaných z rodinného archivu Hodkových se jmenovitě jedná především o poměrně rozsáhlou, leč doposud jen zčásti vytěženou sbírku soukromé korespondence.

Vedle zohlednění problematických teoretických aspektů však byla součástí této diplomové práce i čistě praktická záležitost, jež vycházela z nutnosti uspořádat rodinný archiv Hodkových (Maine, USA). Navzdory tomu, že se však podařilo ke sbírce získat přístup, byla – pro její neočekávanou rozsáhlost a časové omezení autorčina studijního pobytu – zpracována jen částečně. Přesto, aby bylo možné dané dokumenty vůbec využít, byl sestaven prozatímní inventární soupis (viz přílohy), který by měl čtenáři poskytnout alespoň základní představu o tom, s jakými typy pramenů bylo pracováno. Struktura již zčásti utříděných fondů je však pouze předběžná a odpovídá – bez ohledu na kategorii a povahu pramene – tematickému způsobu rozčlenění, jež bylo vzhledem k předcházející nesystematičnosti zvoleno jako nejvhodnější. Nezbytnou podmínkou dalšího výzkumu však bude předem stanovit odpovídající metodu resp. metodiku, která by zároveň mohla posloužit jako model pro pořádání soukromých (emigrantských a exilových) sbírek typu rodinného archivu Hodkových.

Závěrem je ještě nutné krátce se zastavit u problematiky orálního výzkumu, jenž navzdory původnímu plánu nebyl – s výjimkou v úvodu zmíněných telefonických rozhovorů – proveden. Ačkoliv totiž byly hovory s pamětníky připraveny a v praxi také zahájeny, během jejich realizace se ukázalo, že povětšinu obsahově pouze reprodukují příběhy, které jsou písemně zaznamenány v souboru vyprávění Marie Hodkové. Přestože tímto zjištěním není nijak zpochybňována autenticita pamětnických výpovědí, orální výzkum byl prozatímně pozastaven, jelikož získané informace nebyly pro cíle diplomového projektu vyhodnoceny jako přínosné. Nutno však upozornit, že tím není v žádném případě snižován význam těchto svědectví jako takových. Naopak v případě detailnějšího zaměření se na (současný) stav a podobu rodinné paměti se obdobné výpovědi jeví jako nepostradatelné.

Z obecného hlediska lze osobní historii manželů, resp. rodiny Hodkových hodnotit jako zajímavý způsob, jak je možné – aniž by si prezentovaný obraz nárokoval pozici celospolečensky reprezentativní ukázky dobového vnímání a prožívání – nahlížet na dějiny 20. století. Vzhledem k tomu, že z pozice (mikro)historika představuje životní příběh Hodkových téměř ideální studijní materiál, jež je bohatý jak na vlastní dění, tak i na množství pramenů, nelze zkoumanou problematiku vytěžit v rámci jednoho projektu. Ačkoliv tedy cíle diplomové práce byly naplněny, téma zdaleka vyčerpáno nebylo a stále tak skýtá hned několik různých námětů pro případný další výzkum. Zcela samostatnou pozornost by si např. zasloužila továrna na letecké přístroje V. Hodek a letadlo HK-101, jež by nepochybně byly vítaným příspěvkem pro hospodářské dějiny. Rovněž zhodnocení Hodkovy odbojové činnosti, jak již bylo naznačeno výše, by mohlo přinést nové poznatky, týkající se především událostí pražského povstání v květnu 1945.

V návaznosti na předloženou diplomovou práci by pak dalším krokem – vedle uspořádání rodinného archivu – měla být detailní analýza života Hodkových po jejich emigraci v říjnu 1966 a následná komparace s obdobím prožitým v Československu. Obecně by pak takto pojatý projekt měl představovat příspěvek k problematice vnímání emigrantů a exulantů v československém, resp. českém prostředí a naopak.

SEZNAM CITOVAÝCH PRAMENŮ A LITERATURY

Prameny

Archivy:

Národní archiv (NA)

Fondy:

Policejní ředitelství I
Ministerstvo průmyslu, Praha
Státní prokuratura, Praha
Státní soud Praha
Svaz protifašistických bojovníků – ústřední výbor, Praha (ÚV SPB)

Archiv hlavního města Prahy (AMP)

Fondy:

Magistrát hlavního města Prahy I
Sbírka matrik

Vojenský historický archiv (VHA)

Fondy:

Ministerstvo národní obrany
Trávnice

Archiv autorky (AA)

Rodinný archiv Hodkovi (RAH)

Soukromý archiv Mirko Janečka (SAMJ)

Dobová periodika:

Background to the Races at Elmdon. *Flight and Aircraft Engineer*, 1949, č. 2118, s. 96.
Ministerstvo sociální péče pomohlo zaměstnancům fy Hodek. *Rudé právo*, 27. března 1947, s. 3.
National News. *Flight and Aircraft Engineer*, 1949, č. 2114, s. 77.
The Brussels Show. *Flight and The Aircraft Engineer*, 1939, č. 1594, s. 23–28.
Továrník Hodek rozházel 17 milionů Kčs státního úvěru. *Rudé právo*, 11. dubna 1947, s. 3.
Tři sta tisíc lidí v Ruzyni. *Svobodné slovo*, 9. září 1947, s. 1.
Zkrachovalý továrník vyhazuje dělnictvo bez výplat na dlažbu. *Rudé právo*, 27. března 1947, s. 3

Mapa:

Orientační plán Prahy, nakl. Koppe-Bellmann, Praha, 1921.

Sbírky zákonů:

Sbírka zákonů a nařízení Republiky Československé 1923, z. č. 50.
Sbírka zákonů a nařízení Republiky Československé 1936, z. č. 130.
Sbírka zákonů Republiky Československé 1948, z. č. 231.

Literatura

BITTNER, K. – KRUMBACH, J.: Hodek HK-101. *Letectví a kosmonautika*, 1965, č. 24, s. 18–21.

BROWNING, CH. R.: *Obyčejní muži. 101. záložní policejní prapor a „konečné řešení" v Polsku*. Argo, Praha 2002.

CORBIN, A.: *Na stopě neznámému. Znovunalezený svět Louise-Françoise Pinagota 1798–1876*. Argo, Praha 2007.

ČAPEK, M.: *O mužích, na které se zapomnělo. Autentická svědectví o nelidskosti komunistických věznic*. PRAGMA, Praha 2000.

ČECHURA, J.: Mikrohistorie – nová perspektiva dějepisectví konce tisíciletí? *Dějiny a současnost*, 1994, č. 1, s. 2–5.

ČECHURA, J.: *Broumovská rebelie*. NLN, Praha 1997; GRULICH, J.: Zkoumání „maličkostí". Okolnosti vzniku a významu mikrohistorie. *Český časopis historický*, 2001, č. 3, s. 519–547.

DRDA, J.: *Němá barikáda*. Práce, Praha 1949.

GINZBURG, C.: Clues: Roots of Scientific Paradigm. *Theory and Society*, 1979, č. 3, s. 273–288.

GINZBURG, C.: *Clues, Myths, and the Historical Method*. The Johns Hopkins University Press, Baltimore 1992, s. 96–125.

GINZBURG, C.: Microhistory: Two or Three Things That I Know about It. *Critical Inquiry*, 1993, č. 1, s. 10–35.

GINZBURG, C.: *Sýr a červi. Svět jednoho mlynáře kolem roku 1600*. Argo, Praha 2005.

GREYERZ, K.: Ego-documents: The Last Word? *German History*, 2010, č. 3, s. 272–282.

HALBWACHS, M.: *Kolektivní paměť*. Sociologické nakladatelství, Praha 2009.

KAPLAN, K. a kol.: *Akce B – vystěhování „státně nespolehlivých osob" z Prahy, Bratislavy a dalších měst 1952–1953*. ÚSD ČSAV, Praha 1992.

JIST, A.: Společenská kronika – Vincenc Hodek. *Letectví a kosmonautika*, 1994, č. 21, s. 75.

KAPLAN, K. – PALEČEK, P.: *Komunistický režim a politické procesy v Československu*. Barrister & Principal, Brno 2008.

KOKOŠKA, S.: *Praha v květnu 1945. Historie jednoho povstání*. NLN, Praha 2005.

KOLMANN, P.: Dvoumotorová sportovní stíhačka. *Letectví a kosmonautika*, 2002, č. 19, s. 27–29.

KŘÍŽEK, V.: *Když bylo rádio mladé*. Elli Print, Dvůr Králové nad Labem 2004.

KULÍKOVÁ, M. – ŠUSTROVÁ, P.: *Příběhy bezpráví – z vězeňských spisů*. Člověk v tísni, Praha 2007.

KVAČEK, R.: *Československý rok 1938*. POLART, Praha 2011.

LAŠŤOVKA, M. – LEDVINKA, V.: *Pražský uličník. Encyklopedie názvů pražských veřejných prostranství, I. díl (A–N)*. Libri, Praha 1997.

LEVI, G.: On Microhistory. In: BURKE, P. (ed.): *New Perspective on Historical Writing*. The Pennsylvania State University Press, USA 1992, s. 97–119.

MAREK, J.: *Barikáda z kaštanů. Pražské povstání v květnu 1945 a jeho skuteční hrdinové*. Svět křídel, Příbram 2005.

NĚMEČEK, V.: *Československá letadla*. Naše vojsko, Praha 1958.

NORA, P.: Mezi pamětí a historií. Problematika míst. In: *Antologie francouzských společenských věd. Politika paměti.* Praha, CEFRES 1998, s. 7–23.

PEJČOCH, I.: *Vojenské osoby popravené v období politických procesů v Československu v letech 1948–1955*. Ministerstvo obrany ČR, Praha 2009.

PEJSKAR, J.: *Poslední pocta. Památník na zemřelé československé exulanty v letech 1948–1989, sv. 3*. Rosedale Printing Company, USA 1989.

PETRÁŇ, J.: *Dvacáté století v Ouběnicích. Soumrak tradičního venkova*. NLN, Praha 2009.

RUTZ, A., *Ego-Dokument oder Ich-Konstruktion? Selbstzeugnisse als Quellen zur Erforschung des frühneuzeitlichen Menschen*, Zeitenblicke 1, 2/2002 (20.12.2002), http://www.zeitenblicke.historicum.net/2002/02/rutz/index.html.

RYCHLÍK, J.: *Cestování do ciziny v habsburské monarchii a v Československu. Pasová, vízová a vystěhovalecká politika 1848–1989*. ÚSD AV ČR, Praha 2007.

SELLNER, V.: K osmdesátiletému výročí zahájení vysílání Československého rozhlasu. In: *Z dějin rozhlasu, televize a filmu 1*. Národní technické muzeum, Praha 2005, s. 76–77.

SCHULZE, W.: Ego-Dokumente: Annäherung an den Menschen in der Geschichte? Vorüberlegungen für die Tagung „Ego-Dokumente“. In: Winfried SCHULZE (hg.): *Ego-Dokumente: Annäherung an den Menschen in der Geschichte*. Akademie-Verlag, Berlin 1996, s. 11–30.

STEHLÍK, F.: *Historický a orientační průvodce ulicemi hlavního města Prahy*. Nakl. Františka Stehlíka, Praha 1929.

STONE, L.: The Revival of Narrative: Reflection on New Old History. *Past and Present*, 1979, č. 85, s. 3–24.

TODOROV, T.: Paměť před historií. In: *Antologie francouzských společenských věd. Politika paměti.* Praha, CEFRES 1998, s. 33–46.

TOMEŠ, J. – VAŠEK, R.: *Mnichov ve vzpomínkách pamětníků*. Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Praha 2012.

TŘEŠTÍK, D.: *Češi a dějiny v postmoderním očistci*. NLN, Praha 2005.

VANĚK, M. – MÜCKE, P. – PELIKÁNOVÁ, H.: *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. ÚSD AV ČR, Praha 2007.

VONDRA, R.: *Po kolejích a silnicích Velké Prahy*. HÚ AV ČR, Praha 2011.

VOREL, J. – ŠIMÁNKOVÁ, A. – BABKA, L.: *Československá justice v letech 1948–1953 v dokumentech. Díl III.* ÚDV, Praha 2004.

ZÁMEČNÍK, S.: *Český odboj a národní povstání v květnu 1945*. Naše vojsko, Praha 2006.

Internetové zdroje:

Český rozhlas České Budějovice

Vzpomínky na osmičkové roky 1938, 1948, 1968, dostupné z: http://www.rozhlas.cz/cb/neprehlednete/_zprava/vzpominky-na-osmickove-roky-1938-1948-1968--491315 (cit. ke dni 23. února 2012).

Úřad průmyslového vlastnictví

Databáze patentů a užitých vzorů, patentový spis č. 76352 a č. 76353, dostupné z: http://isdv.upv.cz/portal/pls/portal/portlets.pts.frm (cit. ke dni 7. března 2012).

Zdroje obrazové přílohy:

Rodinný archiv Hodkovi, fond Fotografie

6 RESUMÉ

Political history has a dominant position in the historical research of Czechoslovakia in the 20th century. If something important happened on the political scene, usually is expected that it caused similar significant changes in all levels of human life. The present thesis is based on this premise, however, it turns the perspective, (from macro- to micro-perspective) and shows a personal view of history of the 20th century. The main objective of this work is the (re)construction of the Hodek family history, with emphasis on individual perception and experience. This thesis shows that the official (political) historical view of the 20th century is only one of the many ways of thinking about this period of human history.

The first part of this thesis is focused on the Hodek family background. The second chapter of the work is devoted to personality of Vincent Hodek and shows important factors, which affected him. The last chapter is described the married life of Vincent Hodek and his wife Marie in Czechoslovakia (1930–1966) and in the U.S. after their emigration (1966–1977).

7 PŘÍLOHY

Příloha č.:

1) Vincenc Hodek ml. (b. d.).
2) Josef a Vincenc Hodkovi (1909).
3) Sourozenci Hodkovi (b. d.).
4) Dům Hodkových, V Závětří č. 3, Praha VII (b. d.).
5) Školní fotografie (b. d.).
6) Vincenc Hodek s kamarády (1919).
7) Vincenc Hodek (1925).
8) Marie Koblisková (1928).
9) Marie Koblisková a Vincenc Hodek – Vysoká Lhota (1931).
10) Marie Koblisková a Vincenc Hodek (1931).
11) Svatební fotografie – civilní sňatek (6. sprna 1932).
12) Svatební fotografie – církevní sňatek (25. února 1933).
13) Svatební cesta (1933).
14) Vincenc a Marie Hodkovi (1934).
15) Marie a Jana Hodkovy – Crikvenica (1936).
16) Dovolená v Tatrách (1938).
17) Národní let (1937).
18) Vincenc Hodek – mezinárodní letecká výstava v Bruselu (1939).
19) Vincenc Hodek – Javorník (1940).
20) Vysoká Lhota (1943).
21) Jana a Věra Hodkovy (1940).
22) Vincenc Hodek st. a Vincenc Hodek ml. (1945).
23) Oslavy u Trojského mostu (1945).
24) Manželé Sudovi a Jana a Věra Hodkovy – Praha (1948).
25) Vila ve Vysoké Lhotě u Čerčan (b. d.).
26) Marie a Vincenc Hodkovi – Vysoká Lhota (1953).
27) Ruzyňské letiště – odlet do Švýcarska (1966).
28) Vincenc a Marie Hodkovi – kurzy anglického jazyka (1967).
29) Vincenc a Marie Hodkovi v USA (1974).
30) Inventář – rodinný archiv Hodkovi.

Příloha č. 2: Josef a Vincenc Hodkovi (1909).

Příloha č. 1: Vincenc Hodek ml. (b. d.).

Příloha č. 3: Sourozenci Hodkovi; zleva: Josef, Marie, Vincenc (b. d.).

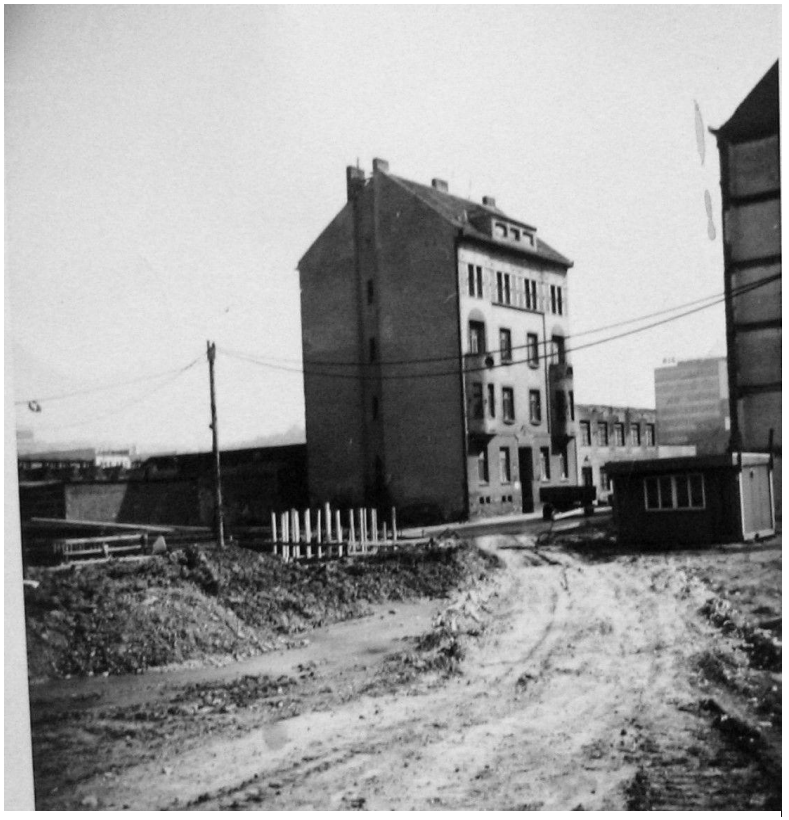

Příloha č. 4: Dům rodiny Hodkových, V Závětří č. 3, Praha VII (b. d.).

Příloha č. 5: Školní fotografie (b. d.) – Vincenc Hodek: druhá řada od spodu, čtvrtý zleva.

Příloha č. 6: Vincenc Hodek (první zleva) se spolužáky, Holešovice (1919).

Příloha č. 7: Vincenc Hodek – na vojně (1925).

Příloha č. 8: Marie Koblisková (1928).

Příloha č. 9: Marie Koblisková a Vincenc Hodek, Vysoká Lhota (1931).

Příloha č. 10: Marie Koblisková a Vincenc Hodek (1931).

Příloha č. 11: Vincenc a Marie Hodkovi – civilní sňatek (6. srpna 1932).

Příloha č. 12: Vincenc a Marie Hodkovi – církevní sňatek (25. února 1933).

Příloha č. 13: Svatební cesta v Krkonoších (1933); uprostřed: Vincenc a Marie Hodkovi.

Příloha č. 14: Marie a Vincenc Hodkovi, Praha (1934).

Příloha č. 15: Marie a Jana Hodkovy, Crikvenica (červen 1936).

Příloha č. 16: Dovolená v Tatrách (červen 1938); zleva: Vincenc Hodek st., Marie Stočesová, Marie Hodková, Jana Hodková.

Příloha č. 17: Národní let (1937); zleva: Miroslav Plecitý, Vincenc Hodek.

Příloha č. 18: Vincenc Hodek – mezinárodní letecká výstava v Bruselu (červenec 1939).

Příloha č. 19: Zimní dovolená (1940) – třetí zleva: Vincenc Hodek.

Příloha č. 20: Léto ve Vysoké Lhotě (červen 1943); zleva: Věra Hodková, Vincenc Hodek, Stanislav Suda, Anna Sudová.

Příloha č. 21: Jana a Věra Hodkovy (1940).

Příloha č. 22: Vincenc Hodek st. a Vincenc Hodek ml. (jaro 1945).

Příloha č. 23: Oslavy u Trojského mostu – první zleva: Vincenc Hodek (červenec 1945).

Příloha č. 24: Praha (duben 1948); zleva: Anna Sudová, Věra Hodková, Stanislav Suda, Jana Hodková.

Příloha č. 25: Vila ve Vysoké Lhotě (b. d.).

Příloha č. 26: Vincenc a Marie Hodkovi (druhý zleva, druhá zprava) s přáteli, Vysoká Lhota (červen 1953).

Příloha č. 27: Ruzyňské letiště (2. října 1966); zleva: neznámý, Eva Stočesová, Vincenc Hodek, Marie Hodková, Marie Stočesová.

Příloha č. 28: Kurzy anglického jazyka, New York (1967); prostřední řada, druhá lavice: Vincenc a Marie Hodkovi.

Příloha č. 29: Manželé Hodkovi – sedmdesáté narozeniny Vincence Hodka, USA (1974).

RODINNÝ ARCHIV HODKOVI

FOTOGRAFIE

Inventář fondu

Časové rozmezí fondu: 1865–1979
Značka fondu: RAH 1
Evidenční číslo archivní pomůcky: 1
Zpracovala: Veronika Kořínková
Místo: Plzeň 2012

OBSAH

- 20 ks skleněného negativu (b. d.)

- 18 ks černobílého negativu z Mezinárodní letecké výstavy Brusel 1939

- 2 ks obrazů

- 3 ks fotografií z novin (výstřižky)

- 2 ks reklamních letáků

- 642 ks fotografií

- 1 album (10 ks fotografií)

ČASOVÉ ROZMEZÍ: asi 1865–1979

STRUKTURA

1) **LETECTVÍ**
   - **33 ks fotografií**
   - **čas. rozsah: 1937–1946**
   - **A. LETECKÉ VÝSTAVY**
     - **24 ks fotografií (1939–1946)**
     - **Brusel 1939; Paříž 1946; asi Buenos Aires (b. d.)**
   - **B. LETECKÉ ZÁVODY**
     - **6 ks fotografií (1937–1938)**
     - **Národní let 1937; Závod kolem Malé dohody 1938**
   - **C. OSTATNÍ**
     - **3 ks fotografií (b. d.) + 1 obraz (portrét Karla Kutlocha, 1935)**
     - **letadla (blíže neurčeno)**
2) **MAJETEK – NEMOVITOSTI**
   - **47 ks fotografií, 1 obraz, 2 ks reklamních letáků (fotografie)**
   - **čas. rozsah: asi 1911–1973**
   - **A. DROGERIE U SLUNCE, ŠTEFÁNIKOVA 35, PRAHA V**
     - **5 ks fotografií + 2 ks reklamních letáků s fotografií (asi 1911–1928, b. d.)**
     - **drogerie Františka Koblisky**
   - **B. OSTATNÍ**
     - **2 ks fotografií (b. d.)**
     - **dům ve Spálené ulici čp. 103, Praha I; nemovitost V. Hodka st. (ul. Na Zátorách, Praha VII)**
   - **C. ŠTROBACHOVA Č. 53, PRAHA VII**
     - **5 ks fotografií (40. léta 20. stol.)**
     - **nemovitost, majetek V. Hodka ml.**
   - **D. V ZÁVĚTŘÍ Č. 3, PRAHA VII**
     - **11 ks fotografií (1946–1975)**
     - **dům rodiny Hodkových**
   - **E. VYSOKÁ LHOTA 14, OKR. ČERČANY**
     - **24 ks fotografií + 1 obraz (1930–1973)**
     - **vila „Milča“ a přilehlá zahrada**

3) PODNIK V. HODEK, SPECIELNÍ LETECKÉ PŘÍSTROJE

- 98 ks fotografií + 1 obraz + 3 ks fotografie vystřižené z novin

- čas. rozsah: 1936–1978

A. HK-101

- 59 ks fotek (1947)

a. Klecany

– 16 ks fotografií (1947)

– zalétnutí HK-101, letiště Klecany

b. Ostatní

– 3 ks fotografie (b. d.)

– modely HK-101, fotografie zalétávacího pilota Kostíka

c. Ruzyně

– 10 ks fotografií (1947)

– Mezinárodní letecký den Ruzyně 1947

d. Stavba

– 30 ks fotografií (1947)

– stavba letadla HK-101

B. TOVÁRNA

- 10 ks fotografií (30.–40. léta 20. stol.) + 3 ks fotografie vystřižené z novin (1978)

- tovární budova firmy V. Hodek, V Závětří č. 3, Praha VII; včetně její demolice r. 1978

C. VÝROBKY FIRMY V. HODEK

- 29 ks fotografií (1936–1937, b. d.)

- letecké přístroje

4) ODCHOD Z ČSSR

- 10 ks fotografií

- čas. rozsah: 2. 10. 1966

- fotografie z letiště v Ruzyni

5) OSTATNÍ

- 1 ks fotografie

- čas. rozsah: b. d.

- školní fotografie – neidentifikováno

6) RODINNÉ FOTOGRAFIE

- 422 ks fotografií + 1 fotoalbum (10 ks fotografií)

- čas. rozsah: 1865/9–1979

A. JANA TABULKOVÁ HODKOVÁ

- 70 ks fotografií (1934–1959, b. d.)

a. Jana Hodková

– 64 ks fotografií (1934–1951, b. d.)

b. Josef Tabulka

– 3 ks fotografií (1959–1977)

c. Svatební fotografie

– 3 ks fotografií (1953)

B. JANA a VĚRA HODKOVY: DĚTSKÉ FOTOGRAFIE

- 46 ks fotografií (1940–1948)

C. MARIE HODKOVÁ KOBLISKOVÁ

- 91 ks fotografií (1909–1979)

D. ROD HODKOVI

- 13 ks fotografií (asi 1865–1975)

- Vincenc Hodek (*?), Josef Hodek (*1836), Albína Hodková Veselá (*1943), Anna Hodková (*1870), Vincenc Hodek (*1974), Žofie Hodková Berková (*1881), Marie Stočesová Hodková (*1910), Eva Stočesová (*?)

E. RODINA KOBLISKOVA a KŘÍŽOVA

- 81 ks fotografií + 1 fotoalbum (10 ks f.)

- datováno od r. 1870–1945 (nejstarší fotografie b. d.)

- Kajetán Kříž (*1855), Jindřiška Křížová Tůmová (*1858), Kajetán Kříž ml. (*1885), Jindřich Kříž (*1891), Marie Koblisková Křížová (*1882), František Kobliska (*1876), Anna Sudová Koblisková (*?), Marie Hodková Koblisková (*1909), Jindřiška Líbalová Koblisková (*?)

F. RODINNÉ FOTOGRAFIE PO ROCE 1977 (1979)

- prozatím neuspořádáno

G. VĚRA DOLL HODKOVÁ

- 33 ks fotografií (1939–1967)

H. VINCENC HODEK

- 62 ks fotografií (1909–1976)

I. VINCENC HODEK a MARIE HODKOVÁ KOBLISKOVÁ

- 27 ks fotografií + 1 ks fotografie vystřižené z novin (1930–1976)

a. Společný život

– 23 ks fotografií (1930–1976)

b. Svatební fotografie

– 5 ks fotografií + 1 ks fotografie z novin (1932–1933)

7) STARÉ HOLEŠOVICE

- 7 ks fotografií

- časový rozsah: datace neuvedena, ale pravděpodobně 50. léta 20. stol.

8) TROJSKÝ MOST

- 24 ks fotografií

- čas. rozsah: 1945–1947

- Trojský most + oslavy obránců Trojského mostu v červenci 1945

RODINNÝ ARCHIV HODKOVI

KORESPONDENCE

Inventář fondu

Časové rozmezí fondu: 1928–1925
Značka fondu: RAH 2
Evidenční číslo archivní pomůcky: 2
Zpracovala: Veronika Kořínková
Místo: Plzeň 2012

OSOBNÍ KORESPONDENCE (VINCENC HODEK – MARIE HODKOVÁ KOBLISKOVÁ)		
Hodek Vincenc	**80 (146 ll) + 62 ob**	**1928–1970, b. d.**
Praha, 25.6.1928	1 ks + 1 ob	
Praha, 27.6.1928	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 16.7.1928	1 ks (1 ll) + 1 ob	
Praha, 31.7.1928	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 13.8.1928	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 17.8.1928	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 1.9.1928 + přiložená vstupenka do biografu	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 4.9.1928	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 7.9.1928 (přání)	1 ks (3 ll) + 1 ob	
b. m., 12.9.1928	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 14.9.1928	1 ks (2 ll)	
b. m., 18.9.1928	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 26.9.1928	1 ks (2 ll)	
Praha, 16.10.1928	1 ks (2 ll)	
b. m., 28.10.1928	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 8.11.1928	1 ks (1 ll) + 1 ob	
b. m., 16.1.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 5.2.1929	1 ks (2 ll)	
b. m., 7.3.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 9.4.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 4.6.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 20.6.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 17.7.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 30.7.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 6.8.1929	1 ks (1 ll) + 1 ob	
b. m., 12.8.1929	1 ks (2 ll)	
Praha, 6.11.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 8.11.1929	1 ks (1 ll) + 1 ob	
Praha, 12.11.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 20.11.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 26.11.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 5.12.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 12.12.1929	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 24.12.1929	1 ks (1 ll) + 1 ob	
Praha, 23.1.1930	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 14.3.1930	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 20.3.1930	1 ks (2 ll) + 1ob	

Praha, 25.3.1930	1 ks (3 ll) + 1 ob	
Praha, 5.4.1930	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 7.4.1930	1 ks (3 ll) + 1 ob	
Praha, 2.7.1930	1 ks (3 ll) + 1 ob	
Praha, 25.5.1931	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 7.9.1931	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 9.10.1931	1 ks (3 ll) + 1 ob	
Praha, 17.2.1932	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 12.5.1932	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 17.5.1932	1 ks (3 ll) + 1 ob	
b. m., 21.4.1932	3 ks (4 ll)	
Praha, 26.7.1932	1 ks (3 ll) + 1 ob	
Praha, 11.8.1932	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 7.9.1932	1 ks (1 ll) + 1 ob	
b. m., 15.9.1932	1 ks (3 ll) + 1 ob	
b. m., 12.10.1932	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 22.6.1933	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 12.7.1933	1 ks (1 ll) + 1 ob	
Praha, 6.9.1933	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 4.10.1933	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 13.10.1933	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 13.5.1934	1 ks (1 ll)+ 1 ob	
Praha, 20.9.1934	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 12.6.1936	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 22.6.1936	1 ks (3 ll) + 1 ob	
Praha, 24.6.1936	1 ks (2 ll) + 1ob	
Praha, 4.3.1937	1 ks (2 ll) + 1ob	
b. m., 9.11.1943	1 ks (1 ll) + 1 ob	
b. m., 18.11.1943	1 ks (1 ll) + 1 ob	
b. m., 12.6.1945	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 7.3.1969	1 ks (1 ll)	
New York, 19.7.1969	1 ks (1 ll)	
Vzkazy	8 ks (9 ll)	1970, b. d.
1 fotografie + 1 obálka	1 ks + 1 ob	b. d.
Hodková (Koblisková) Marie	**4 ks (4 ll) + 1 ob**	**1928–1945, b. d.**
b. m., 27.6.1928	1 ks (1 ll)	
b. m., 2.7.1928	1 ks (1 ll)	
b. m., 27.4.1945	1 ks (1 ll) + 1 ob	
b. m., b. d. (vzkaz)	1 ks (1 ll)	

DĚTSKÉ DOPISY		
Hodková Věra	**2 ks (4 ll)**	**1949–1950**
b. m., 8.7.1949	1 ks (2 ll)	
b. m., 7.3.1950	1 ks (2 ll)	

ODCHOZÍ		
Hodková Marie	**3 ks (16 ll)**	**1995, b. d.**
b. m., b. d. (kopie)	1 ks (10 ll)	
b. m., b. d. (koncept)	1 ks (4 ll)	
b. m., 1995 (koncept; fragment)	1 ks (2 ll)	

PŘÍCHOZÍ		
KORESPONDENCE - OSOBNÍ		
Boláčkovi	**1 ks (1 ll)**	**1932**
Praha, 6.8.1932 (telegram)		
Hájkovi	**1 ks (1 ll)**	**1930**
Praha, 6.1.1930 (telegram)		
Hodek Vincenc st.	**1 ks (2 ll)**	**1938**
Praha, 28.9.1938 (pohled)		
Kadlecovi, Ladislav a Hana	**2 ks + 1 ob**	**1963**
Flushing, 2.10.1963		
Líbalová Jindřiška	**1 ks (4 ll) + 1ob**	**1994**
Praha, 16.11.1994		
Kuncíř Jan	**1 ks (2 ll)**	**1993**
b. m., 21.3.1993		
Stočesová (Hodková) Marie	**1 ks (2 ll) + 1 ob**	**1930**
Praha, 7.4.1930		
Suda Stanislav	**1 ks (2 ll)**	**1970**
Praha, 2.12.1970		
KORESPONDENCE - INSTITUCE		
Státní grafická škola Praha I	**1 ks (2 ll) + 1 ob**	**1949**
Praha, 3.7.1949		

RODINNÝ ARCHIV HODKOVI

MARIE HODKOVÁ KOBLISKOVÁ
(*1909 – †1999)

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí fondu: 1936–1985
Značka fondu: RAH 3
Evidenční číslo archivní pomůcky: 3
Zpracovala: Veronika Kořínková
Místo: Plzeň 2012

OSOBNÍ DOKUMENTY		
Rodný a křestní list (opis)	1 ks	11.5.1936
Potvrzení o české národnosti	1 ks	16.7.1946
Rodný list (opis)	1 ks (3 ll)	1957
Cestovní průkaz totožnosti	1 ks (2 ll)	20.12.1965
Průkazka do bazénu (angl.)	1 ks	b. d.
Záznam o pracovní docházce za měsíc prosinec	1 ks	b. d.
Životopis (angl.)	1 ks	b. d.

PÍSEMNÉ VZPOMÍNKY		
Veselé a trpké vzpomínky na špatné časy (modrý sešit)	1 ks (61 ll)	1985
Soubor sešitů (žluté)	4 ks (165 ll)	pravděpodobně 80. léta 20. století
Vzpomínky rodiny Kobliskovi, Křížovi a V. Hodka (černý sešit)	1 ks (55 ll)	asi 80. léta 20. stol.
O Vincenci Hodkovi	1 ks (7 ll)	b. d.

POZNÁMKY		
Soubor poznámek Marie Hodkové	8 ks (10 ll)	b. d.

RODINNÝ ARCHIV HODKOVI

VINCENC HODEK
(*1904 – †1977)

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí fondu: 1909–1977 (1997)
Značka fondu: RAH 4
Evidenční číslo archivní pomůcky: 4
Zpracovala: Veronika Kořínková
Místo: Plzeň 2012

ODBOJ

Oznámení o udělení vyznamenání	1 ks	1945
RG Trávnice – dotazník (kopie)	1 ks	1945
Poznámky pořízené během pražského povstání 1945 (orig. + kopie)	6 ks (9 ll)	1945
NV v Praze – Pochvalný dekret	1 ks	9.5.1945
RG Trávnice – Pochvalné uznání	1 ks	9.5.1945
Novinový článek: Boj o Trojský most	1 ks	6.6.1945
Potvrzení o účasti Vladislava Kopty při bojích o Trojský most	1 ks	22.6.1945
MNO – Trojský most: šetření	2 ks (3 ll)	17.6.1946
Potvrzení o činnosti Vincence Hodka v RG Trávnice	1 ks	17.6.1946
Dekret o udělení Československé vojenské medaile II. stupně	1 ks	8.10.1946
Oznámení o udělení Československé vojenské medaile II. stupně	1 ks	17.10.1946
Jaromír Hošek – žádost o potvrzení odbojové účasti (dopis)	1 ks	18.3.1947
Potvrzení o činnosti Kamila Voleka v RG Trávnice (orig. + kopie)	2 ks	26.2.1948
Prohlášení o činnosti Vincence Hodka (Svaz národní revoluce, odbočka Trávnice)	1 ks	26.6.1948
Soupis příloh k žádosti o důchod (fragment)	1 ks	31.10.1964
Potvrzení o podání žádosti o osvědčení o účasti na národním boji za osvobození (orig. + kopie)	2 ks	9.12.1964
Státní úřad sociálního zabezpečení – rozhodnutí ve věci starobního důchodu	1 ks	11.12.1964
Příloha k žádosti o osvědčení podle z. č. 255/1946 Sb. (orig. + kopie)	2 ks	29.12.1964
Prohlášení Jana Červinky	1 ks	20.1.1965
Žádost o důchod – úprava	1 ks	25.2.1965
Vincenc Hodek – dopis pro Svaz protifašistických bojovníků (orig. + kopie)	2 ks	2.6.1965
Žádost o vystavení osvědčení o účasti na národní boji a osvobození	1 ks	pravděpodobně 1973
Stručný životopis od r. 1939 a podrobné vylíčení bojové – odbojové činnosti	1 ks	19.10.1973
Prohlášení o státoobčanském chování (orig. + kopie)	2 ks	19.10.1973
Žádost o vydání osvědčení podle z. č. 255/1946 Sb. (orig. + kopie)	3 ks	28.11.1974

Marie Hodková – svědectví o odbojové činnosti Vincence Hodka (dopis)	1 ks (2 ll)	17.9.1984
Žádost o vydání osvědčení podle z. č. 255/1946 Sb. (kopie)	2 ks	9.6.1986
Podací lístek	4 ks	1988–1990
Žádost o vydání osvědčení podle z. č. 255/1946 Sb. (orig. + kopie)	2 ks	7.1.1988
Marie Hodková – dopis pro Velvyslanectví ČSSR (kopie)	2 ks	14.1.1988
Jiří Bayer: První letecké bombardování Prahy (otištěno v Hlasu revoluce)	1 ks	1989
Federální ministerstvo obrany ČSFR - potvrzení účasti Vincence Hodka na domácím odboji (orig. + kopie)	4 ks	4.9.1990
Marie Hodková – dopis pro Městský soud v Praze (kopie)	1 ks (2 ll)	9.3.1991
Vyjádření Úřadu důchodového zabezpečení v Praze k žádosti o vdovský důchod Marie Hodkové	1 ks (2 ll)	16.5.1991
Ministerstvo Spravedlnosti ČR – odpověď na žádost o odškodnění	1 ks	31.10.1991
Novinový výstřižek: Výzva – kdo znal Vincence Hodka?	1 ks	19.5.1992
Svědectví Jiřího Bayera	1 ks (4 ll)	30.6.1992
President ČSR v exilu – udělení Řádu T. G. Masaryka	1 ks	7.3.1993
Karel Kadlec - soubor korespondence ve věci odbojové činnosti Vincence Hodka	4 ks (4 ll)	1995, b. d.
Čestné prohlášení Karla Kadlece	1 ks	září 1995
Petr Vacek - dopis pro Ministerstvo obrany ČR ve věci vydání osvědčení	1 ks (2 ll)	5.10.1995
Žádost o vydání osvědčení podle z. č. 255/1946 Sb.	1 ks	20.10.1995
Marie Hodková – svědectví o odbojové činnosti Vincence Hodka	1 ks (13 ll)	b. d.
Místopřísežné prohlášení Marie Hodkové (kopie)	1 ks	b. d.
Nároky na odškodnění při zproštění obžaloby podle zák. o soudní rehabilitaci – dotazník	2 ks (2 ll)	b. d.
Potvrzení o činnosti Jana Měchury v RG Trávnice	1 ks	b. d.
Seznam bojovníků na Trojském mostě a předmostí	1 ks (3 ll)	b. d.
Seznam bojovníků u Trojského mostu	1 ks	b. d.
Vyznamenání za zásluhy pro svobodu vlasti a národa (III. protikomunistický odboj)	1 ks	b. d.
Žádost o vydání osvědčení podle z. č. 255/1946 Sb. (koncept)	1 ks	b. d.

OSTATNÍ

List z kalendáře z r. 1909	1 ks (1 ll)	1909
Věnování v knize	1 ks	1944

Potravinové lístky	3 ks	1948, b. d.
Obrázek (kresba)	1 ks	19.4.1958
Podací lístky	3 ks + 1 ob.	1969
Pasport domu, Spálená ulice č. 103	1 ks (15 ll)	1975
Novinový výstřižek	1 ks	3.5.1979
Vzpomínka (Věra Doll)	1 ks (4 ll)	2.10.1990
Parte - úmrtí Republiky Československé	1 ks	1992
Exilové periodikum MUKL, č. 2	1 ks (52 ll)	1992
Výstřižek z Karlovarských novin	1 ks	7.3.1992
Soubor fotografií (zaslané)	3 ks	1997
Kopie přebalu knihy Československá letadla 1918–1945	1 ks	b. d.
Narození sourozenců Hodkových - poznámka psaná pravděpodobně Vincencem Hodkem st.	1 ks	b. d.
Vzkaz (neznámý autor)	1 ks	b. d.

PANKRÁC 1948─1949

ÚŘEDNÍ DOKUMENTY		
Potvrzení Ředitelství národní bezpečnosti v Praze	1 ks	22.7.1946
Potvrzení Krajského soudu v Chebu	1 ks	7.5.1948
Dopis – Červinka Jan (Praha)	1 ks + 1ob	25.8.1948
Závěrečná výtka (originál + opis)	2 ks (2 ll)	30.11.1948
Státní soud v Praze – povolení	2 ks (3 ll)	2.12.1948
Státní prokuratura v Praze – obžaloba	1 ks (5 ll)	2.3.1949
Doklad o zaplacení	1 ks	29.3.1949
Státní soud v Praze – povolení	1 ks	31.3.1949
Výpis z rozsudku (originál + kopie)	2 ks (3 ll)	7.6.1963
Soubor právní korespondence (Vincenc Hodek – JUDr. Rudolf Šulc)	7 ks (7 ll)	1969–1970

KORESPONDENCE VYŠETŘOVANÉHO Č. 1281 ─ ODCHOZÍ		
Hodek Vincenc	**33 ks (97 ll) + 28 ob**	**1948–1949**
Praha, 31.5.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 30. 6. 1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 14.7.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 30.7.1948	2 ks (8 ll) + 2 ob	
Praha, 20.8.1948	1 ks (3 ll) + 1 ob	
Praha, 1.9.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	

Praha, 14.9.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 24.9.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
Praha, 29.9.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 1.10.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 15.10.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 29.10. 1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 13.11.1948	1 ks (3 ll) + 1 ob	
Praha, 16.11.1948	2 ks (4 ll) +1 ob	
Praha, 23.11.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
Praha, 29.11.1948	1 ks (1 ll) + 1 ob	
Praha, 13.12.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
Praha, 20.12.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
Praha, 27.12.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
Praha, 30.12.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
Praha, 31.12.1948	1 ks (2 ll)	
Praha, 12.1.1949	1 ks (1 ll) + 1 ob	
Praha, 15.1.1949	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 31.1.1949	2 ks (4 ll) +1 ob	
Praha, 15.2.1949	1 ks (3 ll) + 1 ob	
Praha, 28.2.1949	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 13.3.1949	1 ks (4 ll) + 1 ob	
Praha, 14.3.1949	1 ks (4 ll)	
Praha, 31.3.1949	1 ks (4 ll) + 1 ob	

KORESPONDENCE VYŠETŘOVANÉHO Č. 1281 ─ PŘÍCHOZÍ		
Hodková Marie, Jana a Věra	**54 ks (130 ll) + 35 ob**	**1948–1949**
Praha, 10.6.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 15.6.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 25.6.1948	1 ks (3 ll) + 1 ob	
b. m., 2.7.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
b. m., 8.7.1948	1 ks (3 ll) + 1 ob	
Nečtiny, 15.7.1948 (pohlednice)	2 ks (4 ll)	
b. m., 16.7.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
b. m., 22.7.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
b. m., 30.7.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
b. m., 5.8.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 11.8.1948	1 ks (3 ll) + 1 ob	
b. m., 19.8.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 5.9.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 13.9.1948	1 ks (2 ll)	

b. m., 21.9.1948, připojen přepis dražební vyhlášky	1 ks (3 ll) + 1 ob	
b. m., 28.9.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
b. m., 12.10.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
b. m., 19.10.1948	1 ks (2 ll)	
b. m., 30.10.1948	3 ks (3 ll) + 1 ob	
b. m., 6.11.1948	3 ks (13 ll) + 1 ob	
b. m., 24.11.1948	1 ks (4 ll) + 1 ob	
b. m., 1.12.1948	1 ks (2 ll)	
b. m., 3.12.1948 (d. doručení)	2 ks (3 ll) + 1 ob	
b. m., 7.12.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 15.12.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 19.12.1948 (d. doručení)	2 ks (5 ll) + 1 ob	
b. m., 22.12.1948	1 ks (2 ll)	
b. m., 26.12.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 29.12.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 5.1.1949	3 ks (7 ll) + 1 ob	
b. m., 12.1.1949	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 19.1.1949	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 25.1.1949	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 2.2.1949	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 16.2.1949	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 23.2.1949	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 1.3.1949	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 13.3.1949	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 14.3.1949 (pohlednice)	1 ks (2 ll)	
b. m., 23.3.1949	3 ks (7 ll) + 1 ob	
b. m., 12.4.1949	1 ks (1 ll) + 1 ob	
b. m., 20.4.1949	1 ks (2 ll)	
b. m., b. d. (obrázek)	1 ks	
Líbalovi, Jan a Jindřiška	**3 ks (5 ll) + 1 ob**	**1948**
Pyšely, 13.7.1948	2 ks (4 ll)	
b. m., 2.12.1948 (fragment)	1 ks (1 ll) + 1 ob	
Sudová Anna	**1 ks (4 ll)**	**1949**
b. m., 4.4.1949		
Suda Stanislav	**2 ks (3 ll) + 1 ob**	**1948–1949**
Praha, 6.11.1948	1 ks (2 ll) + 1 ob	
b. m., 31.3.1949	1 ks (1 ll)	
Neznámý autor	**1 ks (2 ll) + 1 ob**	**1948**
Praha, 30.7.1948		

PODNIK V. HODEK

LETADLO HK-101		
Hodek HK-101 – technický popis	1 ks (5 ll)	21.9.1943
Povolení ke stavbě letadla HK-101 (potvrzení)	2 ks (2 ll)	7.6.1945
Ministerstvo dopravy – objednávka letadla HK-101 (kopie)	1 ks	11.7.1946
Ministerstvo dopravy – objednávka prototypu letadla HK-101 (kopie)	1 ks	16.8.1946
Automotive Products Company LTD. – jednání o spolupráci na stavbě letadel HK-101 (kopie; angl.)	1 ks	29.11.1946
Žádost o doporučení k vydání anglického víza a devis	1 ks	1947
Canadian Commercial Enterprise LTD. – poptávka po letadle HK-101	1 ks	28.3.1947
Český národní aeroklub Tábor - pozvánka na letecký den	1 ks	24.8.1947
Záznam z kontroly letadla HK-101 (kopie)	1 ks (2 ll)	6.9.1947
Vyjádření ministerstva dopravy k účasti HK-101 na leteckých dnech a výstavách	1 ks (2 ll)	22.9.1947
Ministerstvo dopravy – vývoz letadel HK-101 do Anglie (kopie)	1 ks	11.12.1947
Ministerstvo dopravy – převzetí dohotovení letadla HK-101 (kopie)	1 ks	7.1.1948
Žádost o zvýšení zadávací ceny na výstavbu prototypů letadel HK-101	3 ks (3 ll)	14.2.1948
Maurice Baumgartner – poptávka po letadle HK-101 (kopie; něm.)	1 ks	2.3.1948
Edwin L. King – poptávka po letadle HK-101 (kopie; angl.)	1 ks	17.1.1949
Vincenc Hodek – Z historie letadla HK-101 (orig. + kopie)	2 ks (4 ll)	13.7.1965
HK 101 – propagační leták	1 ks (2 ll)	b. d.
Ryssard Witkowski: HK-101 – opis článku z polského časopisu	1 ks	b. d., pravděpodobně 2. pol. 40. let
Zpráva o činnosti revoluční závodní rady v podniku V. Hodek	1 ks (2 ll)	b. d.

OSTATNÍ		
O výrobních poměrech v průmyslu leteckých přístrojů (novinový výstřižek)	1 ks	květen 1947
Zpráva o činnosti závodní rady v podniku V. Hodek (neznámý autor)	1 ks	pravděpodobně 40. l. 20. století
Soupis materiálového vybavení sestavný Marií Hodkovou	1 ks (15 ll)	pravděpodobně 80. l. 20. století
Vincenc Hodek – poznámky k podniku V. Hodek	1 ks (2 ll)	b. d.

Zpráva o finanční situaci fmy V. Hodek	2 ks (2 ll)	b. d.

PLÁNY A MAPY		
Plán dílny na přesnou strojní mechaniku	1 ks (2 ll)	12.8.1936
Plán rozdělovací pozemku č. kat. 39/3 (kopie)	1 ks	březen 1937
Polohopisný plán budov projekt. na poz. parc. č. kat. 21	1 ks	únor 1941
Situační plán poz. parc. č. kat. 39/1	1 ks	11.1.1945
Geometrický plán stp. č. kat. 1258/2 a poz. Parc. 21/2 (kopie)	1 ks	b. d.
Mapa Prahy (kopie)	1 ks	b. d.

PROPAGACE		
Propagační letáky fmy V. Hodek (angl.)	4 ks (7 ll)	1946, b. d.

SOUPISY NÁSTROJOVÉHO VYBAVENÍ		
Strojové zařízení podniku, vč. ocenění	86 ks (91 ll)	1944–1947, b. d.

ÚČETNICTVÍ		
Účty (soupisy aktiv a pasiv aj.)	52 ks (87 ll)	1935–1948
Výpis z daňového konta	1 ks	1946

ÚŘEDNÍ		
Prodloužení povolení k provozování mechanické živnosti	1 ks	12.8.1936
Smlouva pojišťovací	2 ks (8 ll)	25.10.1944
Usnesení Krajského civilního soudu v Praze	1 ks	11.4.1945
Obecný výpis stručný z pozemkové knihy	1 ks (3 ll)	14.4.1945
Odhad továrních budov	1 ks (5 ll)	16.4.1945
Patentový regulativ	1 ks (6 ll)	23.12.1944
Zápis ze schůze na ministerstvu zahraničního obchodu	1 ks (6 ll)	22.10.1946
Oznámení o určení stálého dohledu v podniku V. Hodek	1 ks (2 ll)	23.1.1947
Potvrzení o konstrukční praxi	1 ks	18.2.1947
Přehled předpokládaných dodávek (fragment)	1 ks	26.2.1947
Informace o finančním stavu podniku	1 ks (2 ll)	25.2.1947
Restrikce zaměstnanců	1 ks (6 ll)	březen 1947

Nařízení o úpravě výrobního programu podniku	1 ks	1.3.1947
Návrh na konkurz	1 ks (10 ll)	květen 1947
Seznam zaměstnanců žalujících podnik V. Hodek	1 ks (2 ll)	pravděpodobně květen 1947
Trhová smlouva – opis (+ kopie; roztrženo)	2 ks (6 ll)	11.7.1947
Výpověď konsulentského ujednání	1 ks	28.2.1948
Pokuta a výzva Magistrátu hl. m. Prahy	1 ks	15.4.1948
Výmaz firmy z obchodního rejstříku	1 ks	8.3.1955
Fma V. Hodek- režie v období květen 1945–březen 1947	1 ks (4 ll)	b. d., pravděpodobně 1947
Vyjádření vlády ve věci fmy V. Hodek – opis (fragment)	1 ks	b. d.
Zpráva o činnosti podniku V. Hodek v době okupace	1 ks	b. d., pravděpodobně 1947
Žádost o přehodnocení zavedení národní správy	1 ks	b. d.
Firemní korespondence	**13 ks (18 ll)**	**1945–1950**
Praha, 24.4.1947	1 ks (1 ll)	
Praha, 16.5.1947	2 ks (2 ll)	
Praha, 23.5.1947	1 ks (2 ll)	
Praha, 20.3.1947	1 ks (4 ll)	
Praha, 29.3.1950 (originál + kopie)	2 ks (2 ll)	
Praha, 8.10.1947	1 ks (1 ll)	
Praha, 20.5.1947	1 ks (1 ll)	
Praha, 30.4.1947	1 ks (1 ll)	
Praha, 12.4.1945	1 ks (2 ll)	
Praha, 1.2.1947	1 ks (1 ll)	
Praha, 25.10.1947	1 ks (1 ll)	

ÚŘEDNÍ DOKUMENTY

Pojistka č. 132.267 (+ poznámky, stvrzenky, šekové VP)	13 ks (16 ll)	1930–1938, b.d.
Pojistka č. 52.811 (+ upozornění, stvrzenky, šekové VP)	13 ks (16 ll)	1930–1939, b.d.
Obecný výpis stručný z pozemkové knihy (kopie; fragment)	2 ks (6 ll)	1938–1942
Odhad vily č.p. 14, Čtyřkoly	1 ks (3 ll)	16.7.1941
Obecný výpis stručný z pozemkové knihy	2 ks (6 ll)	8.2.1947, b.d.
Protokol ve věci soukromých výběrů	1 ks	8.4.1947
Příkaz k přísežnému udání jmění	2 ks (5 ll)	26.8.1947
Návrh na exekuci na svršky	3 ks (9 ll)	1948–1949
Dražební vyhláška	1 ks (2 ll)	5.11.1948

Předvolání k soudu	1 ks	17.9.1953
MNV ve Čtyřkolech – výzva k občanům	1 ks	1955
Usnesení v rejstříkové věci firmy V. Hodek	1 ks	25.1.1955
Uznání dluhu	1 ks	30.6.1955
Oznámení MNV ve Čtyřkolech	1 ks	8.8.1955
Usnesení Lidového soudu pro Prahu 1	1 ks	13.3.1956
Usnesení Lidového soudu pro Prahu 1	1 ks	4.9.1959
Žádost o vyšetření napadení J. Hodkové	1 ks	28.2.1961
Výměr správního poplatku	1 ks	29.11.1965
Propouštěcí osvědčení	1 ks	8.12.1965
Útržek zaplacené složenky	1 ks	10.12.1965
Soupis majetku v Československu	1 ks (3 ll)	23.3.1981
Předvolání k městskému soudu v Praze	1 ks (2 ll)	3.6.1991
Pozemkový a domovní majetek	1 ks (2 ll)	b.d.
Vložka D k přiznání k dani z majetku	1 ks (4 ll)	b.d.
Soubor korespondence	**20 ks (25 ll) + 1 ob**	**1940─1965**
JUDR. Přemysl Valenta	1 ks	1940
Praha, 26.7.1940		
Berní správa Praha Holešovice	4 ks (6 ll)	1945─1949
Praha, 25.4.1949		
Praha, 26.4.1945		
Praha, 20.10.1948		
Praha, 5.1.1949		
Český národní aeroklub – ústředí Praha	1 ks	1946
Praha, 23.5.1946		
Finanční prokuratura v Praze	1 ks	1949
Praha, 20.9.1949		
Ministerstvo veřejných prací	1 ks	1936
Praha, 23.10.1936		
Ministerstvo vnitra – správa pasů a víz	1 ks + 1 ob	1965
Praha, 30.11.1965		
Okresní soud civilní pro Prahu-Sever	1 ks (2 ll)	1946
Praha, 28.1.1946		
Státní banka československá	1 ks	1959
Praha, 2.6.1959		
Státní soud v Praze	1 ks	1949
Praha, 27.6.1949		
Státní spořitelna v Praze	3 ks (4 ll)	1955–1961
Praha, 9. 3. 1955		
Praha, 10.3.1959		

Praha, 25.4.1961		
ÚNV v Praze, bytový odbor	3 ks (4 ll)	1952─1956
Praha, 6.9.1952		
Vysoká Lhota, 27.5.1956		
Vysoká Lhota, 28.7.1956		
ÚNV v Praze, hospodářský odbor	1 ks	1959
Praha, 11.8.1959		
Úvěrný ústav v Praze	1 ks	1949
Praha 21.4.1949		

VINCENC L. HODEK

OSOBNÍ DOKUMENTY		
Vysvědčení školy pokračovací	1 ks	29.4.1923
Vysvědčení školy pokračovací	1 ks	27.4.1924
Tovaryšský list	1 ks (2 ll)	22.5.1924
Koncesní listina na radiotelefonní stanici	1 ks (2 ll)	25.5.1925
Vysvědčení z vojenských telegrafních dílen	1 ks	26.9.1925
Členský průkaz Československé obce sokolské	4 ks (16 ll)	1932–1941
List domovský	1 ks	11.7.1932
Vysvědčení na odchodnou ze živnostenské školy pokračovací	1 ks	30.4.1933
Legitimace člena ARČS	1ks (5 ll)	20.8.1935
Průkaz člena ARČS	1 ks	24.9.1935
Křestní list (opis z 25. 3. 1936)	1 ks	25.3.1936
Potvrzení o příslušnosti do města Prahy	1ks	5.5.1936
Osvědčení o státní občanství Republiky Československé	1 ks	6.5.1936
Vysvědčení pilota turistických letadel	1 ks	10.10.1936
Pilotský diplom a letecké legitimace pilota turistických letadel	1 ks (9 ll)	23.10.1936
Osvědčení o zápisu do československého rejstříku letců	1 ks	23.10.1936
Živnostenský list	1 ks (2 ll)	25.3.1937
Průkazka z X. Všesokolského sletu v Praze	1 ks	1938
Policejní přihláška (Praha)	1 ks (2 ll)	30.4.1942
Průkaz zakládajícího člena České matice technické	2 ks (2ll)	1943
Doklad o zápisu do TJS Praha VII	1 ks	6.6.1945
Legitimace člena Svazu letců RČS	1 ks (2 ll)	1.1.1947
Vojenská knížka (fragment)	1 ks (30 ll)	1951

Posudek na V. Hodka	1 ks (2 ll)	29.1.1953
Žádost o schválení odchodu do Indie (fragment)	1 ks	8.4.1958
Dotazník	1 ks (6 ll)	29.2.1960
Řidičský průkaz	1 ks (7 ll)	23.5.1963
Vyjádření závodního výboru ROH (notářem ověřená kopie z r. 1964)	1 ks (2 ll)	1964
Výpis zaměstnání	1 ks	30.9.1964
Průkazka na dělnické jízdenky, ČSA/ČSAD	1 ks (2 ll)	28.7.1965
Cestovní průkaz totožnosti	1 ks (2 ll)	20.12.1965
Karta Studenta večerní školy (angl.)	1 ks (2 ll)	1967
Doklad o registraci vozidla (angl.)	8 ks (16 ll)	1968−1975
Členský průkaz Air Force Assosciation (angl.)	12 ks (24 ll)	1969−1977
Členský průkaz National Advisory Board (angl.)	7 ks (14 ll)	1971−1977
Pojištění vozidla − identifikační karta (angl.)	1 ks (2 ll)	1972
Doklad o kremaci (angl.)	1 ks	29.8.1977
Potvrzení o úmrtí (angl.)	2 ks (2 ll)	29.8.1977
Pitevní zpráva (angl.)	1 ks (4 ll)	7.9.1977
Oddací list (opis)	1 ks	9.4.1988
Čestné členství (in memoriam) ve Svazu letců ČSFR	1 ks	3.7.1992
Členský průkaz American Managment Associations (angl.)	1 ks (2 ll)	b.d.
Dotazník z připravované publikace Who's Who in the East 1979−1980 (Marquis Who's Who; angl.)	1 ks (2 ll)	b.d. (asi 1977 či 1978)
Identifikační karta zaměstnance firmy Waldes Kohinoor, Inc. (angl.)	1 ks	b.d.
Průkazka do bazénu (angl.)	1 ks	b.d.
Příručka s instrukcemi pro nové držitele řidičského průkazu (angl.)	1 ks (4 ll)	b.d.
Sociální pojištění − karta (angl.)	2 ks (4 ll)	b.d.
Řidičský průkaz NY State (angl.)	1 ks (2 ll)	b.d.
Vizitka − Vincent Hodek (angl.)	1 ks	b.d.
Životopisy	2 ks (5 ll)	b.d. (asi 1. pol. 60. let)

OSOBNÍ VĚCI		
Bloček s kontakty (fragment)	1 ks (3 ll)	b.d.
Diář 1974	1 ks (54 ll)	1974
Hodinky	1 ks	b.d.
Kytara	1 ks	b.d.
Ladička na kytaru	1 ks	b.d.
Lístek s věnováním (angl.)	1 ks	b.d.
Nášivka Bojovník o Trojský most	1ks	b.d.

Papírový odznak/propustka na leteckou přehlídku a výstavu (angl.)	1 ks (2 ll)	1947
Pozvánka na leteckou soutěž	1 ks (2 ll)	25.8.1938
Razítko (angl.)	1 ks	b.d.
Soubor zpěvníků a notových zápisů	205 ks	b.d.
Vizitky (angl.)	17 ks (22 ll)	b.d.
Výplatní páska	2 ks	b.d.

POZNÁMKY		
Soubor poznámek Vincence Hodka	14 ks (18 ll)	1972–1977, b. d.

PÍSEMNÁ SVĚDECTVÍ O V. HODKOVI		
Cachová Zdeňka	1 ks (2 ll)	1988
dopis, Praha, 15. 5. 1988		
Červinka Jan	1 ks	1965
prohlášení, Praha, 20. 1. 1965		
Doll Věra	1 ks (8 ll)	2.3.1990
dopis, Winslow, 2. 3. 1990 + příloha Vznik letadla HK-101		
Kadlec Karel	1 ks	b.d.
prohlášení, Praha, b.d.		
Suchánek Lukáš	1 ks	1983
dopis, Praha, 24. 11. 1983		
Šimůnek, B.	1 ks (4 ll)	1994
dopis, Praha, 29. 10. 1994		
Vobořil Jaroslav	2 ks (3 ll)	1992−1993
dopis, Pardubice, 12. 4. 1992		
dopis, Pardubice, 7. 2. 1993		
Neznámý autor	1 ks (2 ll)	1984
medailonek, Kanada, 1984		

PÍSEMNÉ VZPOMÍNKY		
Vincenc Hodek − historie továrny V. Hodek, specielní letecké přístroje	3 ks (11 ll)	1964−1968